

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ετος 15^ο - Τεύχος 59

Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2000

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

	Σελ.
☐ Γ. Σελλιανάκη. Να μην χαθεί η ευκαιρία της αποκομματικοποίησης των αγροτικών συνεταιρισμών	129-132
☐ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ: Σκέψεις και προτάσεις για την αναθεωρητέα παράγραφο 5 του άρθρου 12 του Συντάγματος, τη σχετική με τις ΑΣΟ (Νόμος 4640/30 του Ελευθερίου Βενιζέλου, άρθρο του Γ. Σελλιανάκη «Τα Μπεπλίτικα». Θέσεις - απόψεις των Α. Ράντσιου, Κ. Γιαγνίση και Γ. Φραγκιαδουλάκη)	133-141
☐ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ	143-149
☐ Θ. Χαρίτου: Επιχειρηματικό περιβάλλον και διαδικασία προετοιμασίας προγράμματος Marketing	150-152
☐ Χρ. Κραουνάκη: Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα	153-158
☐ Γ. Καφετζάκη: Η εξέλιξη του Ελληνικού Νομίσματος	159-168
☐ Γ. Σελλιανάκη: Φτιάξτε την επαρχία για να σώσετε και την Αθήνα	167-168
☐ Συνεταιριστική Νομοθεσία: Εκλογές στις ΑΣΟ από 1.10 - 31.12.2000 - Εγκύκλιος 3/971/6.9.2000 της ΠΑΣΕΓΕΣ	169-170
☐ Α. Ράντσιου: Σκέψεις για το μέλλον της Ελληνικής Κτηνοτροφίας	173-181
☐ Γ. Φραγκιαδουλάκη: Στα δικά μας: (Μας ρωτούν και απαντούμε: α) για το ΤΑΥΣΟ β) για τις τιμές σταριού - αλεύρου - ψωμιού)	183-184
☐ Αγροτοσυνεταιριστικές Ειδήσεις	185-188
☐ Μεταξύ μας: Ενημερωτική στήλη για τα μέλη της Ε.Φ.Σ.	189-190
☐ Η ταυτότητα του περιοδικού (Διευθύνσεις, κλπ. πληροφορίες)	191
☐ Περιεχόμενα στα Αγγλικά	192

PRIMA

γεύση
στη ζωή!

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ
ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΚΜΟΧΕΛΙΩΣΗ
ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 15° - Τεύχος 59

(Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2000)

Με την Αναθεώρηση του Συντάγματος

ΝΑ ΜΗΝ ΧΑΘΕΙ Η ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

*«Όταν το κόμμα μπαίνει στα γραφεία
του Συνεταιρισμού από την πόρτα
ο Συνεταιρισμός βγαίνει από το παράθυρο»*

Είναι το απόφθεγμα των παλιών Συνεταιριστών μας που μερικά χρόνια πριν ακουγόταν αδιάφορα. Μα σήμερα που όλοι είδαμε το Συνεταιρισμό, να σαλπάρει από το παράθυρο, ακριβώς γιατί «τα κόμματα μπήκαν στα γραφεία του από την πόρτα», καταλάβαμε τη σοφή παρακαταθήκη των μεγάλων του Συνεργατισμού μας.

Μπορεί σήμερα στα γραφεία του Συνεταιρισμού να βρίσκονται κομπιούτερ, τηλεφωνικά κέντρα, FAX, και όλες οι ανέσεις της γραφειοκρατίας, όμως ο Συνεταιρισμός σαν έννοια και σαν σκοπός, όπου δεν απουσιάζει, παροπλισμένος βρίσκεται σε μια γωνία, παρακολουθώντας με θλίψη όσα στο όνομά του γίνονται. Βλέπει μέρα με τη μέρα να χάνονται και τα υπαρκτά δημιουργήματά του, χωρίς κανένα, μα κανένα καινούργιο να καταγράφεται στα ανημέρωτα από αρκετά χρόνια κατάστίχά του. Αυτά που παλαιότερα από τις σελίδες τους οι Επόπτες της ΑΤΕ, ξεσήκωναν και μετέφεραν στις ετήσιες εκθέσεις τους στερεότυπα σε ειδικό κεφάλαιο με τον τίτλο «*κτηθέντα κατά το (τρέχον) έτος*» (αν θα υπήρχαν σήμερα αυτοί οι σκαπανείς του Συνεργατισμού με πολλή λύπη τους θά έγραφαν στις εκθέσεις τους «*εκποιηθέντα κατά το (τρέχον) έτος*».

Μα κύρια χάθηκαν από το Συνεταιρισμό οι ιδεολόγοι και δημιουργικοί οπαδοί του, τα ελκυστικά πρότυπά του και η φλόγα της προσφοράς στην αναγκαιότητα της αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας, που είναι και τα υπαρ-

ξιακά του στοιχεία. Και αφού έχασε ο Συνεταιρισμός το μεγαλύτερο μέρος από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, δεν είναι πια, όπως άλλοτε εργαλείο της κρατικής εξουσίας στην προσπάθειά της για την περιφερειακή ανάπτυξη, ούτε το καταφύγιο του αγρότη για τη στήριξη του εισοδήματός του και την ανάπτυξη της οικονομίας του.

Το κράτος σήμερα, αγχωτικά αντιμετωπίζει μόνο το πρόβλημα των χρεών που συσώρευσε στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς η πολιτική εξουσία με τις παρεμβάσεις της. Και τα μέλη τους δραστηριοποιούνται στο Συνεταιρισμό, μόνο όταν κρατούν στο χέρι την κομματική τους ταυτότητα και μάλιστα όσο και όπως το θέλησε η «εκδούσα Αρχή».

Φυσικά, με κυρίαρχες αυτές τις πρακτικές, ούτε το κράτος, αλλ' ούτε και οι Αγρότες μπορούν να περιμένουν από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό – τουλάχιστον όσο θα ήθελαν και θα έπρεπε – με τη σημερινή λειτουργία του.

Τί πρέπει λοιπόν να γίνει όσο ακόμη θα υπάρχει καιρός.

Όπωςδήποτε είναι αδιανόητο το τεράστιο κεφάλαιο – όσο έχει μείνει ακόμη – που είναι επενδυμένο στο Αγροτοσυνεταιριστικό κίνημα της χώρας, αυτό που υλοποιεί την ιδεολογία του Συνεργατισμού στον Αγροτικό χώρο, να μένει σε αδράνεια ή να περνά σε άλλα χέρια στην πάγια μορφή του (αποθήκες, εργοστάσια κλπ.) σχεδόν πάντα χωρίς προοπτική και μόνο για μεταπρατικό κέρδος που δημιούργησε η συγκυριακή αστικοποίησή του. Και είναι αδιανόητο επίσης να μην αξιοποιείται: εθνικά, οικονομικά και κοινωνικά, μια οργανωμένη στον Αγροτικό Συνεργατισμό, κοινωνία παραγωγικών ανθρώπων, που ήταν και εξακολουθούν να είναι οι βασικοί ανανεωτές του πληθυσμού και υπερασπιστές (φρουροί) των συνόρων της χώρας.

Είναι πολλαπλά προτιμότερο όπως και ωφέλιμο – για να θιξομε ένα μόνο κεντρικό σημείο – να ασχολείται στον ελεύθερο χρόνο του ο Αγρότης – και είναι υπολογίσιμος αυτός ο χρόνος – με τα θέματά του, στο Κοινοτικό κατάστημα, ή στο Σχολείο του χωριού (όταν ο Συνεταιρισμός του δεν διαθέτει γραφεία) από του να παίζει πρέφα στο καφενείο και αμέριμνος για τα γενικά θέματα του ενδιαφέροντός του, να αγανακτεί σε κάθε περίπτωση και φυσικά να τα φορτώνει όλα στο κράτος, αφού ο ίδιος μεμονωμένα, εννοεί τον εαυτό του αναρμόδιο και επομένως ανεύθυνο στην αντιμετώπιση τους συλλογικά, όπως θα μπορούσε, στο Συνεταιρισμό.

Ασφαλώς η όση έχει μείνει σπίθα από τη φλόγα του ιδεώδους του Συνεργατισμού, θα μπορούσε και πάλι να φουντώσει για σημαντικό έργο, **μόνο όταν αποκομματικοποιηθεί το Αγροτοσυνεταιριστικό κίνημα**. Σ' αυτό συμφωνούν όλοι. Και όταν λέμε όλοι, εννοούμε περισσότερο τους πλέον **αρμοδίους, υπολόγους και υπεύθυνους** που σύντομα θα κληθούν κατά τη συζήτηση της αναθεώρησης της παραγράφου 5 του άρθρου 12 του Συντάγματος, να πάρουν θέση, για το αν οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί θα είναι ανεξάρτητες οικονομικές μονάδες, συλλογικής δραστηριότητας ή οργανισμοί κομματικής στήριξης και δράσης.

Ο σημερινός **πρωθυπουργός** υποστηρίζει ότι ο Συνεταιρισμός είναι μέσον για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο και δεν πρέπει να

θυσιάζουμε σε κομματικές σκοπιμότητες τις αναγκαίες εξελίξεις στους Συνεταιρισμούς.

Στην 34η Γεν. Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ (28 - 29/12/1984) είπε από τη θέση του υπουργού Γεωργίας:

«Ο Συνεταιρισμός δεν είναι μόνον επιχείρηση, είναι μέσον για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, για την απελευθέρωση των πρωτοβουλιών στο χωριό, για την ανάπτυξη της κοινωνικής και πολιτικής δραστηριότητας». Και συνέχισε προτρέποντας: «As μη θυσιάζουμε σε κομματικές σκοπιμότητες τις αναγκαίες εξελίξεις στους Συνεταιρισμούς».

Να δούμε τώρα αν τα λόγια του αυτά θα θυμηθεί ο πρώην Υπουργός Γεωργίας και σημερινός πρωθυπουργός, όταν το θέμα των Συνεταιρισμών θα συζητείται στη Βουλή.

Ο σημερινός Υπουργός Γεωργίας υποστηρίζει ότι οι καταχρεωμένοι σήμερα συνεταιρισμοί, έχουν κοστίσει στο κράτος πάνω από 1,6 τρισ. δραχμές, ότι εξυπηρετούν καθαρά κομματικούς στόχους χειραγώγησης και εναγκαλισμού του αγροτικού συνδικαλιστικού κινήματος και ότι δεν πρόκειται να εξυγιανθούν όσο το κράτος απλώνει βαθιά τα πλοκάμια του στη λειτουργία τους.

Είπε στη 46η Γεν. Συνέλευση (27.7.2000) της ΠΑΣΕΓΕΣ, απευθυνόμενος στους Αντιπροσώπους των μελών της: *«...Οφείλουμε να καταρρίψουμε τους μύθους, γιατί εάν βρίσκεσθε σε δεινή θέση, οφείλεται στην ασφυκτική πίεση του κράτους. Πρέπει να σταθείτε στα πόδια σας»,* και συνεχίζων την ομιλία του ο Υπουργός Γεωργίας υπενθύμισε *«...όπως είναι γνωστό οι Α.Σ.Ο. είναι καταχρεωμένες και έχουν κοστίσει πάνω από 1,6 δις δραχ. στην πολιτεία»* για να πει στη συνέχεια: *«...Είναι φανερό ότι εξυπηρετούν (οι συνεταιρισμοί) καθαρά κομματικούς στόχους χειραγώγησης και εναγκαλισμού του Αγροτικού Συνδικαλιστικού Κινήματος και δεν προάγουν την ενίσχυση και ανάπτυξη του αγροτικού εισοδήματος και της Ελληνικής Γεωργίας. δεν είναι βιώσιμοι και δεν πρόκειται να εξυγιανθούν όσο το Κράτος απλώνει βαθιά τα πλοκάμια του στη λειτουργία τους».*

Για κομματική εκμετάλλευση και τη διείσδυση στις διοικήσεις των Συνεταιρισμών, ατόμων *«ουδεμίαν με την Γεωργίαν έχοντα σχέσειν»* (βλ. αιτιολογική έκθεση στη σελ. 133 και περισσότερο στα πρακτικά της Γερουσίας της 11.4.1930) μιλούσε και ο Υπουργός Γεωργίας του 1930 (πριν 70 χρόνια) ο **Κων/νος Σπυριδης**. Όμως ο τότε Υπουργός Γεωργίας, πέρασε το Νόμο **4640/30** με ομοφωνία συμπολίτευσης και αντιπολίτευσης. Και για 50 ολόκληρα χρόνια οι Συνεταιρισμοί λειτούργησαν, χωρίς κομματικές παρεμβάσεις, άψογα, αποτελεσματικά και χωρίς κρατική επιβάρυνση 1,6 δις. δραχμών. Αν κάτι αντίστοιχο επιτύχει ο κ. Ανωμερίτης, τότε τα παραπάνω λόγια του, θα έχουν αντίκρουσμα και το όνομά του θα ακούγεται για πολλές δεκαετίες, όπως του Κων/νου Σπυριδη.

Ο **Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης** ομιλεί επίσης για τη δημιουργία ακομμάτιστου και αδέσμευτου συνεταιριστικού κινήματος και καταλογίζει ευθύνες σε όσους επιχειρήσαν να το ποδηγετήσουν.

Είπε στην 46η Γεν. Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ (27.7.2000): «...Οι ευθύνες της πολιτείας είναι μεγάλες. Έβλαψαν οι Κυβερνήσεις που επιχειρήσαν να ποδηγετήσουν το Αγροτικό Συνεταιριστικό κίνημα και να το χρησιμοποιήσουν για κομματικούς σκοπούς. Πιστεύω ότι τώρα έστω και μέσα από τραυματικές εμπειρίες, όλες – ή σχεδόν όλες – οι πολιτικές δυνάμεις συμφωνούμε σε μεγάλο βαθμό στα λόγια. Το στοίχημα το μεγάλο είναι να το αποδείξουμε αυτό και στην πράξη. Κοινός στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία ενός πραγματικά ακομμάτιστου και αδέσμευτου Συνεταιριστικού κινήματος».

Οι Αγρότες που είδαν, όπως είπαμε εισαγωγικά, το Συνεταιρισμό τους να σαλπάρει από το παράθυρο όταν τα κόμματα μπήκαν στο γραφείο του από την πόρτα του, είδαν τη δραστηριότητά του να περιορίζεται και την περιουσία του να βγαίνει στο σφυρί, θα ήθελαν και τις θέσεις του Αρχηγού της αξιωματικής Αντιπολίτευσης στη Βουλή, όταν θα συζητηθεί το θέμα, ευθυγραμμισμένες με όσα είπε στην 46η Γενική συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ. Να το αποδείξει αυτό και στην πράξη.

Θα ήθελε επίσης ο Αγροτικός κόσμος, του οποίου την προσφορά, τη θυσία και την οικονομική θέση που βρίσκεται σήμερα όλοι αναγνωρίζουν και αποδέχονται, να δει τη Συνεδρίαση της Βουλής και της Γερουσίας του 1930 να επαναλαμβάνεται στην αναθεωρητική Βουλή του 2000 με ομόφωνη – όπως τότε – την απόφαση των κομμάτων, για την αποκομματικοποίηση των Αγροτικών Συνεταιρισμών.

Σ' όσους θέλουν να νιώσουν από τώρα τη χαρά και την περηφάνεια μιας τέτοιας απόφασης τους, συνιστούμε να διαβάσουν την αρθρογραφία μας στις επόμενες σελίδες 133 - 141 αυτού του τεύχους του περιοδικού μας και τα πρακτικά της Γερουσίας της 11.4.1930.

Γ.Β.Σ.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ Ε.Φ.Σ.

Η Βιβλιοθήκη της Εταιρείας Φίλων του Συνεργατισμού (Ε.Φ.Σ.) είναι εμπλουτισμένη με σπάνια βιβλία Συνεταιριστών, της θεωρίας και της πρακτικής, που κατά καιρούς με την καθοδήγηση και το παράδειγμά τους πρόσφεραν πολύτιμες υπηρεσίες στο Συνεργατισμό.

Βιβλία του Θ. Τζωρτζάκη, του Δ. Καλιτσουνάκη, του Α. Σίδηρη, του Αρ. Κλήμη, του Ν. Κολύμβα, του Κ. Παπαγεωργίου και άλλων καταξιωμένων στο Συνεργατισμό, βρίσκονται στη Βιβλιοθήκη και είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου να ενημερωθεί για την ιστορική εξέλιξη, τις αρχές, τις δραστηριότητες, τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη από τη σωστή λειτουργία του Συνεργατισμού.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν ν' απευθύνονται στη Γεν. Γραμματέα της Εταιρείας κ. Ολυμπία Καμινάρη-Κλήμη, στα τηλέφωνα 3226976 και 3619360.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Σκέψεις και προτάσεις για την αναθεωρητέα παράγραφο 5 του άρθρου 12 του Συντάγματος, τη σχετική με τις Αγροτικές Συνεταιριστικές οργανώσεις

Μεταξύ των άλλων διατάξεων που θα αναθεωρηθούν από τη σημερινή Βουλή, είναι και η αναθεώρηση της παραγράφου 5 του άρθρου 12 του Συντάγματος, που αφορά τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Για την αναθεώρηση της παραγράφου αυτής, η προηγούμενη Βουλή αποφάσισε την 24.6.98 με ψήφους 275.

Ο πρόεδρος της σημερινής βουλής ακολουθώντας τη σχετική διαδικασία, όρισε την Επιτροπή, που θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει την επεξεργασία των αναθεωρητέων διατάξεων, μέχρι και της 15ης Οκτωβρίου, για να συζητηθούν στη συνέχεια από την ολομέλεια της Βουλής, σε χρόνο που θα ορισθεί. Η συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής προβλέπεται ότι θα αρχίσει περί τα μέσα Νοεμβρίου και θα ολοκληρωθεί μέχρι το Πάσχα του 2001.

Στο προηγούμενο τεύχος (58) της «Σ.Π.» (σελ. 112) δημοσιεύσαμε πρόταση της Κίνησης Αγροτοσυνεταιριστικών Στελεχών (Κ.Α.Σ.) που είχε υποβληθεί τον Μάιο του 1995 στην Επιτροπή Αναθεώρησης και ζητήσαμε το σχολιασμό, τη συμπλήρωση και γενικά τις απόψεις των Συνεταιριστών.

Σ' αυτό το τεύχος αναδημοσιεύουμε στη συνέχεια, όπως είχαμε υποσχεθεί, άρθρο από τα *ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ* (της 19.9.1997) του Προέδρου της Εταιρείας μας κ. Γ. Σελλιανάκη, σχετικό με το Νόμο 4640/1930 του Ελευθερίου Βενιζέλου, που ψηφίστηκε κάτω από ανάλογες με τις σημερινές συνθήκες, στον αγροτοσυνεταιριστικό χώρο. Με το Νόμο αυτό, εξασφαλίστηκε η **εύρυθμη, ανεξάρτητη και παραγωγική** λειτουργία των **Α.Σ.Ο. 50 ολόκληρα χρόνια**. Μέχρι το 1980 που καταργήθηκε με το Νόμο 921/79 ο Νόμος 602/1914, του οποίου το άρθρο 56 τροποποιήθηκε με το Νόμο 4640/30.

Ο νόμος αυτός (4640/30, άρθρο 56 Ν. 602/14) και η αιτιολογητική του έκθεση καταχωρούνται στη συνέχεια.

«Αιτιολογική Έκθεση».

«Κατά την εξέλιξιν της παρ' ημίν Συνεταιριστικής Οργανώσεως, ιδία της γεωργικής, παρετηρήθη ότι εισέδυσαν εις την διοίκησιν των Συνεταιρισμών και των Ενώσεων αυτών άτομα ουδεμίαν με την γεωργίαν έχοντα σχέσιν, αλλ' απλώς την κομματικήν εκμετάλλευσιν των απλοϊκών χωρικών αποσκοπούντα.

«Επειδή η ανάμιξις εις την πολιτικήν των διοικούντων και διευθυνόντων συνεταιριστικής οργανώσεως, επιδιωκούσας, ως γνωστόν, παραγωγικούς και οικονομικούς μόνον σκοπούς, εκτρέπει του προορισμού των τους συνεταιρισμούς, διασπά αυτούς και επιφέρει συχνά την διάλυσίν των, θεωρούμεν επάναγκες, όπως αποκλείσωμεν τους με την πολιτικήν ασχολουμένους της διοικήσεως και διευθύνσεως των Συνεταιρισμών και Ενώσεων αυτών, ίνα ούτω περιοθώσιν αι γεωργικαί οργανώσεις και περιφρουρηθώσι τα συμφέροντα των συνεταιρισμένων αγροτών.

Εις τούτον τον σκοπόν αποβλέπει το παρόν σχέδιον νόμου, όπερ έχομεν την τιμήν να θέσωμεν υπό την ψήφον Υμών.

Το παρόν σχέδιον νόμου ουδεμίαν δαπάνην επιφέρει εις τον Κρατικόν προϋπολογισμόν.

Παρακαλούμεν δ' όπως κηρυχθή κατεπείγον».

Το σχέδιο Νόμου που υπέβαλε ο Υπουργός Γεωργίας (Κ. Σπυριδής) μετά «τας επενεχθείσας επ' αυτού τροποποιήσεις υπό της Βουλής και της Γερουσίας, ενεκρίθη τελικώς ως εξής:

«ΣΧΕΔΙΟΝ ΝΟΜΟΥ.

Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του άρθρου 56 του νόμου 602 «περί συνεταιρισμών»

Άρθρον μόνον.

Η περίπτωσης 4 του άρθρου 56 του νόμου 602 «περί συνεταιρισμών» τροποποιείται και μετ' αυτή προστίθενται τα εξής:

4) Εάν γεωργική συνεταιριστική οργάνωσις παντός βαθμού αποτελή ως τοιαύτη μέλος πολιτικού κόμματος ή εάν εις τας εργασίας και συνεδριάσεις λαμβάνωνται μέτρα κομματικής φύσεως.

5) Εάν οργάνωσις τοιαύτη χρησιμοποιή την περιουσίαν και τους πόρους αυτής προς εξυπηρέτησιν σκοπών οιοδήποτε πολιτικού κόμματος ή προς συμμετοχην της εις συνέδρια εκτρεπόμενα του προγράμματός των και αναμειγνύμενα εις τη πολιτικήν. Δια της αποφάσεως της διαλύσεως καταλογίζονται τα ούτω δαπανηθέντα ποσά εις βάρος της υπευθύνου διοικήσεώς της και των λαβόντων αυτά αντιπροσώπων της εις τα συνέδρια.

Πας διατελέσας ή και απλώς υποβαλών υποψηφιότητα Βουλευτού, Γερουσιαστού ή Δημάρχου, εξαιρέσει των κατά τον νόμον περί εκλογής Γερουσιαστών απ' ευθείας υπό των Γεωργικών επιμελητηρίων εκλεγόμενων, μόνον μετά παρέλευσιν τριετίας από της παρελεύσεως της Βουλευτικής Γερουσιαστικής ή Δημορχιακής περιόδου ή και της υποβολής υποψηφιότητος, δύναται να εκλεγή μέλος της Διοικήσεως Γεωργικής Συνεταιριστικής οργανώσεως παντός βαθμού ή διορισθή διευθυντής ή υπάλληλος άμισθος ή έμμισθος, διαγραφόμενος υποχρεωτικώς της Διοικήσεως της οργανώσεως, της εκλογής του ως διευθυντού ή υπαλλήλου θεωρουμένης αυτοδικαίως ακύρου. Η διάταξις αυτή ισχύει και δια τους ήδη μετέχοντας εις τας διοικήσεις των οργανώσεων ως και δια τους Διευθυντάς και υπαλλήλους αυτών.

Οι κατά την ανωτέρω παράγραφον δεν δύνανται να εκλέγωνται ως αντιπρόσωποι των αυτών οργανώσεων εις τα Γραφεία προστασίας καπνού και τα Ταμεία ασφαλίσεως καπνεργατών. Η διάταξις αυτή ισχύει και δια τους ήδη μετέχοντας εις τας Διοικήσεις ή Διευθυντάς ή υπαλλήλους των οργανώσεων τούτων και όντας αντιπροσώπους εις τα ανωτέρω Γραφεία ή ταμεία.

Δεν δύναται να είναι μέλη της Διοικήσεως ή Διευθυνταί ή έμμισθοι ή άμισθοι υπάλληλοι των γεωργικών συνεταιριστικών οργανώσεων παντός βαθμού οι καταδικασθέντες δια διαχειριστικές ανωμαλίας εις βάρος των οργανώσεων της εκλογής των ή του διορισμού των, θεωρουμένων αυτοδικαίως ακύρων. Οι ήδη τυχόν μετέχοντες της Διοικήσεως απομακρύνονται αυτής οι δε διευθυνταί ή υπάλληλοι απολύονται της θέσεώς των.

Αι διατάξεις του παρόντος νόμου ισχύουν και δια τους αναγκαστικούς οינוποητικούς συνεταιρισμούς, τους ιδρυθέντας και λειτουργούντας βάσει του νόμου 3322 ως και δια τους διοικούντας και διευθύνοντας γεωργικά σωματεία ιδρυθέντα και λειτουργούντα βάσει του νόμου 281 «περί σωματείων».

Η διάταξη που προτείνεται από την ΚΑΣ, την οποίαν δημοσιεύσαμε στο προηγούμενο τεύχος 58, (σελ. 112) μαζί με εισαγωγικό σημείωμα, που αιτιολογεί την αναγκαιότητα της ψηφίσεώς της, έχει ως εξής:

β) Στις Διοικήσεις των Γεωργικών Συνεταιρισμών, δεν δύνανται να μετέχουν εν ενεργεία: Βουλευτές, Δημόσιοι Υπάλληλοι, Υπάλληλοι Οργανισμών και Εταιρειών εξαρτημένων από το Δημόσιο, Αιρετά μέλη και Υπάλληλοι Νομαρχιακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Υπάλληλοι Γεωργικών Συνεταιρισμών και Κομματικά Στελέχη εκλεγμένα ή τοποθετημένα με αποφάσεις των Αρχηγών τους, σε κομματικά όργανα. Τέσσερα χρόνια μετά από την απώλεια της ιδιότητάς τους αυτής, οι παραπάνω δύνανται να μετάσχουν στις διοικήσεις των Γεωργικών Συνεταιρισμών, εφόσον είναι μέλη αυτών.

Με την διάταξη αυτή, η ΚΑΣ υποστηρίζει – και ο καθένας μπορεί να το εκτιμήσει – **αποκομματικοποιούνται οι Α.Σ.Ο.** και αφήνονται να λειτουργήσουν σύμφωνα με το συμφέρον τους και τις ικανότητες των Διοικήσεών τους, που δεν μπορεί να είναι άλλες από αυτές που θα απαρτίζονται από αγρότες και θα εκλέγονται από αγρότες.

Όπου και όταν αυτό δεν συμβεί, ακόμη και όταν οι προθέσεις είναι αγαθές, **ο εκλεγείς θα εκπίπτει** του αξιώματος που, παρά τη διάταξη αυτή, κατέλαβε σε Α.Σ.Ο. Και αυτό ακριβώς – υποστηρίζεται από την ΚΑΣ – θα αποτρέπει, αξιωματούχους και εισοδηματίες από άλλους, χώρους, να διεκδικούν θέσεις στις Διοικήσεις των Αγροτικών Συνεταιρισμών.

Θέσεις που μπορούν να διεκδικήσουν στους χώρους της κυρίας δραστηριότητάς τους, από την οποία αποκτούν και το κύριο εισόδημά τους. όχι δηλαδή να διεκδικούν κουμάντο σε άλλους χώρους, όπως σ' αυτούς των Α.Σ.Ο. και όταν το κουμάντο τους δεν καρποφορήσει, τις συνέπειες να έχουν άλλοι. Ο μισθός, οι αποζημιώσεις και τα εκτός αγροτικής προέλευσης εισοδήματά τους, θα τρέχουν. Θα μπορούσαν ωστόσο, να είναι έμμισθοι σύμβουλοι (νομικοί, οικονομικοί, φορολογικοί, λογιστικοί) όχι όμως διοικητικοί, με αποφασιστικές αρμοδιότητες, όσες και αν έχουν ικανότητες, αφού από τις επιχειρησιακές αποφάσεις τους, δεν διακυβεύεται το επιχειρησιακό δικό τους εισόδημα.

Την εφαρμογή αντίστοιχων, μ' αυτές που προτείνει η ΚΑΣ, διατάξεων, που αφορούν τον Συνδικαλισμό, είδαμε πολύ πρόσφατα. Βουλευτής εξέπεσε από το βουλευτικό του αξίωμα γιατί υπηρετούσε στον Συνδικαλισμό το τελευταίο πριν από την εκλογή του (την 9η Απριλίου 2000) εξάμηνο. Και «*η προηγούμενη συνδικαλιστική του ιδιότητα – κατά τον εισηγητή σύμβουλο – συνιστά κώλυμα εκλογής*».

Στη συνέχεια, καταχωρείται, όπως είχαμε υποσχεθεί το σχετικό με το Νόμο

4640/30 του Ελευθερίου Βενιζέλου (που ψηφίστηκε κάτω από τις ίδιες με τις σημερινές συνθήκες στις Α.Σ.Ο.) άρθρο του κ. Γ. Σελλιανάκη στα ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ της 19.9.1997:

Τα... μπεηλίτικα.

Του Γ. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗ

*«Το συνεταιριστικό χρήμα
δεν είναι μπεηλίτικο»
(Ελευθέριος Βενιζέλος)*

«1. Τα... μπεηλίτικα. Με την πραγματική της έννοια και σε αρκετές περιπτώσεις, με τη μεταφορική, ακούγονταν ιδιαίτερα τα χρόνια του μεσοπολέμου σε πολλά χωριά της Κρήτης αυτή η λέξη, Τα «μπεηλίτικα». Οι περιουσίες των μπέηδων. Τα χωράφια που άφησαν οι Τούρκοι στην αναγκαστική τους φυγή από το νησί. Τα χωρίς ιδιαίτερο τότε οικονομικό ενδιαφέρον και ιδιαίτερη χρησιμότητα χωράφια. Αυτά που δεν πρόλαβαν να πουλήσουν, να χαρίσουν ή, με κάποιο άλλο τρόπο, να παραχωρήσουν.

Τα απομακρυσμένα λιβαδοχώραφα «λουρίδες», σε «ρούματα» καταπατημένα χωράφια χριστιανών. Σπίτια παμπάλαια, χαλασμένα (καταλύματα), γεμάτα βάτους και αγριοσυνκίες που για πολλά χρόνια χρησιμοποιούνταν 'κούρτες» και «αρμεκτώρια» προβάτων. Αυτά ήταν τα μπεηλίτικα που στα πρώτα χρόνια της απελευθέρωσης από τον τουρκικό ζυγό, κανείς δεν διανοείτο τότε να τα καταπατήσει.

Όλοι τα βλέπανε τότε όπως το μισητό ιδιοκτήτη τους και αποφεύγανε την οποιαδήποτε χρήση τους. Εγκαταλειμμένα όπως ήταν γέμισαν βάτους και αγριοσυνκίες. Και όταν από κάποια αιτία, χωράφια και σπίτια χριστιανών, έμειναν ακαλλιόρητα και ακατοίκητα, τα λέγανε «μπεηλίτικα» με τη μεταφορική της λέξης έννοια, κατακρίνοντας έτσι τους ανέμελους τεμπέληδες ιδιοκτήτες τους. Με την πάροδο του χρόνου που «χορτάστηκε» το αγαθό της ελευθερίας όταν μπήκε στη ζωή η απληστία της ευζωίας και οι τελευταίοι σκλαβωμένοι που κουβαλάγανε την αντίληψη πως ο εχθρός δεν σκυλεύεται φύγανε από τη ζωή, άρχισε δειλά - δειλά η μετακίνηση των συνόρων, η αρπαγή των καλοπελεκημένων αγκωναριών σε τζάκια, καμάρες, πόρτες και παράθυρα, από τα χαλάσματα, η αυθαίρετη καλλιέργεια κηπευτικών στις αυλές χαλασμένων σπιτιών. Έτσι εξαφανίστηκαν και απ' αυτό ξεχάστηκαν τα «μπεηλίτικα» με την πραγματική και τη μεταφορική τους έννοια.

2. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος απομακρύνει τα κόμματα από τους συνεταιρισμούς.

Αυτά τα μπεηλίτικα λοιπόν θυμήθηκε ο εθνάρχης Ελευθέριος Βενιζέλος που ποτέ δεν ξέχασε την κρητική καταγωγή του, τα ήθη και τα έθιμα της Κρήτης, όταν το 1929 μιλούσε στην Ξάνθη για το αγροτικό πρόβλημα και ειδικότερα για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

«Μή θεωρείτε το συνεταιριστικό χρήμα μπεηλίτικο» – είπε στους αγρότες – θέλοντας να τονίσει την υπευθυνότητα με την οποία πρέπει να ασκείται η διαχείρισή του. Ήταν τότε που παρουσιάστηκαν τα πρώτα ανησυχητικά συμπτώματα κακοδιαχείρισης του συνεταιριστικού χρήματος. Το χρόνο που ιδρύθηκε η ΑΤΕ (1929) και τα 15 χρόνια μετά τη θεσμοθετημένη λειτουργία (1914) του αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος. Τότε έκαμε και την πρώτη ανησυχητική απόπειρά του ο κομματισμός να αλώσει τον ιερό χώρο του συνεργατισμού. Και ο υπεύθυνος κυβερνήτης με τη διορα-

τικότητα που τον διέκρινε έσπευσε να παρατηρήσει και ταυτόχρονα να προειδοποιήσει για το τί θα ακολουθούσε, αν θα περνούσε η αντίληψη ότι το συνεταιριστικό χρήμα είναι «μπεηλίτικο» όπως αυτό δυστυχώς έγινε στις μέρες μας.

3. Ο νόμος 4640/1930 (άρθρο 56 του νόμου 602/1914).

Μα ο γίγαντας της πολιτικής δεν έμεινε στα λόγια. Τον επόμενο χρόνο (1930) η Βουλή, με πρόταση του υπουργού Γεωργίας της κυβέρνησής του Κ. Σπυρίδη ψήφισε το νόμο 4640/30, με σύμπτωση απόψεων, Φιλελευθέρων - Λαϊκών (κυβέρνησης - αντιπολίτευσης). «Όλοι οι βουλευτές της Βουλής του 1930 συμφώνησαν ότι τα κόμματα θα πρέπει να μένουν μακριά από τους συνεταιρισμούς. Οι βουλευτές της τελευταίας 15ετίας δεν έχουν την ίδια αντίληψη. Αντιλαμβάνονται τους Έλληνες, πολίτες δύο ελληνικών κρατών (του δικού του ο καθένας και του άλλου;) στον ίδιο γεωγραφικό χώρο, με διαφορετικά συμφέροντα.

Σύμφωνα με το νόμο 4640/1930 του Βενιζέλου που τροποποίησε και συμπλήρωσε το άρθρο 56 του νόμου 602/1914:

«Όποιος διετέλεσε ή απλώς υπέβαλε υποψηφιότητα, βουλευτή, γεροϋσιαστή ή δημάρχου – με εξαίρεση τους γεροϋσιαστές που εκλέγονταν απευθείας από τα γεωργικά επιμελητήρια – μόνο μετά παρέλευση τριετίας από της βουλευτικής, γεροϋσιαστικής ή δημαρχιακής περιόδου ή και της υποβολής υποψηφιότητας μπορούσε να εκλεγεί μέλος διοικήσεως γεωργικής συνεταιριστικής οργανώσεως παντός βαθμού ή να διορισθεί διευθυντής ή υπάλληλος άμισθος ή έμμισθος.

Στις περιπτώσεις αυτές, εκλογή στη Διοίκηση ή διορισμός στη υπηρεσία θεωρούνται αυτοδικαίως «άκυροι». Οι διατάξεις αυτές του νόμου 4640/30 ίσχυσαν από της εφαρμογής του και για όσους μετείχαν τότε στις διοικήσεις, τους διευθυντές και τους υπαλλήλους που υπηρέτησαν στις συνεταιριστικές οργανώσεις. Ίσχυαν επίσης και για όσους εκλέγονταν από τις συνεταιριστικές οργανώσεις ως αντιπρόσωποι τους στα γραφεία προσασίας καπνού και τα ταμεία ασφαλίσεως καπνεργατών. Ακόμη, συμπεριελάμβανε και αυτούς που ήσαν εκλεγμένοι ή υπηρετούσαν κατά το χρόνο ισχύος του νόμου. Όλοι αυτοί αυτοδικαίως απολύονταν. Ίσχυσαν, τέλος, οι διατάξεις αυτού του νόμου και για τους αναγκαστικούς οינוποιοητικούς συνεταιρισμούς που ιδρύθηκαν και λειτουργούσαν σύμφωνα με το νόμο 3322, όπως και για όσους διοικούσαν και διεύθυναν γεωργικά σωματεία που ιδρύθηκαν και λειτουργούσαν σύμφωνα με το νόμο 281 περί σωματείων.

4. Μετά από 50 χρόνια τα κόμματα επιστρέφουν.

Στα 50 χρόνια (1930-1980) που ίσχυσε αυτός ο νόμος, έγινε το αγροτοσυνεταιριστικό θαύμα. Περίπου 800.000 εκπρόσωποι αγροτικών εκμεταλλεύσεων ουσσιερώθηκαν σε 7.500 αγροτικούς συνεταιρισμούς και οι συνεταιρισμοί αυτοί σε 136 ενώσεις με τεράστια συγκροτήματα, αποθήκευσης, επεξεργασίας και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων.

Μέσα απ'αυτούς τους συνεταιρισμούς, που το 1980 διοικούσαν περίπου 60.000 εκλεγμένοι (όχι με παραταξιακά ψηφοδέλτια) αγρότες και υπηρετούσαν 6.000 υπάλληλοι και την Αγροτική Τράπεζα (το δεύτερο θύμα του κομματισμού στον αγροτικό χώρο με τις σοβαρές συνέπειες αναμενόμενες) το κράτος ασκούσε την αγροτική του πολιτική, ήρεμα, με τάξη, συνέπεια και συνέχεια, χωρίς τα 50 αυτά χρόνια να υπάρξουν ιδιαίτερα προβλήματα κακοδιαχείρισης, χρηματοδοτικά ανοίγματα και ζημιές. Έτσι για μια ακόμη φορά η προνοητικότητα και η αποφασιστικότητα του Ελευθέριου Βενιζέλου, τον καθιερώνουν Εθνάρχη στη συνείδηση του μεγα-

λύτερου κομματιού της ελληνικής κοινωνίας. Των αγροτών, που και σε αρκετές άλλες περιπτώσεις γεύστηκαν τους καρπούς της δικής του διακυβέρνησης.

5. Από το 1980 το συνεταιριστικό χρήμα είναι «μπεηλίτικο».

Το 1979 ψηφίζεται ο νόμος 921 που τυπικά η εφαρμογή του άρχισε την 1.9.1979 και ουσιαστικά από το 1980. Από το νόμο αυτό αφαιρέθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 56 του προηγούμενου νόμου, που αντικατέστησε (602/14) δηλαδή ο νόμος 4640/30 του Ελευθερίου Βενιζέλου. Και το 1982 ψηφίζεται ο νόμος 1257/82. Ο νόμος που γκρέμισε την αφύλακτη πια από τον προηγούμενο νόμο (921/79) κερκόπορτα του Αγροτοσυνεταιριστικού φρουρίου, για να αλωθεί από τα κόμματα, ο ιερός χώρος που ήταν οχυρωμένος με το νόμο (4640/30) του Ελευθερίου Βενιζέλου και να καταστραφεί ό,τι είχε δημιουργηθεί τα 50 χρόνια (1930-1980) κάτω από ιδιίτερα δυσμενείς συνθήκες (δύο πόλεμοι κλπ.) όπως οι μεγαλύτεροι στην ηλικία πολύ καλά θα θυμούνται...

Το συνεταιριστικό χρήμα είναι τώρα «μπεηλίτικο». Δεν το διαχειρίζονται οι πραγματικοί εκπρόσωποι των αγροτών, αυτοί που δουλεύουν στη γη και ζουν από τα προϊόντα της. Δεν ελέγχει τη διαχείρισή του η ΑΤΕ με τη δικαιολογία ότι δεν διαθέτει προσωπικό ακόμη και σε περιπτώσεις συγκεκριμένων καταγγελιών με υπεξαίρεση δισεκατομμυρίων.

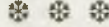
Το άλλοτε πανίσχυρο (αλλά οργανωμένο διοικητικά και διασφαλισμένο διαχειριστικά) Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα, βρίσκεται σήμερα – 15 χρόνια με το κομματικό απόστημα στα σπλάχνα του – μακριά από την παλιά του δόξα, σχεδόν με χωρίς τους ιδεολόγους λειτουργούς και υποστηρικτές του, χωρίς τα ελκυστικά του πρότυπα και, σαν φυσικό επακόλουθο, χωρίς την αναγκαία αποτελεσματικότητά του. Καταχρωμένο και κάτω από την κομματική κυριαρχία. Ταπεινωμένο με την «ελεημοσύνη» των 800 δισεκατομμυρίων δρχ. που του έχει προσφερθεί μέχρι σήμερα από το δημόσιο ταμείο, χωρίς ακόμη και μ' αυτό το σημαντικό ποσό να εποικώσει τις ανοιχτές πληγές του και με λεηλατημένες τις παραγωγικές του μονάδες, είναι ανίσχυρο να ανασυγκροτηθεί και να τεθεί ξανά στην υπηρεσία του αγρότη για τις συλλογικές δραστηριότητές του. Και μπροστά σ' αυτή την καταστροφή μιας τέτοιας έκτασης και σημασίας εθνικού κεφαλαίου, η αδιαφορία των κομμάτων που εναλλάσσονται στην εξουσία τα τελευταία 20 χρόνια, ξεπερνά τα όρια της υποκρισίας και φθάνει στην ειρωνεία.

Παραδέχονται ότι η βασική αιτία της σημερινής άθλιας κατάστασης των αγροτικών συνεταιρισμών είναι ο κόμματισμός. Κατήγορος γι' αυτό είναι το κόμμα που είναι εκτός εξουσίας με σιωπηρό κατηγορούμενο αυτό που είναι στην εξουσία. Για να ανταλλάξουν αυτούς τους ρόλους τους, όταν αλλάξουν και οι δικές τους θέσεις στην εξουσία. Αρνούνται από τα μπαλκόνια την ολοφάνερη κομματικοποίηση στους αγροτικούς συνεταιρισμούς και από το βήμα της Βουλής το κάθε κόμμα διατρανώνει τη δική του ουδετερότητα και καταλογίζει της κομματικής προέλευσης ζημιές στα άλλα κόμματα.

Όμως την ίδια στιγμή που ακούγονται τα ηχηρά λόγια σεβασμού στις ακατάλυτες αρχές του συνεργατισμού και αραδιάζονται τα επιχειρήματα για τις ευθύνες των άλλων σ' αυτές τις ζημιές, όλα τα κόμματα ανασυντάσσουν τις δυνάμεις τους στους αγροτικούς συνεταιρισμούς σε μια προσπάθεια ποιά θα εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη επιρροή, τη μεγαλύτερη δύναμη που θα του αποδώσει κομματικά οφέλη, ευκαιρίες και πόρους για κομματική στήριξη. Ο αγροτικός συνεταιρισμός είναι πια εργαλείο

για «κομματική δουλειά» και αυτό που αθεράπευτα επιδιώκει πια το κάθε κόμμα είναι, το πώς θα διοικηθεί για λογαριασμό του ο συνεταιρισμός, παραβλέποντας τα συμφέροντα των μελών του.

Υποκρισία και ειρωνεία, παράγωγα της αντίληψης ότι το συνεταιριστικό χρώμα είναι «μπεηλίτικο» – όπως δεν θα το ήθελε ο Ελευθέριος Βενιζέλος και νομοθέτησε γι' αυτό – που πρέπει να το διαχειρίζονται οι «δικοί» μας και οι «άλλοι» να έχουν τις συνέπειες αυτής της διαχείρισης.

Στην πρόσκλησή μας από το προηγούμενο τεύχος 58, σελ. 111 της «Σ.Π.», να σχολιάσουν οι Συνεταιριστές τις προτάσεις της Κ.Α.Σ. και γενικά να διατυπώσουν τις απόψεις και θέσεις τους, από τις στήλες του περιοδικού μας:

• ο κ. **Απόστολος Ράντσιος**, κτηνίατρος, πρώην πρόεδρος της Παγκοσμίου Κτηνιατρικής Εταιρείας, μας γράφει:

Συνιαγματική ρύθμιση: ΝΑΙ. Αλλά και αξιόποινη εφαρμογή της από την Εκτελεστική Εξουσία.

«Η πρόταση της ΚΑΣ για τη συμπλήρωση της παραγράφου 5 του άρθρου 12 του Συντάγματος του 1975, της σχετικής με τις Α.Σ.Ο., που δημοσιεύθηκε στη σελίδα 111 του προηγούμενου (58) τεύχους της «Σ.Π.», αν τελικά γίνει αποδεκτή, σίγουρα θα συμβάλει στην αδέσμευτη αυτοδιοίκηση και ανεξαρτησία των Α.Σ.Ο. Γιατί, μόνον αν αφεθούν πραγματικά να αυτοδιοικηθούν και παύσουν να χρησιμοποιούνται ως οχήματα για άλλες επιδιώξεις, οι συνεταιρισμοί προστατεύονται από το κράτος. Όπως εξάλλου τις θέλει και το πνεύμα της ισχύουσας μέχρι σήμερα διάταξης.

Ας θυμηθούμε τη διάταξη αυτή:

«Οι πάσης φύσεως γεωργικοί και αστικοί συνεταιρισμοί αυτοδιοικούνται κατά τους όρους του Νόμου και του Καταστατικού των, τελούντες υπό την προστασία και εποπτεία του Κράτους, υποχρεωμένου να μεριμνά δια την ανάπτυξιν αυτών».

Όλοι ωστόσο, γνωρίζουμε και κανείς σήμερα δεν αμφισβητεί, όπως πολύ σωστά αναφέρεται στο εισηγητικό σημείωμα της ΚΑΣ, ότι τα κόμματα που επίσης αναγνωρίζει και ενισχύει το Σύνταγμα, με το Άρθρο 29, επέφεραν, την τελευταία εικοσαετία, βαρύ πλήγμα με τις άκριτες παρεμβάσεις τους στις Α.Σ.Ο., τις οποίες κατέστησαν ομήρους τους, διατηρώντας μέχρι σήμερα την ομηρία, όπως επίσης πολύ επιγραμματικά αναφέρεται στο προαναφερόμενο εισηγητικό σημείωμα της ΚΑΣ.

Χρειάζεται λοιπόν μια τέτοια διατύπωση στο Σύνταγμα, που να ενισχύει πρακτικά το πνεύμα της υφισταμένης, αν το Κράτος πράγματι θέλει να προστατεύσει τις Α.Σ.Ο. Όμως και πάλι αρκεί μόνο η διάταξη αυτή; Διαβάστε ευθύς αμέσως τη συνέχεια, σκεφθείτε και συμπεράνετε.

Στην παράγραφο 3, του Άρθρου 29, του Συντάγματος αναφέρεται

«Απαγορεύεται απολύτως οι οιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ πολιτικών κομμάτων... και των δημοσίων υπαλλήλων, ως και η ενεργός υπέρ κόμματος δράση των υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των

δημοσίων επιχειρήσεων, ως και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης».

Απαντήστε, τώρα, σε αγρότη, σε όσα μεγαλόφωνα έλεγε σε συντροφιά πριν από δύο περίπου χρόνια. Είχε επισκεφθεί υπάλληλο σε Υπουργείο για υπόθεσή του, από τον οποίο εξυπηρετήθηκε, όπως ο ίδιος θα ήθελε και ευχαρίστησε τον υπάλληλο γι' αυτό. Σε δύο μέρες από τότε είδε τον υπάλληλο αυτό στην κωμόπολή του, να οργανώνει σε κομματική σύναξη συναδέλφους τους αγρότες. Γιατί, αναρωτήθηκε ο ταλαίπωρος αυτός αγρότης – που σημειωτέον δε γνώριζε τη συνταγματική απαγόρευση – ο υπόψη, δεν είναι υπάλληλος σε κάθε περίπτωση, αλλά μόνο όταν τον συναντώ στο υπουργείο; και τί διαφορετικά πράγματα έλεγε στους συναδέλφους μου αγρότες στη μυστική και άκρως κομματική εκείνη σύναξη; Δεν έχω κι εγώ μ' αυτούς τους συμπολίτες μου τα ίδια ενδιαφέροντα και συμφέροντα; Δεν πληρώνω κι εγώ φόρους, από τους οποίους πληρώνεται ο μισθός κάθε δημοσίου υπαλλήλου; Γιατί; Γιατί; Γιατί;

Απαντήστε λοιπόν σ' αυτά τα γιατί του αγρότη, του κάθε αγρότη αλλά και των τόσων άλλων ελλήνων πολιτών, που κάθε μέρα βλέπουν παρόμοιες συνάξεις, όχι μόνο με καλούς, όπως διηγείται αυτός ο αγρότης, υπαλλήλους, αλλά πολλές φορές και με εμφανέστατα κομματικά εμπαιθείς.

Μας δουλεύουν αγαπητοί φίλοι. Σύνταγμα είναι τα καταστατικά των κομμάτων και τα κομματικά συμφέροντα, που το κάθε κόμμα εξυπηρετεί όταν γίνει εξουσία. Γι' αυτό αγωνίζεται. Γι' αυτό και η προτεινόμενη, σωστή κατά την άποψή μου διάταξη, ακόμα και αν εγκριθεί τελικά, θα έχει περιορισμένη αποτελεσματικότητα. Γιατί φίλοι μου, εκτός από συνταγματικό και νομοθετικό πλαίσιο, χρειαζόμαστε στην εξουσία ηγέτες, που, πρώτα οι ίδιοι, θα εφαρμόσουν και θα υπακούουν στο σύνταγμα και στους Νόμους, που εκείνοι ψηφίζουν και μετά θα τα επιβάλλουν στους άλλους, αντί να τα χρησιμοποιούν για σκοπούς αλλότριους».

Απόστολος Ράντσιος (Αθήνα - Αύγουστος 2000)

• Ο γνωστός Συνεταιριστής - Συνδικαλιστής **Κώστας Γιαγνίσης**, πρώην ανώτερο Υπηρεσιακό στέλεχος της ΠΑΣΕΓΕΣ μας γράφει:

Ε, όχι ίσα αξιώματα σε ένα και io αυτό πρόσωπο!!

«Διάβασα στην «Σ.Π.» και πολύ χάρηκα που επιτέλους τέθηκε το θέμα της αποκομματικοποίησης των Συνεταιρισμών και μάλιστα με Συνταγματική διάταξη. Γιατί πράγματι, τέτοια διάταξη χρειάζεται, αφού όπως λέγει ή και σήμερα ισχύουσα παράγραφος 5 του άρθρου 12, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί **τελούν «υπό την προστασίαν και εποπτείαν του Κράτους»**. Και όπως όλοι πολύ καλά γνωρίζουν, τα κόμματα χρησιμοποίησαν για δικούς τους σκοπούς τους, προστατευόμενους από το κράτος Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, τους απέσπασαν από το κύριο έργο τους και αρκετοί από αυτούς διαλύθηκαν. Όσοι συντηρούνται ακόμη από επιδοτήσεις και δότες εργασίες, ο κομματικός ανταγωνισμός έχει πάρει τη θέση της συνεργατικής αλληλεγγύης των μελών τους. Πολύ σώστα η ΚΑΣ λέγει στο εισηγητικό της σημείωμα πως τα κόμματα επιδιώκουν **ποίοι** από τους δικούς τους θα διοικούν τους Συνεταιρισμούς και **όχι πώς** θα

διοικηθούν οι Συνεταιρισμοί» για να παράγουν έργο. Μα δεν παραδειγματίστηκαν από το Νόμο του Ελευθερίου Βενιζέλου, που απερίσκεπτα κατάργησαν; Δεν πείσθηκαν ακόμη από την καταστροφή που ακολούθησε; Μπορεί ένας βουλευτής να είναι αμερόληπτος και αποτελεσματικός, πρόεδρος Συνεταιρισμού;

Ιδιαίτερα μάλιστα όταν είναι πρόεδρος Συνεταιρισμού, πρόεδρος Ένωσης Συνεταιρισμών και μέλος του Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ, αξιώματα που δυστυχώς μαζί με άλλα του συνδικαλιστικού χώρου και σήμερα κατέχουν μέλη του Εθνικού Κοινοβουλίου (βουλευτές) και άλλα κομματικά στελέχη με ελάχιστο ή και χωρίς αγροτικό εισόδημα. **Ε, όχι τόσα αξιώματα σε ένα και το αυτό πρόσωπο!** Πού θα πρωτοπροσφέρει; Μάλλον στον εαυτό του και στο κόμμα του, που αυτάρεσκα – το είδαμε και αυτό – θα καταγράψει στις αρχαιοεπίσες των Συνεταιρισμών, την κομματική του διείδυση σε Κομματικό Δελτίο Τύπου, για τις εφημερίδες.

Ας σταματήσει λοιπόν η σημερινή αναθεωρητική βουλή το κακό εκεί που βρίσκεται με μια σωτήρια διάταξη στο Σύνταγμα.

Κώστας Γιαγνίσης (Αθήνα - Αύγουστος 2000)

• Επίσης στην πρόσκλησή μας ανταποκρίθηκε και ο συνεταιριστής, πρώην ανώτερο υπηρεσιακό στέλεχος της Ελαιουργικής κ. **Γιώργος Φραγκιαδουλάκης**, μας γράφει:

Το πάθημα να γίνει μάθημα

«Σίγουρα με την πρόταση της ΚΑΣ, αν τελικά θα γίνει αποδεκτή από την αναθεωρητική βουλή, αποκομματικοποιείται το Αγροτοσυνεταιριστικό κίνημα της χώρας, θα πάψει πια το ενδιαφέρον όλων αυτών, που κατά την πρόταση, αποκλείονται να μετάσχουν στις Διοικήσεις τους, οι οποίοι και εισάγουν, συντηρούν και διευκολύνουν, τον κομματισμό στους συνεταιρισμούς.

Σ' αυτό βοηθά και ο τελευταίος Νόμος (2810/2000) που καθιερώνει το ενιαίο ψηφοδέλτιο. Και θάταν αποτελεσματικότερος, αν ο αριθμός των σταυρών προτίμησης, δεν θα ήταν μεγαλύτερος του 1/3 του αριθμού των μελών των Συμβουλίων.

Όλοι σήμερα γνωρίζουν ότι ο κομματισμός, ήταν η καταστροφή του αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος, που τόσα πρόσφερε σε πολύ δύσκολες περιόδους στη χώρα και που τόσα θα μπορούσε να προσφέρει ακόμα τώρα με τους διαθέσιμους κοινοτικούς πόρους και με σωστά εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα. Είναι μεγάλη ζημιά, εθνική μπορώ να πω ζημιά, η αδρανοποίηση σήμερα ενός τέτοιου μηχανισμού ανάπτυξης, όπως ήταν οι Α.Σ.Ο. πριν από την κομματικοποίησή τους.

Θέλω να ελπίζω ότι **το πάθημα θα έχει γίνει μάθημα** αλλά και ότι θα υπάρξουν βουλευτές από αγροτικές τουλάχιστον περιοχές, που θα βγάλουν τα κόμματα από τους Συνεταιρισμούς, όπως πριν 70 χρόνια ο Ελευθέριος Βενιζέλος, με μια αντίστοιχη όπως εκείνος, το 1930 διάταξη, που θα προσθέσουν στην αναθεωρητέα 5η παράγραφο του άρθρου 12 του Συντάγματος».

Γεώργιος Φραγκιαδουλάκης (Αθήνα - Αύγουστος 2000)

**Η εγγύηση της επιτυχημένης
Συνεταιριστικής Ασφάλισης**

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης
σε όλους τους κλάδους και εξασφαλίζει:

- τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση
- την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση
- τον σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

- Από το 1978, η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους Ελληνικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και τις κορυφαίες Συνεταιριστικές Ασφαλιστικές Οργανώσεις της Ευρώπης - UNIPOL, MACIF, P&V, EURESA.
- Η φερεγγυότητα και αξιοπιστία της εταιρίας μαζί με τον κοινωνικό και ανθρωποκεντρικό της χαρακτήρα εγγυώνται την διασφάλιση των συμφερόντων των ασφαλισμένων της.
- Η οικονομική της ευρωστία με κεφάλαια και αποθεματικά 1,8 δις δρχ.
- Αντασφαλιστική κάλυψη από τα μεγαλύτερα διεθνή συνεταιριστικά και ιδιωτικά αντασφαλιστικά συγκροτήματα.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

ΣΥΓΓΡΟΥ 367, 175 64 Π. ΦΑΛΗΡΟ
ΤΗΛ.: (01) 94.91.280-99 - FAX: (01) 94.03.148

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΤΣΙΜΙΣΚΗ 17, 546 24 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ.: (031) 268.553, 268.503 - FAX: (031) 268.958

Πρακτορεία και γραφεία σ' όλη την Ελλάδα και στις Ενώσεις των
Γεωργικών Συνεταιρισμών.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

78η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1η Ιουλίου 2000

Μήνυμα από τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση - ICA

«Συνεταιρισμοί και Προώθηση της Απασχόλησης»

Η προώθηση της απασχόλησης αποτελεί το θέμα της φετινής 78ης Παγκόσμιας Ημέρας του Συνεργατισμού της Ι.Σ.Α. και της 6ης Παγκόσμιας Ημέρας του Συνεργατισμού του ΟΗΕ. Το θέμα αυτό επελέγη σε αναγνώριση της Ειδικής Συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ της 26-30 Ιουνίου προς συζήτηση της συνέχειας που θα δοθεί στην παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής του 1995 για την Κοινωνική Ανάπτυξη.

Η επέκταση της παραγωγικής απασχόλησης και η μείωση της ανεργίας ήταν μεταξύ των κορυφαίων προτεραιοτήτων στη Διακήρυξη και στο Πρόγραμμα Δράσης της Κοπεγχάγης του 1995. Αμφότερα τα κείμενα αναγνώρισαν την υφιστάμενη και τη δυνητική συμβολή των συνεταιρισμών στη δημιουργία και διατήρηση ποιοτικής απασχόλησης τόσο στις αγροτικές όσο και στις αστικές περιοχές.

Τα Ηνωμένα Έθνη υπολόγισαν το 1994 ότι η διαβίωση σχεδόν 3 δισεκατομμυρίων ανθρώπων, ή του μισού πληθυσμού του πλανήτη, διασφαλιζόταν από τις συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Περισσότεροι από 800 εκατομμύρια άνθρωποι είναι μέλη των συνεταιρισμών, οι οποίοι προσφέρουν περίπου 100 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Σε αρκετές χώρες της Αφρικής, η συνεταιριστική κίνηση έχει καταστεί ο δεύτερος σε μέγεθος εργοδότης, που υπολείπεται μόνο του Κράτους. Στην περιοχή αυτή, η πλειονότητα των θέσεων εργασίας έχει δημιουργηθεί από τις δραστηριότητες των γεωργικών συνεταιρισμών – παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία. Στην Ευρώπη οι συνεταιρισμοί παρέχουν εργασία σε περισσότερα από 5 εκατομμύρια άτομα. Πέντε εκατομμύρια είναι επίσης το προσωπικό της Κινεζικής Ομοσπονδίας Συνεταιρισμών Προμήθειας και Μάρκετινγκ.

Οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις των εργατών αυξάνονται σε αριθμό σε ολόκληρο τον κόσμο. Σήμερα προσφέρουν εργασία σε εκατομμύρια εργα-

τών-ιδιοκτητών σε τομείς τόσο διαφορετικούς όπως υγεία και κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες προς το κοινωνικό σύνολο, εκπαίδευση, μεταφορές και τουρισμό. Δημιουργούνται επίσης όλο και περισσότεροι από εξειδικευμένα άτομα που έχουν τερματίσει την προηγούμενη ιδιωτική ή δημόσια απασχόλησή τους.

Οι συνεταιρισμοί δεν είναι μόνο σημαντικοί φορείς απασχόλησης σε μεγάλες επιχειρήσεις παροχής τροφίμων, υπηρεσιών σε καταναλωτές και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Αποτελούν επίσης μια αξιόλογη πηγή για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με την παροχή διευρυμένων ευκαιριών απασχόλησης. Οι χρηματοοικονομικοί συνεταιρισμοί κινητοποιούν κεφάλαια για παραγωγική επένδυση και θέτουν στη διάθεση των ανθρώπων ασφαλή θεσμικά όργανα για την τοποθέτηση των αποταμιεύσεων, τα οποία επίσης ενθαρρύνουν τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και συνεπώς νέων θέσεων εργασίας.

Οι συνεταιρισμοί επίσης συνεχώς διευρύνουν την προσφορά ποιοτικών θέσεων εργασίας για ειδικές ομάδες, όπως οι νέοι, οι γυναίκες, οι κάτοικοι υποβαθμισμένων περιοχών, άτομα με ειδικές ανάγκες και περιθωριοποιημένα άτομα. Μερικοί ιδρύονται από τους καταναλωτές, άλλοι από εργάτες και όλο και περισσότεροι από ποικιλία ατόμων. Η ικανότητα των συνεταιρισμών να εντάσσουν τις γυναίκες και τους νέους στο εργατικό δυναμικό είναι ιδιαίτερα αξιόλογη δεδομένου ότι αυτοί οι πολύτιμοι ανθρωπίνι πόροι αξιοποιούνται εντελώς ανεπαρκώς σε πολλές χώρες.

Όμως, έχει ιδιαίτερη σημασία να τονιστεί ότι οι συνεταιρισμοί είναι επιχειρήσεις, όχι φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Δημιουργούν θέσεις εργασίας με την εγκαθίδρυση μηχανισμών που ανταποκρίνονται σε ανάγκες της αγοράς με τρόπο αποτελεσματικό.

Ο στόχος της πλήρους απασχόλησης απαιτεί από το κράτος, τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών να δημιουργήσουν συνθήκες που δίνουν στον καθένα τη δυνατότητα να συμμετάσχει και να ωφεληθεί από μια παραγωγική και αξιοπρεπή εργασία. Οι συνεταιρισμοί πραγματοποιούν τη συμβολή τους ως επιχειρήσεις με παράλληλη μέριμνα για τις κοινωνότητες και για το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται. Με τον τρόπο αυτόν συμβάλλουν επίσης στην προστασία των δημοκρατικών κυβερνήσεων αλλά και της ειρήνης, που όλο και περισσότερο απειλούνται από τις δυνάμεις οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού.

Αυτοί είναι οι λόγοι για τους οποίους οι συνεταιρισμοί έχουν ανάγκη και αξίζουν να απολαύσουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον πολιτικής στο οποίο να δρουν. Όταν οι συνεταιρισμοί ζητούν αλλαγές στην εθνική νομοθεσία που τους διέπει, την υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΗΕ για τη συνεταιριστική ανάπτυξη ή την τροποποίηση της Σύστασης 127 του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO), οι κυβερνήσεις οφείλουν να αντιλαμβάνονται ότι μια θετική πολιτική έναντι των συνεταιρισμών θα οδηγήσει σε οικονομική και κοινωνική πρόοδο, καθώς και σε πρόοδο στον κρίσιμο τομέα της προώθησης της απασχόλησης.

6^α ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΤΟΥ Ο.Η.Ε.

Μήνυμα από το Συνεταιριστικό Τμήμα του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας «Συνεταιρισμοί και Προώθηση της Απασχόλησης»

Οι συνεταιρισμοί δημιουργούν θέσεις εργασίας και βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσης εκατομμυρίων ανθρώπων σε ολόκληρο τον κόσμο. Εν τούτοις, εξαιτίας της κοινωνικής διάστασης των συνεταιρισμών, μερικές φορές εκλαμβάνονται ως κοινωνικές και πολιτικές οργανώσεις παρά ως επιχειρήσεις που δημιουργούν θέσεις εργασίας.

Η κοινωνική διάσταση ασφαλώς διαφοροποιεί τους συνεταιρισμούς από άλλες μορφές επιχειρήσεων αλλά ποια είναι τα στοιχεία εκείνα που διαφοροποιούν τη συνεταιριστική άποψη επιχειρηματικής ανάπτυξης και ποιοι είναι οι διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους δημιουργούνται ευκαιρίες απασχόλησης μέσω των συνεταιρισμών;

Οι συνεταιρισμοί μπορούν να λειτουργούν ως ένας κοινός τόπος εργασίας όπου τα συνεταιρισμένα μέλη εργάζονται από κοινού σε μια κοινή παραγωγική μονάδα. Με τον τρόπο αυτόν η συνεταιριστική οργάνωση που έχει ιδρυθεί δημιουργεί "οργανωμένη αυτο-απασχόληση". Τυπικά παραδείγματα είναι οι γεωργικοί συνεταιρισμοί και μικροί βιομηχανικοί συνεταιρισμοί.

Οι συνεταιρισμοί μπορεί επίσης να είναι εργοδότες. Οι συνεταιρισμοί αυτοί ανήκουν στους πελάτες και απασχολούν μισθωτό προσωπικό που δεν είναι κατ' ανάγκη μέλη του συνεταιρισμού. Παράδειγμα είναι ένας συνεταιρισμός καταναλωτών, που απασχολεί υπαλλήλους, ταμίες και φύλακες.

Πολλοί συνεταιρισμοί προωθούν ή καθιστούν εφικτή την αυτο-απασχόληση. Αυτό συμβαίνει όταν συνεταιρισμοί που ανήκουν στους πελάτες ισχυροποιούν τις επιχειρήσεις των μελών. Τυπικό παράδειγμα είναι ένας γεωργικός συνεταιρισμός προμήθειας εφοδίων και εμπορίας προϊόντων, που προσφέρει στους μικρούς γεωργούς, σημαντικές υπηρεσίες, πριν και μετά την παραγωγική διαδικασία.

Οι συνεταιρισμοί επίσης προωθούν τη μισθωτή εργασία. Στην περίπτωση αυτή, θέσεις εργασίας δημιουργούνται από μόνη την ύπαρξη των συνεταιρισμών, όπως σε κρατικές υπηρεσίες για τους συνεταιρισμούς, σε φορείς συνεταιριστικής κατάρτισης και σε εταιρείες διαχειριστικού ελέγχου των συνεταιρισμών.

Τέλος, όπως και στις άλλες επιχειρήσεις, οι συνεταιρισμοί συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας σε εκείνες τις επιχειρήσεις με τις οποίες συνδέονται με εμπορικές σχέσεις. Ένας στεγαστικός συνεταιρισμός, π.χ., αναμένεται να δημιουργήσει θέσεις εργασίας στον κλάδο οικοδομικών υλικών.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα των συνεταιρισμών έναντι των ατομικών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων που σπριζονται στο κεφάλαιο και των επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα;

□ **Οικονομίες κλίμακας.** Με τη συνεταιριστική οργάνωση οι ανεξάρτητοι επιχειρηματίες και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι μπορούν να πραγματοποιή-

σουν κοινές αγορές και πωλήσεις, πραγματοποιώντας με τον τρόπο αυτόν οικονομίες κλίμακας.

□ **Συνεργιστικά αποτελέσματα**, μπορούν επίσης να παραχθούν μέσω της συνεταιριστικής οργάνωσης. Αυτά αναφέρονται στο γεγονός ότι η κοινή παραγωγή διευκολύνει την κατανομή της εργασίας και ην εξειδίκευση και συνεπώς αυξάνει την παραγωγικότητα.

□ **Αυξημένη διαπραγματευτική δύναμη**, μπορεί να επιτευχθεί μέσω των συνεταιρισμών, καθόσον οι συνεταιρισμοί συγκεντρώνουν την προσφορά και τη ζήτηση των μελών τους, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτόν τη διαπραγματευτική τους δύναμη.

□ **Η κινητοποίηση** των συνεταιρισμένων μελών και η **ενεργός συμμετοχή** τους αποτελεί ένα πρόσθετο σημαντικό στοιχείο, καθόσον η ενεργός συμμετοχή των μελών στη διαχείριση των συνεταιρισμών είναι ενδεχόμενο να μειώσει το κόστος, αυξάνοντας έτσι την αποτελεσματικότητα και να διευκολύνει την κινητοποίηση του κεφαλαίου.

□ **Απόδοση αξίας στα μέλη** (σε αντίθεση με την απόδοση αξίας στους μετόχους): Ο πρωταρχικός στόχος κάθε οργάνωσης συνεταιριστικής μορφής, είναι να προσφέρει υπηρεσίες στα μέλη, όχι να αμείψει το κεφάλαιο. Ο συνεταιρισμός στοχεύει στη διατήρηση της αυτο-απασχόλησης των μελών του και συνεπώς ευνοεί παραγωγικές διαδικασίες εντάσεως εργασίας παρά επιχειρήσεις στηριζόμενες στο κεφάλαιο.

□ **Εκπροσώπηση των συμφερόντων των μελών**, μέσω του συνεταιρισμού. Τα μέλη μπορούν πολύ καλύτερα να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους συλλογικά παρά ατομικά, ιδίως όταν η επιχείρηση αποτελεί τμήμα μιας κάθετα ολοκληρωμένης δομής.

□ **Σταθερότητα**: Λόγω του επιμερισμού του κινδύνου μεταξύ των μελών, οι συνεταιρισμοί είναι κατά κανόνα πιο σταθεροί από τις προσωπικές επιχειρήσεις.

□ **Καινοτομία**: Ένας σημαντικός λόγος συμμετοχής σε οργάνωση συνεταιριστικής μορφής είναι να διδαχθεί κανείς από τους άλλους και να καινοτομήσουν από κοινού.

□ **Νομική προστασία**: Με τη συμμετοχή σε μια συνεταιριστική επιχείρηση, οι μικροπαραγωγοί απολαμβάνουν νομικής προστασίας η οποία περιορίζει το μέγεθος της οικονομικής τους ευθύνης στο ποσό που καθορίζεται από το καταστατικό.

Ευνοϊκό περιβάλλον για συνεταιριστική ανάπτυξη

Για να είναι σε θέση οι συνεταιρισμοί να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας πρέπει να υπάρχει ευνοϊκό κλίμα συνεταιριστικής ανάπτυξης. Υπάρχουν πέντε σημεία τα οποία ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO) θεωρεί ως απολύτως αναγκαία για την ύπαρξη ευνοϊκού κλίματος. Αυτό υπάρχει όταν μια χώρα (i) **Εγγυάται** την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, (ii) **Παρέχει** τα νομικά μέσα που δίνουν τη δυνατότητα σε συνεταιρισμούς και συναφείς οργανώσεις να ανα-

γνωρισθούν επισήμως, (iii) **Διαχωρίζει** σαφώς τη διαχειριστική αυτονομία των συνεταιρισμών από τον ρόλο της εποπτείας που διατηρεί το κράτος, (iv) **Θέτει** τους συνεταιρισμούς σε ισότιμη βάση με τις άλλες μορφές ιδιωτικών επιχειρήσεων και (v) **Θέτει** στη διάθεση των συνεταιρισμών υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης.

Για να δημιουργηθούν και να διατηρηθούν θέσεις εργασίας είναι επίσης σημαντικό οι συνεταιρισμοί να είναι οικονομικά βιώσιμες και ανταγωνιστικές επιχειρήσεις. Αν δεν είναι ανταγωνιστικές, δεν θα επιβιώσουν μακροχρονίως και ασφαλώς δεν θα είναι σε θέση να προσφέρουν υπηρεσίες στα μέλη τους. Η αφοσίωση των μελών προς τον συνεταιρισμό τους, θεωρείται ως προϋπόθεση για την επιτυχία. Όσο μεγαλύτερη η αφοσίωση των μελών προς ένα κοινό στόχο τόσο περισσότερο θα προσπαθήσουν να τον επιτύχουν.

Τελευταίος αλλά εξίσου σημαντικός παράγων είναι να έχουν οι συνεταιρισμοί πρόσβαση σε λειτουργικό και επενδυτικό κεφάλαιο, όπως κάθε άλλη επιχείρηση.

Ο ρόλος του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας στη συνεταιριστική ανάπτυξη και στην προώθηση της απασχόλησης

Ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO) αναγνωρίζει τη σημασία των συνεταιρισμών στο άρθρο 12 του Καταστατικού του, το οποίο, εκτός από τις διαβουλεύσεις με εργοδότες και εργάτες, ορίζει και διαβουλεύσεις με συνεταιρισμούς, μέσω των αναγνωρισμένων διεθνών οργανώσεών τους. Ήδη από το 1920 είχε δημιουργηθεί στο Διεθνή Οργανισμό Εργασίας, μια συνεταιριστική τεχνική υπηρεσία, η οποία προώθησε την ανάπτυξη των συνεταιρισμών και πρόσφερε συμβουλευτικές υπηρεσίες σε κυβερνήσεις και οργανώσεις εργατών και εργοδοτών για τον ρόλο τους στα θέματα αυτά.

Με την πάροδο των ετών, οι δραστηριότητες του συνεταιριστικού προγράμματος του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, κάλυψαν θέματα, από πληροφόρηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες πολιτικής, μέχρι καθορισμό προτύπων, έρευνα, τεκμηρίωση και προγράμματα τεχνικής συνεργασίας σε αναπτυσσόμενες χώρες. Σήμερα, υπάρχουν αρκετά νέα προγράμματα, που είναι προσανατολισμένα προς τη δημιουργία ευκαιριών αξιοπρεπούς εργασίας για γυναίκες και άνδρες, μέσω συνεταιριστικών πρωτοβουλιών. Αυτά τα προγράμματα στοχεύουν να προσφέρουν νέα ώθηση στη δυναμική των συνεταιρισμών, να δημιουργούν θέσεις εργασίας, υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα την κοινωνική διάσταση, που διαφοροποιεί τους συνεταιρισμούς από τις άλλες κατηγορίες επιχειρήσεων.

Το νέο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του συνεταιριστικού προγράμματος του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας για την προώθηση της απασχόλησης είναι έκδηλο στην προσπάθεια του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού να προωθήσει ευκαιρίες για γυναίκες και άνδρες, να έχουν ευπρεπή και παραγωγική εργασία, σε συνθήκες ελευθερίας, ισότητας, ασφάλειας και ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Ο Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού κ. Juan Somavia έχει θέσει τους ακόλουθους 4 στρατηγικούς στόχους για το έργο του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας:

- Προώθηση** θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων στην εργασία

Δημιουργία περισσότερων ευκαιριών για απασχόληση και εισόδημα για γυναίκες και άνδρες

Διεύρυνση της κάλυψης και της αποτελεσματικότητας της κοινωνικής προστασίας

Ενδυνάμωση του κοινωνικού διαλόγου και του τριμερούς διαλόγου

Στη νέα οργανωτική δομή του Οργανισμού, το συνεταιριστικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Τμήματος Δημιουργίας Ευκαιριών Απασχόλησης και Επιχειρήσεων, του Τομέα Απασχόλησης.

Ένα σημαντικό γεγονός για τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας κατά το έτος 2000 είναι η φιλοξενία του Ελεύθερου Βήματος της COPAC με θέμα «*Ευπρεπείς θέσεις εργασίας: Μπορούν οι συνεταιρισμοί να δημιουργήσουν τη διαφορά;*» Το Ελεύθερο Βήμα οργανώνεται με την ευκαιρία της 5ης Συνόδου Κορυφής για κοινωνικά θέματα της Κοπεγχάγης και **θα τονίσει τη συμβολή των συνεταιρισμών στη δημιουργία, διατήρηση και επαύξηση των ευκαιριών απασχόλησης και στη δημιουργία θέσεων ευπρεπούς εργασίας τόσο στις βιομηχανικές όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες.**

Απόδοση στην ελληνική: Κώστας Παπαγεωργίου

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ

Το περιοδικό μας, που είναι όργανο ελεύθερης διακίνησης ιδεών, απόψεων και προτάσεων, έχει τις στήλες του ανοιχτές σε όποιον από τους αναγνώστες του θέλει να δημοσιεύσει τις απόψεις, θέσεις και προτάσεις του για τα αγροτοσυνεταιριστικά μας πράγματα, αρκεί να τηρεί τους κανόνες ευπρέπειας, της ποιότητας, της εγκυρότητας και της δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

Τα κείμενα, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, μπορεί να είναι μέχρι και 4-5 σελίδες και να στέλνονται στη διεύθυνση της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού (οδός Ευνόμιδος 14 Αθήνα ΤΚ 10552) με την ένδειξη στο φάκελλο «Ύλη για το περιοδικό».

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ MARKETING (Marketing Plan)

Του κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΧΑΡΙΤΟΥ, Οικονομολόγου - Συνεταιριστή

Τρεις είναι κατά τον καθηγητή κ. Leylant Pitt, οι παράγοντες που συμβάλλουν σημαντικά στις αλλαγές, που πραγματοποιούνται στο επιχειρηματικό περιβάλλον.

1) Η παγκοσμιότητα

2) Οι εξελίξεις στην τεχνολογία και,

3) Οι ριζικές αλλαγές στη σύσταση των επιχειρήσεων.

Κατά τον ίδιο καθηγητή του Management, οι τρόποι που θα αλλάξουν το Marketing στα προσεχή έτη, είναι δώδεκα. Έτσι το Marketing:

- 1) Τείνει να γίνει μια όλο και περισσότερο οργανωτική και διοικητική λειτουργία.*
- 2. Είναι τα πάντα, θα υπάρχει παντού και στο μέλλον δεν θα διαχωρίζεται από άκαμπτες γραμμές.*
- 3. τείνει να συγχωνευθεί με την στρατηγική.*
- 4. Θα είναι στο μέλλον εκτός από εξωτερική και εσωτερική λειτουργία*
- 5. Θα αποτελέσει τη στέγη στην επιχείρηση ή στην οργάνωση - οργανισμό, για κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα.*
- 6. Στο εξής θα λειτουργεί με κριτήριο την ικανοποίηση των πελατών με ταυτόχρονη αύξηση της απόδοσης και της παραγωγικότητας.*
- 7. θα γίνει περισσότερο επιστημονικό.*
- 8. Οι άνθρωποι του marketing θα είναι όλο και περισσότερο υπεύθυνοι για τις πράξεις των.*
- 9. Πολλά από τα σημερινά εργαλεία, που χρησιμοποιούνται στο marketing θα παροπλισθούν.*
- 10. Τα τυπικά μοντέλα αγοραστικής συμπεριφοράς, επίσης, θα αλλάξουν.*
- 11. Το μοντέλο της τοπικής αγοράς, θα εκλείψει και τη θέση του θα πάρει η διευρυμένη παγκόσμια αγορά.*
- 12. Το κλειδί της επιτυχίας είναι η διαρκής ενημέρωση.*

Το Τμήμα ή η Δ/ση marketing μιας επιχείρησης - οργάνωσης δεν μπορεί να λειτουργήσει μόνο του και ξεκομμένο από τις άλλες λειτουργίες της. Πρέπει να αποτελεί μία από τις 4-5 γραμμικές διευθύνσεις της οργάνωσης, οι οποίες συνεργάζονται άψογα, με πνεύμα ομαδικής συνεργασίας, κάτω από τις οδηγίες του Γενικού Δ/ντού, προς επίτευξη των στόχων της.

Μέσα στα πλαίσια αυτών των λειτουργιών μίας σύγχρονης επιχείρησης - οργάνωσης οι διαδικασίες σκέψης και πράξης, το επιτελικό δηλαδή και εκτελεστικό πρόγραμμα πρέπει να διαχωρίζονται και να αποτελούν ξεχωριστά τμήματα ή Δ/σεις. Στους ανθρώπους των αποφάσεων (decision makers) απευθύνεται η δημιουργική στο marketing. Διότι τα στελέχη αυτά απαλλαγμένα από τις υποθέσεις της καθημε-

ρινης ρουτίνας της επιχείρησης πρέπει:

- να σκεφθούν
- να γράψουν
- να αποτυπώσουν στο χαρτί μια οποιαδήποτε ιδέα για κάποιο συγκεκριμένο προϊόν ή ομάδα προϊόντων.

Οι Διοικήσεις των επιχειρήσεων - οργανώσεων όπως και τα παλαιότερα στελέχη αυτών, πρέπει να καταλάβουν ότι, η ύπαρξη μιας τέτοιας λειτουργίας είναι όχι μόνο απαραίτητη, αλλά αποτελεί επιτακτική ανάγκη, αφού το marketing:

- Προφυλάσσει την επιχείρηση από τους κινδύνους που πηγάζουν από το ελεύθερο συναλλακτικό σύστημα.
- Αυξάνει την παραγωγικότητα των παραγωγικών της μέσων.
- Βοηθά στην εδραίωση και ενίσχυση της θέσεώς της, έναντι του ανταγωνισμού και των καταναλωτών.
- Κατευθύνει και διοχετεύει την κατανάλωση στα επιθυμητά κανάλια.
- Δημιουργεί νέες κοινωνικές ανάγκες, η ικανοποίηση των οποίων προϋποθέτει την εντατικοποίηση των παραγωγικών της δυνάμεων.

Ακόμη πρέπει να γίνει αντιληπτό από τους πιο πάνω ότι, δεν μπορεί, δεν έχει το δικαίωμα κανένας απ' αυτούς να ερμηνεύει το marketing και τις λειτουργίες του, σύμφωνα με το δικό του σκεπτικό, γνώση ή επιθυμία, διότι σε λίγο καιρό είναι σίγουρο ότι δεν θα έχουν επιχείρηση - οργάνωση για να διοικήσουν, όσο μοναδικό ή μοναδικά και αν είναι τα προϊόντα που παράγουν.

Με άλλα λόγια πρέπει να κατανοήσουν ότι τα στελέχη που είναι επιφορτισμένα με την δημιουργική στο marketing και την υλοποίηση ενός προγράμματος marketing (marketing Plan), πρέπει να διαθέτουν εκτός από Πανεπιστημιακή εξειδίκευση, και:

- Κρίση
- Διαίσθηση
- Δημιουργική σκέψη
- Ικανότητα καλής επικοινωνίας
- Πειθώ και
- Ευελιξία

Τα στελέχη αυτά είναι τα μόνα κατάλληλα για τη σωστή λειτουργία του τμήματος ή Δ/σης marketing της επιχείρησης - οργάνωσης, αφού από την διαδικασία προετοιμασίας ενός προγράμματος marketing όπως περιληπτικά παρουσιάζεται πιο κάτω, γίνεται αντιληπτό ότι, τόσο οι διοικήσεις όσο και τα παλιότερα στελέχη, αδυνατούν όχι μόνο να συντάξουν και υλοποιήσουν αυτό, αλλά ούτε καν να το παρακολουθήσουν, έστω και αν είναι κάτοχοι πανεπιστημιακού τίτλου.

Έρευνα που έγινε μεταξύ 444 μικρομεσαίων επιχειρήσεων έδειξε ότι:

- το **25%** αυτών εφαρμόζουν ολοκληρωμένο **marketing**
- το **20%** αυτών είναι προσανατολισμένο, στην **τιμή**
- το **15%** αυτών είναι προσανατολισμένο στις **πωλήσεις**
- το **10%** αυτών είναι προσανατολισμένο στην **παραγωγή**
- και για το **30%** αυτών η έννοια marketing είναι **ανύπαρκτη ή συγκεχυμένη**.

Οι πρώτες επιχειρήσεις

- **Καινοτομούν**

- Βελτιώνουν προϊόντα
- Ανοίγουν αγορές
- Παράγουν νέα προϊόντα
- Χαράζουν στρατηγικές που υλοποιούνται, με αποτέλεσμα
 - Να έχουν κέρδη
 - Να έχουν αποδόσεις στα απασχολούμενα κεφάλαια
 - Να κτίζουν σωστή εικόνα
 - Να επενδύουν
 - Να εξάγουν κλπ.

ενώ οι άλλες ακολουθούν, πραγματοποιώντας μερικές απ' αυτές κέρδη από ελάχιστα έως μηδενικά και οι υπόλοιπες ζημιές.

Η σύνταξη ενός προγράμματος marketing περνάει από κάποιες φάσεις. Ακολουθείται δηλαδή μια διαδικασία όπου η ολοκλήρωση των ενεργειών μιας φάσης, αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη των ενεργειών της επόμενης φάσης.

Περίληπτικά οι φάσεις αυτές είναι οι εξής:

Φάση πρώτη:

Γίνεται **διαγνωστική μελέτη** του περιβάλλοντος της επιχείρησης - οργάνωσης και του ευρύτερου περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργεί η επιχείρηση - οργάνωση.

Διερευνάται το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον αυτής και γίνεται προσπάθεια για τον εντοπισμό των επιχειρηματικών ευκαιριών αλλά και των προβλημάτων

Η έρευνα για τον εντοπισμό των ευκαιριών γίνεται περισσότερο αποτελεσματική όταν:

- **Προσανατολίζεται** προς το μέλλον και όχι προς το παρελθόν.
- **Κατευθύνεται** σε τομείς όπου οι άλλοι τόλμησαν και απέτυχαν.
- **Ψάχνει** για εμπόδια και προβλήματα, διότι πίσω από αυτά κρύβεται πάντα μια ευκαιρία κλπ.

Για το εντοπισμό των προβλημάτων και τη σωστή αντιμετώπιση των υιοθετούνται κάποιες βασικές αρχές όπως:

- Κάθε πρόβλημα έχει οπωσδήποτε μια αν όχι περισσότερες λύσεις.
- Στο πρόβλημα πρέπει να δίνεται πάντα ή σωστή διάσταση.

— Η αντιμετώπιση του προβλήματος πρέπει να γίνεται με δημιουργικό τρόπο και με μεθόδους που οδηγούν σε τεχνικές κρίσεις μέσα ή έξω από την επιχείρηση - οργάνωση κλπ.

Φάση δεύτερη:

Γίνεται **εκτίμηση των δυνατοτήτων** της επιχείρησης - οργάνωσης σχετικά με την εκμετάλλευση των ευκαιριών και την αντιμετώπιση των τυχόν προβλημάτων. Προκειμένου η επιχείρηση - οργάνωση να επιτύχει το διττό αυτό στόχο, πρέπει να διερευνήσει συγκεκριμένες περιοχές της δραστηριότητάς της, όπως:

- Παραγωγική ικανότητα.
- Απαιτούμενες επενδύσεις.
- Διαθεσιμότητα οικονομικών πόρων για υποστήριξη των δραστηριοτήτων marketing .

- Δυνατότητα εισόδου σε νέα κανάλια διανομών.
 - Δυνατότητα προσέλευσης και αμοιβής νέων στελεχών.
- Εφόσον η ανάλυση και η μελέτη των στοιχείων αυτών δείξει ότι:
- η επιχείρηση μπορεί να εκμεταλλευτεί τις υπάρχουσες επιχειρηματικές ευκαιρίες και,
 - να αντιμετωπίσει αποελεσματικά τα τυχόν προβλήματα ,
- τότε η διαδικασία του σχεδιασμού περνάει στην επόμενη φάση.

Φάση τρίτη:

Γίνεται ο καθορισμός των στόχων και της στρατηγικής marketing Πρόκειται για το πιο σημαντικό στάδιο προετοιμασίας μιας και κρίνεται η επιτυχία ή η αποτυχία του όλου προγράμματος. Η ύπαρξη μιας ξεκάθαρης στρατηγικής marketing είναι απόλυτα απαραίτητη, διότι η επιτυχία εξασφαλίζεται μόνο όταν τα μέλη της ομάδας συνεργάζονται στενά για την επίτευξη κοινών στόχων αφ' ενός και αφ' ετέρου η συντονισμένη προσπάθεια για την επίτευξη των κοινών στόχων γίνεται σ' ένα περιβάλλον ταχύτατα μεταβαλλόμενο. Αντίθετα, η έλλειψη ξεκάθαρης στρατηγικής έχει ως αποτέλεσμα τη σύγκρουση μεταξύ των μελών της ομάδας, διότι τα μέλη της αναγκάζονται να αυτοσχεδιάζουν και να υιοθετούν αλληλοσυγκρουόμενες μεθόδους marketing.

Τονίζεται ιδιαίτερα ότι η στρατηγική του marketing επειδή είναι μια μακροχρόνιας διαδικασίας, υπόθεση, πρέπει να παραμείνει σταθερή και να μεταβάλλεται μόνο όταν σοβαροί λόγοι το επιβάλουν.

Φάση τέταρτη:

Προετοιμάζεται και συντάσσεται το πρόγραμμα δράσης.

Φάση πέμπτη:

Υλοποιείται το πρόγραμμα, παρακολουθείται η εξέλιξη του και γίνονται οι περιοδικές αναθεωρήσεις του.

Η παράθεση της πιο πάνω διαδικασίας (φάσεις), που είναι άγνωστη στην πλειοψηφία των διοικήσεων και του παλαιού στελεχικού δυναμικού των οργανώσεων ήταν απαραίτητη γιατί έτσι γίνεται περισσότερο κατανοητό ότι στην εποχή της παγκοσμιοποίησης κάθε επιχείρηση - οργάνωση που στοχεύει σε **αιιφόρο** ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, δεν μπορεί παρά να επενδύει σε ανθρώπινο, εξειδικευμένο δυναμικό, συνεχώς εκπαιδευόμενο και ευθυγραμμισμένο με την κουλτούρα της επιχείρησης - οργάνωσης. Και αυτό αποτελεί την μια παράμετρο αφού με την εκπαίδευση και την ανάπτυξη της ανθρώπινης σκέψης, θα μπορεί η οργάνωση να **προβλέπει, αναλύει, επιλέγει, κατανοεί** και **αξιολογεί** τις πληροφορίες που συλλέγονται μέσα από ένα οργανωμένο σύστημα **M.I.S.** Την άλλη παράμετρο αποτελεί η τεχνολογία που καθιερώνει την εύκολη και ταχύτατη πρόσβαση σε πληροφορίες που χρειάζεται ο υπεύθυνος marketing για να σμικρύνει το χρόνο αντίδρασης στην παγκοσμιοποιημένη και ταχύτατα μεταβαλλόμενη αγορά.

Όλα αυτά πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από τις διοικήσεις και να περάσουν ταχύτατα στην αναδιοργάνωση (re-engineeting) των οργανώσεων των, διότι, σε λίγο δεν θάχουν οργάνωση για να διοικήσουν.

ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(Συνέχεια από το τεύχος 58 σελ. 95)

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΡΑΟΥΝΑΚΗ

Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (Ε.Σ.Τ.Ε.)

Κατά το έτος 1991 ιδρύθηκε από τους τρεις παλαιότερους πιστωτικούς συνεταιρισμούς η Ελληνική Ομοσπονδία Πιστωτικών Αστικών Συνεταιρισμών (ΕΛ.Ο.Π.Α.Σ.), με κύριο σκοπό την ενθάρρυνση της υγιούς ανάπτυξης της συνεταιριστικής πίστης στη χώρα μας, σύμφωνα με τα πρότυπα των πλέον αναπτυγμένων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από 1.1.92 έγινε πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών. Λειτουργήσε μέχρι τη σύσταση της Ένωσης συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (Ε.Σ.Τ.Ε.), η οποία ανέλαβε την συνέχιση του έργου της.

Η Ένωση συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος ιδρύθηκε τον Ιούλιο του έτους 1995 από τις συνεταιριστικές τράπεζες, Λαμίας, Ιωαννίνων, Παγκρήτια και Αχαϊκή και τον πιστωτικό συνεταιρισμό Κορινθίας «Ο Ερμής». Σήμερα τα μέλη της έχουν διευρυνθεί και αποτελούνται από δεκατέσσερεις (14) Συνεταιριστικές Τράπεζες και δεκαέξι (16) Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς.

Η Ένωση αποτελεί όργανο συμβουλευτικού και συντονιστικού χαρακτήρα με κύριο σκοπό *«την προαγωγή της Συνεταιριστικής Τραπεζικής Επιχείρησης στη Ελλάδα, την προάσπιση των θεσμικών, οικονομικών, οργανωτικών και πιστωτικών εξελίξεων των συνεταιριστικών τραπεζών, τη μεταφορά τεχνογνωσίας από τις συνεταιριστικές τράπεζες κυρίως της Ευρώπης και της Κύπρου στα μέλη της, την ανάπτυξη δεσμών συνεργασίας με αντίστοιχους φορείς στην Ευρώπη και στο εξωτερικό γενικά, την προαγωγή του θεσμού της «Συνεταιριστικής Πίστης», όπως αναφέρεται στο καταστατικό της.*

Τα μέλη της Ένωσης διακρίνονται σε **τακτικά**, που είναι οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και **συνδεδεμένα** που είναι οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί και οι χρηματοπιστωτικές εταιρείες που τυχόν θα δημιουργηθούν από τις συνεταιριστικές τράπεζες.

Η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος είναι πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών, από 13.6.97 και της Διεθνούς Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών, από 1.1.98. Η σύνδεση της Ένωσης με τους αναγνωρισμένους εκπροσώπους των συνεταιριστικών τραπεζών σε πανευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο αποσκοπεί, μέσα στα πλαίσια αμοιβαίας αλληλεγγύης,

στη συμπαράσταση στις προσπάθειες ανάπτυξης, τη διάθεση της αποκτηθείσας εμπειρίας και τη διαρκή ενημέρωση σε θέματα που αφορούν το συνεταιριστικό πιστωτικό σύστημα.

Μέσα στους άμεσους στόχους της Ένωσης είναι η συνεχής παρακολούθηση και ενημέρωση των μελών για την νομοθεσία που αφορά τις συνεταιριστικές τράπεζες και τις εξελίξεις στον τραπεζικό χώρο, η συγκέντρωση του ποσού για την ίδρυση της Συνεταιριστικής Τράπεζας Ελλάδος, η υποβοήθηση των Πιστωτικών Συνεταιρισμών για τη συγκέντρωση του απαραίτητου αρχικού κεφαλαίου από τα υπόλοιπα μέλη, η διαχείριση των κονδυλίων της Ε.Ε. για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς, η προβολή του θεσμού της συνεταιριστικής πίστης, η εκπροσώπηση στο εξωτερικό, η προώθηση συνεργασιών με εταιρείες, η οργάνωση, η εκπαίδευση του προσωπικού των μελών, η έκδοση ενημερωτικού Δελτίου αντίστοιχου με αυτό της Ενώσεως Ελληνικών Τραπεζών, η αντιμετώπιση τρεχόντων θεμάτων για λογαριασμό των μελών της και η προσπάθεια ένταξης σε αυτή των υπολοίπων πιστωτικών συνεταιρισμών που λειτουργούν.

Συνεταιριστική Τράπεζα Ελλάδος

Από την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος έχει αποφασιστεί η ίδρυση και η λειτουργία της Συνεταιριστικής Τράπεζας Ελλάδος με έδρα την Αθήνα, μέλη της οποίας θα είναι μόνο Συνεταιριστικές τράπεζες και πιστωτικοί Συνεταιρισμοί. Η Κεντρική αυτή Τράπεζα θα έχει στόχο τη διαχείριση των διαθεσίμων των συνεταιριστικών τραπεζών και την προσφορά ορισμένων εργασιών προς αυτές και τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς στις οποίες δεν μπορούν να ανταποκριθούν από μόνες τους.

Οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί που θα συμμετέχουν, θα πρέπει να είναι μέλη της Ε.Σ.Τ.Ε. και να έχουν τις προοπτικές μετεξέλιξης σε συνεταιριστικές τράπεζες. Επίσης προβλέπεται η συμμετοχή της Συνεργατικής Τράπεζας Κύπρου ή τοπικών κυπριακών συνεργατικών τραπεζών και η συμμετοχή συνεταιριστικών τραπεζών άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Η Κεντρική Συνεταιριστική Τράπεζα θα λειτουργεί μαζί με τις τράπεζες - μέλη και ενδεικτικά προβλέπεται, να προσφέρει σε αυτές, από κοινού, τις υπηρεσίες:

- Διαχείριση Διαθεσίμων
- Άντληση ή τοποθέτηση κεφαλαίων στη διατραπεζική αγορά δραχμών και συναλλαγματος.
- Συνεργασία με ανταποκριτές εξωτερικού.
- Προετοιμασία και χειρισμός νέων τραπεζικών προϊόντων (κάρτες, ομόλογα κλπ.) απευθείας ή με θυγατρικές εταιρείες.
- Παροχή υπηρεσιών μέσω των Διατραπεζικών Συστημάτων «ΔΙΑΣ» και διαπραγματεύση για λογαριασμό των συνεταιριστικών τραπεζών.
- Παροχή πάσης μορφής πληροφοριακών στοιχείων.
- Χρήση ΑΤΜ'ς (αυτόματων ταμειακών μηχανών).
- Αγορά τίτλων δημοσίου για λογαριασμό των μελών.
- Λειτουργία γραφείου συμψηφισμού για τις εκτός έδρας συναλλαγές των συνεταιρι-

στικών τραπεζών.

- Μεταφορά τεχνογνωσίας - εκπαίδευση προσωπικό
- Χορήγηση δανείων με, ή χωρίς εγγυήσεις.
- Πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring - forfeiting).
- πράξεις διενέργειας πληρωμών και μεταφορά κεφαλαίων.
- Πράξεις επί συναλλάγματος.
- Διενέργεια εισαγωγών - εξαγωγών για λογαριασμό των μελών.
- Ανάπτυξη και υποστήριξη μηχανογραφικού δικτύου για τα μέλη.

Για άμεση παροχή υπηρεσιών στα μέλη της, σχεδιάζεται να συνδέεται με αυτά με on-line σύστημα.

Με την ίδρυση Κεντρικής Συνεταιριστικής τράπεζας προσδοκάται η εδραίωση και η ανάπτυξη του συνεταιριστικού πιστωτικού συστήματος στη χώρα μας. Προς το σκοπό αυτό είχε εγκριθεί (από 13.10.97) η σύσταση και η λειτουργία συνεταιρισμού με έδρα την Αθήνα και επωνυμία «Πανελλήνιος Πιστωτικός Συνεταιρισμός ΣΥΝ.Π.Ε.» με σκοπό την μετεξέλιξη στην Κεντρική Τράπεζα με επωνυμία «Συνεταιριστική Τράπεζα Ελλάδος» Συν.Π.Ε. Στην ίδρυση του συμμετείχαν έξι από τις επτά, τότε, Συνεταιριστικές τράπεζες (δεν συμμετείχε η Συνεταιριστική Τράπεζα Εβρου) και δέκα Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί. Η Κεντρική συνεταιριστική τράπεζα θα άρχιζε τη λειτουργία της μόλις και εφόσον συγκεντρώνονταν οι προϋποθέσεις που θέτουν οι ΠΔ/ΤΕ, κυρίως η συγκέντρωση αρχικού κεφαλαίου 4 δισ. δραχμών.

Η όλη κίνηση δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα γιατί οι συνεταιριστικές τράπεζες περιορίστηκαν στην αναμονή μείωσης του ελαχίστου απαιτούμενου αρχικού κεφαλαίου από την Τράπεζα της Ελλάδος στο μισό, δηλαδή 2 δισ δραχ., χωρίς αυτό να πραγματοποιηθεί.

Η καθυστέρηση στη δημιουργία της τράπεζας, συνίσταται κυρίως:

α) στη δυσκολία εξεύρεσης των κεφαλαίων αφού πολλές βρίσκονται στο αρχικό στάδιο ανάπτυξης και οι μεγάλες δεν έχουν νομική δυνατότητα για αύξηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου μέσω καταβολής μετρητών, όπως οι ανώνυμες εταιρείες, β) στη δυσκολία εξεύρεσης ισορροπιών μεταξύ των συνεταιριστικών τραπεζών, κυρίως γιατί οι μεγάλοι μεγέθους τράπεζες (παγκρήτια, Λαμίας, Χανίων, Αχαϊκή, Δωδεκανησιακή) δεν δέχονταν να συνεισφέρουν το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων και να έχουν τα ίδια δικαιώματα στη λήψη αποφάσεων με τις μικρότερες, θεωρώντας ότι δεν εξασφαλιζόνταν με αυτό τον τρόπο η βιωσιμότητα των επενδύσεών τους.

Έτσι οι συνεταιριστικές τράπεζες προσανατολίστηκαν στην μορφή ανώνυμης εταιρείας, στην οποία οι μέτοχοι θα συμμετέχουν στις αποφάσεις ανάλογα με το ποσοστό μετοχών που θα διαθέτουν. Στην περίπτωση αυτή η Παγκρήτια συνεταιριστική τράπεζα είναι διαθεσιμμένη να καλύψει το μισό του απαιτούμενου ποσού, ώστε να ξεκινήσει η λειτουργία της, ελέγχοντας παράλληλα τις αποφάσεις της Κεντρικής Συνεταιριστικής Τράπεζας.

Πρόθεση των υπολοίπων, μεγάλου μεγέθους συνεταιριστικών τραπεζών είναι η συμμετοχή ξένων συνεταιριστικών τραπεζών που θα προσφέρουν την απαραί-

τητη τεχνογνωσία και θα δώσουν κύρος στην προσπάθεια, κατά το πρότυπο της κεντρικής συνεταιριστικής τράπεζας της Ισπανίας, στην οποία συμμετέχει η γερμανική DG Bank με 15%. Η επωνυμία της κεντρικής συνεταιριστικής τράπεζας θα είναι «Πανελλήνια Συνεταιριστική Τράπεζα» Α.Ε. και μέτοχοι της θα είναι Συνεταιριστικές Τράπεζες και Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί (υπό ίδρυση Σ.Τ.) καθώς και μέλη τους που θα μπορούν να μετέχουν ανάλογα με τις μερίδες της τράπεζας ή του συνεταιρισμού που έχουν.

Κύρια Χαρακτηριστικά των Συνεταιριστικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Ορισμένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων είναι:

α) Κατηγορίες μελών - συνεταίρων.

Η κοινωνικοοικονομική σύνθεση των συνεταίρων είχε, σύμφωνα με μελέτη για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (έργο 95/561, Γενική διεύθυνση XXIII, το συνεταιριστικό Τραπεζικό σύστημα στην Ευρώπη και στην Ελλάδα), την παρακάτω διάρθρωση:

Ελεύθεροι επαγγελματίες και ατομικές επιχειρήσεις	40-45%
Δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι	30-35%
Νοικοκυρές	7- 9%
Συνταξιούχοι	5- 7%
Αγρότες - Γεωργοί	3- 5%
Οργανώσεις - συνεταιρισμοί - λοιποί	6- 8%

Σήμερα, μέσω στοιχείων των απολογισμών χρήσεων των επιμέρους συνεταιριστικών τραπεζών, διαπιστώνεται ότι τα ποσοστά αυτά, εξακολουθούν να ισχύουν. Το ποσοστό των γεωργών, όπως φαίνεται, βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Πιθανές αιτίες για αυτό είναι το μικρό δίκτυο καταστημάτων των συνεταιριστικών τραπεζών, που βρίσκεται κυρίως σε αστικές περιοχές, η μη επαρκή πληροφόρηση για τη λειτουργία και τους όρους δανεισμού, η συνήθεια συναλλαγής με την ΑΤΕ είτε απευθείας είτε μέσω των συνεταιρισμών και ο μικρός χρόνος λειτουργίας των τραπεζών αυτών.

Στη συνέχεια θα ακολουθήσει διεξοδικότερη ανάλυση για το θέμα αυτό.

β) Μερίδες

Ο αριθμός συνεταιριστικών μερίδων προς τον αριθμό των μελών κυμαινόταν από 1,4 έως 2,3. Το μέγεθος αυτό αναμένεται να είναι υψηλότερο καθώς ορισμένες τράπεζες έχουν προχωρήσει σε πολιτικές μείωσης της τιμής των μερίδων, ιδιαίτερα αυτές που έχουν διανύσει το αρχικό στάδιο λειτουργίας τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Παγκρήτια παρουσιάζει σχέση μερίδων / μελών 8,3 και η Χανίων 12, το 1998. Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας, που ορίζεται ελεύθερα από το καταστατικό, ήταν κατά κανόνα σχετικά υψηλό (200.000 - 250.000 δρχ.).

Ο αριθμός των προαιρετικών μερίδων που μπορεί να κατέχει κάθε συνέταιρος, από τα τέλη του 1997, είναι μέχρι 100 για τα φυσικά πρόσωπα και απεριόριστος

για τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Πρωτύτερα ήταν μέχρι 5 προαιρετικές μερίδες για όλα τα μέλη. Η εξέλιξη αυτή θεωρείται σημαντική, γιατί δίνει τη δυνατότητα στους Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς και τις Συνεταιριστικές τράπεζες, να αυξήσουν το συνεταιριστικό τους κεφάλαιο.

Η δυνατότητα απόκτησης απεριόριστου αριθμού μερίδων από τα ν.π.δ.δ. παρέχεται γιατί το δήμοσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και γενικά ο επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα, έχουν να καλύψουν μεγαλύτερες χρηματοδοτικές ανάγκες και η χορήγηση δανείων αποτελεί συνάρτηση του αριθμού των συνεταιριστικών μερίδων.

γ) Τραπεζικές υπηρεσίες

Η προσφορά τραπεζικών υπηρεσιών, δεν έχει αναπτυχθεί σε όλες τις τράπεζες επαρκώς και περιορίζεται, μέχρι σήμερα, κυρίως στην αποδοχή καταθέσεων και χορήγηση δανείων. Μέρος των συνεταιριστικών τραπεζών, έχει διευρύνει τη γκάμα δραστηριοτήτων και σε άλλα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, πλην των παραδοσιακών τραπεζικών, οι οποίες βέβαια συνεχίζουν να κατέχουν το κύριο όγκο εργασιών.

Έτσι επεκτάθηκαν και σε τίτλους του δημοσίου, σε χρηματιστηριακές υπηρεσίες, σε ασφαλιστικά προϊόντα και εξειδικευμένους λογαριασμούς ενώ επίκεινται συνεργασίες για τα Αμοιβαία Κεφάλαια, για έκδοση καρτών καθώς και συμμετοχές σε Εταιρείες Αμοιβαίων Εγγυήσεων. Επίσης δύο τράπεζες (Λαμίας, Παγκρήτια) συμμετέχουν στο διατραπεζικό σύστημα Δίας. Υπάρχει τάση για αύξηση του αριθμού των τραπεζικών προϊόντων στο πρότυπο της τράπεζας πολλαπλών συναλλαγών, παρά τον πολύ μεγάλο ανταγωνισμό στο επίπεδο αυτό από τις εμπορικές τράπεζες. Υπάρχουν όμως ακόμη προβλήματα διαθεσιμότητας ολοκληρωμένων μηχανογραφικών συστημάτων, ενώ δεν υπάρχει ακόμα μεταξύ τους διασύνδεση, μέσω ενός πιστωτικού ιδρύματος, όπως η Κεντρική Συνεταιριστική Τράπεζα.

Γενικά οι συνεταιριστικές τράπεζες προσπαθούν να είναι ανταγωνιστικές στις τοπικές χρηματοπιστωτικές αγορές που δραστηριοποιούνται και στις βασικές τραπεζικές εργασίες χορηγήσεων και καταθέσεων. Απευθύνονται κυρίως στη χορήγηση προσωπικών ή καταναλωτικών δανείων σε φυσικά πρόσωπα και στη δανειοδότηση επιχειρήσεων μικρού μεγέθους. Το γεγονός ότι κάποιος είναι μέλος συνεταιριστικής τράπεζας δε σημαίνει ότι αυτός δε συναλάσσεται, και με μια εμπορική τράπεζα επωφελούμενος, πρόσθετα ή συμπληρωματικά από την υπεροχή των τελευταίων, σε εξειδικευμένες και σύνθετες τραπεζικές εργασίες.

δ) Συναλλαγές με μέλη

Οι συνεταιριστικές τράπεζες συναλλάσσονται μόνο με τα μέλη τους, άλλα πιστωτικά ιδρύματα και το ελληνικό δημόσιο. Υπάρχει όμως η δυνατότητα συναλλαγών και με άλλα πρόσωπα αρκεί στις συναλλαγές αυτές να συμμετέχει και μέλος της συνεταιριστικής τράπεζας ή όταν πρόκειται για δευτερεύουσες τραπεζικές εργασίες διαμεσολαβητικού χαρακτήρα.

Άρα υπάρχουν ευρύτερα περιθώρια ανάπτυξης των εργασιών τους. Δευτε-

ρεύουσες τραπεζικές εργασίες διαμεσολαβητικού χαρακτήρα με μη μέλη θεωρούνται εργασίες, όπως η πληρωμή συντάξεων δημοσίου και ασφαλιστικών οργανισμών, η εξόφληση λογαριασμών δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, η είσπραξη φόρων για λογαριασμό κρατικών ασφαλιστικών οργανισμών (ΙΚΑ, ΤΑΞΥ κλπ.), η εκμίσθωση θυρίδων, η διάθεση, φύλαξη και είσπραξη κατά την λήξη τους τίτλων του δημοσίου (όχι διαχείριση χαρτοφυλακίου), η συμμετοχή σε διάθεση νεοεκδιδομένων τίτλων (όχι ανάδοχες), μεταφορά κεφαλαίων εντός της Ελλάδας και τέλος η αγορά και πώληση συναλλάγματος.

ε) Ελάχιστο απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο

Είναι φανερό η αδυναμία των πιστωτικών συνεταιρισμών να συγκεντρώσουν το ελάχιστο απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας τους, ως συνεταιριστικών τραπεζών, από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Έως 30.12.97 ίσχυε το ποσό των 600 εκατ. δρχ. που εθεωρείτο υψηλό για να συγκεντρωθεί γρήγορα από τους ιδρυτές των πιστωτικών συνεταιρισμών. Αποτέλεσμα ήταν, πολλές φορές η εκτόνωση του αρχικού ενθουσιασμού και η αποδυνάμωση των προσπαθειών. Με την ΠΔ/ΤΕ 2413/9.7.97, από 1.1.1999 και μετά, αυξήθηκε περαιτέρω το ελάχιστο όριο και απαιτείται πλέον η συγκέντρωση του ποσού των 1,2 δισ. δρχ. (στο μεσοδιάστημα ίσχυσε το ποσό των 900 εκατ.). Ο διπλασιασμός του ελαχίστου ποσού από το υπουργείο Οικονομικών έγινε με το σκεπτικό ότι δίνεται έτσι η δυνατότητα στις συνεταιριστικές τράπεζες, να βρουν ικανά και έμπειρα στελέχη που θα αναλάβουν την ευθύνη της οργάνωσης και λειτουργίας τους, καταβάλλοντας σε αυτά ανάλογους μισθούς, καθώς και μεγαλύτερη διασφάλιση των πελατών.

Το γεγονός αυτό όμως, ουσιαστικά βάζει φραγμό στη μετεξέλιξη των Πιστωτικών Συνεταιρισμών σε Συνεταιριστικές Τράπεζες, γιατί στην πράξη περιορίζεται δραματικά η δυνατότητα συγκέντρωσης ποσού τέτοιου ύψους. Ιδιαίτερα σε Νομούς παραμεθόριους ή μικρούς και αγροτικούς με χαμηλό εισόδημα, θεωρείται αδύνατη η ίδρυση συνεταιριστικής τράπεζας.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, μόνο δύο πιστωτικοί συνεταιρισμοί είναι σε θέση μετά την 1.1.99 να υπερκεράσουν το ελάχιστο απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο του 1,2 δισ. δρχ. (οι Κοζάνης και Σερρών έχουν ήδη υποβάλει σχετική αίτηση). Η λειτουργία Κεντρικής Συνεταιριστικής τράπεζας, θα μπορούσε να συμβάλλει επικουρικά στις προσπάθειες των υπολοίπων.

Σκέψεις προς την αντιμετώπιση του προβλήματος, έχουν διατυπωθεί για τη δημιουργία ορισμένων τραπεζών σε επίπεδο περιφέρειας που θα προκύψουν από την επέκταση ήδη δραστηριοποιούμενων τραπεζών σε επίπεδο Νομών, σε συνεργασία με πιστωτικούς συνεταιρισμούς που αδυνατούν να μετεξελιχθούν ή τοπικούς φορείς των περιοχών αυτών.

Τέτοιες συνεργασίες θα μπορούσαν να ευδοκιμήσουν στην περιοχή της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας με επίκεντρο τη Σ.Τ.Λαμίας, την Θεσσαλία μέσω της Σ.Τ. Καρδίτσας και Σ.Τ. Τρικάλων, την Πελοπόννησο μέσω της Αχαϊκής Σ.Τ., τη Θράκη μέσω της Σ.Τ. Έβρου κλπ. Σχετική εμπειρία διοικητικής οργάνωσης, προϋπάρχει στη λειτουργία της Παγκρήτιας Σ.Τ.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

169 ΧΡΟΝΙΑ ΑΡΧΗ 1833 ΔΡΑΧΜΗ
ΤΕΛΟΣ 2002

Ιστορική αναδρομή από τον κ. Γ. Καφετζάκη

Με την αναμενόμενη αντικατάσταση της Δραχμής με το ΕΥΡΩ ενδιαφέρουσα νομίζω θα είναι για τους αναγνώστες της «Σ.Π.» η αναφορά στην ιστορική διαδρομή του Ελληνικού Νομίσματος, από την απελευθέρωση της Χώρας το 1821.

Η εξέλιξη του Ελληνικού Νομίσματος, συμπορεύεται με την ιστορία του Ελληνικού Κράτος και παρακολουθεί τις ιστορικές στιγμές του Έθνους.

Το Ελληνικό Νόμισμα, όπως αυτό εκφράζεται σήμερα με τη μορφή του χαρτονομίσματος και των υποκατάστατών τους (κρατικά ομόλογα, τίτλοι εις τον κομιστή κλπ.) δεν είναι παρά μία από τις πλευρές της ιστορίας του Έθνους μας, όπως αυτή διαμορφώνεται κάθε φορά, από ιστορικά, κοινωνικά, πολιτικά κλπ. γεγονότα, άλλα και πολλές φορές κάτω από εξωγενείς παράγοντες και διεθνείς συγκυρίες.

Κατά συνέπεια, η εξέταση της εξέλιξης του Ελληνικού Νομίσματος, ακολουθεί την πολυκύμαντη ιστορία του Ελληνικού Έθνους από την απελευθέρωση του μέχρι σήμερα.

Η προ της απελευθέρωσης περίοδος

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, το επίσημο νόμισμα στην Ελλάδα ήταν το τουρκικό ασημένιο **γρόσι**, με υποδιαίρεσεις του, τους **παράδες**. Παράλληλα όμως, ήταν αποδεκτά κάποια ξένα νομίσματα της τότε εποχής, λόγω της περιεκτικότητάς τους σε πολύτιμο μέταλλο, χρυσό και ασήμι, όπως το **Αυστριακό Τάληρο** της Μαρίας Θηρεσίας και το Ισπανικό **Κολωνάτο**, το λεγόμενο **Δίστηλο**.

Περίοδος της Επανάστασης

Με την έναρξη της Επανάστασης, η προσωρινή Διοίκηση, θα προσπαθήσει για την εξεύρεση οικονομικών μέσων, με την έκδοση από το ΕΘΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ **Ομολόγων** σε τουρκικό νόμισμα με τόκο 8%. Τα έντοκα αυτά γραμμάτια τα υπέγραφε ο Μίνιστρας της Οικονομίας **Π.Νοταράς** και ο Αριγγραμματέας **Θ. Νέγρης**. Τα ομόλογα, έδιναν υπόσχεση εξόφλησής τους, με κάλυμμα τις Εθνικές Γαίες, δηλαδή τις τουρκικές περιουσίες που θα περιήρχοντο στην ιδιοκτησία του ελληνικού κράτους με την απελευθέρωση και εμπεριείχαν την ένδειξη «ΔΕΚΤΑ ΚΑΙ

ΕΙΣ ΤΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ» πράγμα που τα μετέτρεπε σε ένα οιονεί χαρτονόμισμα, το πρώτο ελληνικό χαρτονόμισμα.

Η περίοδος Καποδίστρια

Ο Καποδίστριας αναλαμβάνει προσωρινός Κυβερνήτης τον Ιανουάριο του **1828**. Μέλημά του είναι η οργάνωση των οικονομικών του νέου κράτους και η εξεύρεση χρημάτων. Η **επί της Οικονομίας Επιτροπή** θα εκδώσει το 1828 σειρά ομολόγων σε **γρόσια** συνολικού ποσού **1.800.000**. Τα ομόλογα αυτά παρά την ρήτρα ότι γίνονται δεκτά για πληρωμές προς το Δημόσιο, δεν έτυχαν καλής αποδοχής από το κοινό.

Ο Κυβερνήτης θα εκδώσει και θα θέσει σε κυκλοφορία τον Ιούλιο του **1829** το **πρώτο επίσημο ελληνικό νόμισμα** τον **αργυρό φοίνικα** υποδιαιρούμενο σε χάλκινα κέρματα των **1,5 και 10 λεπτών**.

Πρώτο εκδοτικό ίδρυμα θα γίνει το **σπίτι του Καποδίστρια στην Αίγινα**, όπου εγκαθίσταται η παλαιά πρέσα κοπής νομισμάτων, που αγοράστηκε από ιππότες Ιωνίτες της Μάλτας. Για τους **ασημένιους φοίνικες** θα χρησιμοποιηθεί το ασήμι από τα λάφυρα του ελληνικού στόλου και για τα **χάλκινα κέρματα** ο χαλκός από άχρηστα παλιά πυροβόλα.

Η ισοτιμία του φοίνικα θα προσδιορισθεί στο 1/6 του Ισπανικού κολωνάτου και του χάλκινου λεπτού, ίσο με τον Τούρκικο παρά.

Με ψήφισμα του κυβερνήτη, που επικυρώνεται από την Εθνική Συνέλευση του Ναυπλίου τον Ιανουάριο του **1832**, αποφασίζεται η έκδοση του πρώτου ελληνικού χαρτονομίσματος. Η συσταθείσα πρώτη Ελληνική Τράπεζα, Η **Εθνική Χρηματιστική**, θα εκδώσει και θα θέσει σε κυκλοφορία **χάρτινους φοίνικες** συνολικής αξίας **300.000** και ονομαστικής των **5, 10, 50 και 100** φοινίκων.

Για την κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων αυτών, δεν υπήρχε αντίστοιχο κάλυμμα σε ασήμι, γι' αυτό έγινε δεκτό με δυσπιστία, παρά την δια νόμου υποχρέωση να γίνει υποχρεωτικά δεκτό στις συναλλαγές κατά το 1/3 σε σχέση με τα μεταλλικά νομίσματα.

Περίοδος Όθωνα

Ο Όθωνας θα καταργήσει το Φεβρουάριο του **1833** το Φοίνικα του Καποδίστρια και θα καθιερώσει ως επίσημο νόμισμα του Ελληνικού Βασιλείου τη **ΔΡΑΧΜΗ** των Αθηνών, υποδιαιρούμενο σε 100 λεπτά.

Το νέο νόμισμα με τις μεταλλικές του υποδιαιρέσεις, θα κοπεί στο νομισματοκοπείο του Μονακό και θα κυκλοφορήσει σε **χρυσά Οθώνεια** των 20 δραχμών σε **αργυρά** νομίσματα των **1/4, 1/2, 1 και 5** δραχμών και **χάλκινα** σε **1, 2, 5 και 10** λεπτών.

Η σχέση χρυσού προς αργυρού υπολογίζεται 1 προς 15, 5. Οι φοίνικες του Καποδίστρια αποσύρονται και απαγορεύεται η κυκλοφορία των τουρκικών νομισμάτων, γροσιού και παράδων.

Τον Ιανουάριο του **1836** θα καταργηθεί η ελληνική Χρηματιστική του Καποδίστρια και θα τεθούν οι προϋποθέσεις συστάσεως της **Εθνικής Τράπεζας**. Η Εθνική Τράπεζα θα θέσει σε κυκλοφορία τα πρώτα χαρτονομίσματα των **25, 50 και 500** δραχμών το **1842**. Στην τράπεζα (Εθνική) παρεχωρήθη από το Ελληνικό

Δημόσιο το εκδοτικό προνόμιο για 25 χρόνια.

Για το εν λόγω νόμισμα, η τράπεζα υποχρεούτο σε πλήρες αντίστοιχο κάλυμμα σε μεταλλικό νόμισμα, χρυσό και αργυρό και έπρεπε να καταβάλλει σε πρώτη ζήτηση στον αιτούντα το σχετικό ισότιμο.

Τα πρώτα χαρτονομίσματα ήταν τυπωμένα μόνο από την μια όψη και ανέφεραν το ποσό τους μόνο ολογράφως και όχι αριθμητικώς.

Με την οικονομική κρίση του **1848**, επιβλήθηκε η αναγκαστική κυκλοφορία των νομισμάτων και η απαλλαγή της Εθνικής τράπεζας από την υποχρέωση σε άμεση κάλυψή τους.

Το **1849**, εκλέγεται ισόβιος Διευθυντής με τον τίτλο του Διοικητή, ο **Γεώργιος Σταύρου** και τα νομίσματα της Εθνικής τράπεζας, παράλληλα με το βαυαρικό θυρεό του Όθωνα, θα κοσμούνται και με την προσωπογραφία του Γεωργίου Σταύρου.

Το **1862**, θα εκτυπωθούν νέα χαρτονομίσματα των **10, 25, 100** και **500** δραχμών, τα οποία δεν θα κυκλοφορήσουν γιατί έφεραν το θυρεό του Όθωνα, ο οποίος είχε κηρυχθεί έκπτωτος.

Περίοδος βασιλείας του Γεωργίου

Με την παρέμβαση των προστάτιδων δυνάμεων (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) θα επιλεγεί βασιλέας της Ελλάδας ο Δανός πρίγκιπας Γουλιέλμος - Γεώργιος Γλύξ-πουργκ ο **Γεώργιος ο Α΄**.

Με την ενθρόνισή του παραχωρούνται στην Ελλάδα από την Αγγλία οι Ιόνιοι Νήσοι, όπου λειτουργούσε **Ιονική Τράπεζα** με έδρα το Λονδίνο και εκδοτικό προνόμιο. Το εκδοτικό προνόμιο θα εκχωρηθεί στην τράπεζα και από το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο θα διατηρηθεί μέχρι τις **25 Απριλίου 1920**. Η Ιονική Τράπεζα θα θέσει σε κυκλοφορία χαρτονομίσματα διαφόρων αξιών, με ισοτιμία ένα προς ένα με Ισπανικά κολωνάτα, με χαρακτηριστικά τους τις χειρόγραφες υπογραφές.

Η τράπεζα με την αλλαγή της δυναστείας, θα αντικαταστήσει στα τραπεζογραμμάτιά της, τον θυρεό του Όθωνα με τον θυρεό του Γεωργίου, **τους Ηρακλειδείς**.

Τράπεζα Ηπειροθессαλίας

Με την προσάρτηση της Θεσσαλίας και μέρος της Ηπείρου, ο **Ανδρέας Συγγρός** μαζί με τους Γάλλους κεφαλαιούχους, θα ιδρύσει τη τράπεζα της **Ηπειροθессαλίας** με έδρα το Βόλο, στην οποία θα παραχωρηθεί από το Δημόσιο τακτικό εκδοτικό προνόμιο, το οποίο θα διατηρηθεί μέχρι το Φεβρουάριο του **1898** οπότε συγχωνεύθηκε με την Εθνική Τράπεζα.

Τα χαρτονομίσματα της Τράπεζας Ηπειροθессαλίας θα εκτυπωθούν στην Γαλλία και θα φέρουν τον θυρεό του Γεωργίου του Α΄.

Περίοδος νέας αναγκαστικής κυκλοφορίας

Η προσπάθεια αναδιοργάνωσης του κράτους και η ανάγκη κατασκευής μεγάλων έργων κατά την περίοδο διακυβέρνησης της χώρας από τον **Χαρίλαο Τρικούπη**, υποχρεώνει το κράτος σε νέο δανεισμό από το εσωτερικό και εξωτερικό.

Οι τρεις εκδοτικές τράπεζες **Εθνική, Ηπειροθεσσαλίας και Ιονική** θα υποχρεωθούν να εκδώσουν χαρτονομίσματα μικρών αξιών (1, 2 και 5 δρχ.) **ακάλυπτα**. Έτσι προ της αδυναμίας των τραπεζών να καλύπτουν σε μεταλλικό νόμισμα τα εν κυκλοφορία νομίσματα τους, θα επιβληθεί και πάλι αναγκαστική κυκλοφορία που θα διαρκέσει μέχρι το **1828**.

Η συνθήκη ειρήνης της Κωνσταντινουπόλεως (Νοέμβριος του 1897) ύστερα από την πανωλεθρία του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897, θα υποχρεώσει την χώρα σε πολεμική αποζημίωση **100.000.000** χρυσών φράγκων, ποσό που αδυνατεί να πληρώσει η Ελλάδα.

Η αδυναμία του κράτους να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, από το εσωτερικό και εξωτερικό δανεισμό, θα αναγκάσει τον Χαρ. Τρικούπη να αναστείλει τις πληρωμές εξυπηρετήσεως του χρέους και να αναφωνήσει στη βουλή το «**δυστυχώς επτωχεύσαμεν**».

Για την πληρωμή της πολεμικής αποζημίωσης προς την Τουρκία θα συναφθεί δάνειο **150.000.000** χρυσών λιρών και θα υποχρεωθεί η χώρα να δεχθεί τον οικονομικό έλεγχο των οικονομικών της, υποθηκεύουσα τα έσοδα του δημοσίου από φόρους και μονοπώλια. Έτσι εγκαταστάθηκε στη χώρα ο **Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος**. (Δ.Ο.Ε.)

Κρητική Πολιτεία

Αποτέλεσμα της επανάστασης των Κρητών του **1897** και της επέμβασης των Μεγάλων Δυνάμεων, υπήρξε η δημιουργία της **ελεύθερης Κρητικής Πολιτείας** με Ύπατο Αρμοστή τον **Πρίγκιπα Γεώργιο**, ο οποίος θα φτάσει στα Χανιά στις **21 Δεκεμβρίου 1898** και θα αναλάβει την διακυβέρνησή της.

Με κεφάλαια της Εθνικής Τράπεζας και ξένων επενδυτών θα ιδρυθεί το **1899 η Τράπεζα Κρήτης**, η οποία έχουσα εκδοτικό προνόμιο, θα θέσει σε κυκλοφορία χαρτονομίσματα των **25** και **100** δραχμών. Τα χαρτονομίσματα αυτά θα φέρουν τον θυρεό των Γλύξμπουργκ και την προσωπογραφία του Πρίγκηπα. Παράλληλα η Κρητική Πολιτεία θα θέσει σε κυκλοφορία **ασημένια κέρματα** των **5,2** και **1** δραχμής και μικρότερα σε **νίκελ** και **χαλκό**.

Η προ των Βαλκανικών Πολέμων περίοδος

Η απόδοση των έργων υποδομής του Χ.Τρικούπη, ο αυστηρός έλεγχος της Διεθνούς οικονομικής επιτροπής και η κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, θα ανορθώσει την οικονομία του τόπου.

Αξιοσημείωτο γεγονός, από πλευράς νομισματικής κυκλοφορίας, θα αποτελέσει ο Νόμος του **1909** που θα επιτρέψει στην Εθνική Τράπεζα να επεκτείνει το κάλυμμα των εν κυκλοφορία τραπεζογραμματίων της, δια χρυσού και ξένου συναλλάγματος.

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Οι νικηφόροι Βαλκανικοί Πόλεμοι του **1912-13** θα φέρουν με τη Συνθήκη του Λονδίνου, τα σύνορα της Ελλάδας στη Θεσσαλονίκη και σε πολλές περιοχές της Μακεδονίας και Ηπείρου. Με τον πόλεμο κατά της Βουλγαρίας, τα σύνορα της

χώρας, με τη **συνθήκη του Βουκουρεστίου**, θα φθάσουν στο Νέστο. Εξ' άλλου, τη λήξη των Βαλκανικών Πολέμων, θα ακολουθήσει η ένωση της Κρήτης με τη μητέρα Ελλάδα.

Η κήρυξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου θα βρει διαιρεμένους τους Έλληνες. Ο Βενιζέλος θα ταχθεί με τους συμμάχους και ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος με τη Γερμανία. Το **1916** ο Βενιζέλος θα εγκαταστήσει επαναστατική κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη και ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος θα υποχρεωθεί να εγκαταλείψει τη χώρα.

Όμως παρά τη συνεχή εμπόλεμο κατάσταση και το Εθνικό διχασμό, η Ελληνική οικονομία άντεξε τις τόσες πιέσεις, λόγω της προηγηθείσης αναδιοργάνωσης της κρατικής μηχανής από τον Χ. Τρικούπη και στη συνέχεια από τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Με το τέλος του **1919**, η **Δραχμή** αποτελούσε το ισχυρότερο νόμισμα στην περιοχή των Βαλκανίων και συναγωνίζεται επιτυχώς και αυτή την Αγγλική Λίρα.

Με τη Συνθήκη των Σεβρών του **1919**, θα παραχωρηθεί στην Ελλάδα η προσωρινή διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης, ο Ελληνικός Στρατός θα αποβιβασθεί στην Ελληνική Ιωνία και ο Ελληνικός Στόλος θα αγκυροβολήσει στην Κωνσταντινούπολη. Η Ελλάς των **2 Ηπείρων** και των **5 Θαλασσών** του **Ελευθερίου Βενιζέλου**, ήταν γεγονός.

Μικρασιατική Καταστροφή

Με την εκλογική ήττα του Βενιζέλου το **1920**, τη συνεπεία αυτής, αυτοεξορία του και την επάνοδο του Κωνσταντίνου, τα πράγματα στη Μ.Ασία και οι πολεμικές επιχειρήσεις θα πάρουν άσχημη τροπή. Το **1922** η Ελλάδα εγκαταλείπεται από τους συμμάχους της και η κατάρρευση του μετώπου ολοκληρώνεται ταχύτατα. Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα υποχωρεί στα νησιά του Αιγαίου και το **3000 ετών** Ελληνικό στοιχείο εγκαταλείπεται στην τύχη του, για να ξεκληρισθεί από τον στρατό του Κεμάλ.

Η ανταλλαγή των πληθυσμών θα σώσει τη ζωή πάνω από **1.500.000** προσφύγων, οι οποίοι ρακένδυτοι κατέκλυσαν την ελεύθερη Ελλάδα. Τη δραματική αυτή περίοδο οι τεράστιες ανάγκες σε χρήματα απαιτούσαν άμεση αντιμετώπιση. Ο εσωτερικός, αλλά και ο εξωτερικός δανεισμός ήταν προβληματικός. Ο τότε Υπουργός των Οικονομικών **Πρωτοπαπαδάκης**, θα αντιμετωπίσει την κατάσταση με ένα εντελώς πρωτότυπο, παγκοσμίως, τρόπο εσωτερικού δανεισμού. Την **κοπή** των εν κυκλοφορία χαρτονομισμάτων **στα 2**. Το μισό παρέμενε στον κάτοχο με τη μισή βεβαίως αγοραστική του αξία και το άλλο μισό το έπαιρνε το Κράτος ανταλλάσσοντας το με Ομολογίες αναγκαστικού Δανείου.

Κατά τον τρόπο αυτό, ο περιορισμός του εν κυκλοφορία χαρτονομίσματος κατά το ποσό των Δρχ. **1.570.000.000** θα δώσει την ευχέρεια εις το κράτος να θέσει σε κυκλοφορία ισόποσο χαρτονόμισμα για λογαριασμό του. Έτσι παλαιότερα αχρησιμοποίητα χαρτονομίσματα της Εθνικής Τραπέζης, θα τεθούν ολόκληρα (όχι κομμένα) σε κυκλοφορία από το κράτος για τις άμεσες ανάγκες του. Προς αποφυγή σύγχυσης ότι τα χαρτονομίσματα αυτά ισχύουν εις ολόκληρον την αξίαν τους, έφερναν την ένδειξη με κόκκινα γράμματα **NEON**.

Η Στρατιωτική επανάσταση του **1922** θα υποχρεώσει τον Κωνσταντίνο, που

εκρίθη υπεύθυνος για την Μικρασιατική καταστροφή, να εγκαταλείψει τη χώρα. Στην πολιτική σκηνή θα επανέλθει και πάλι ο Βενιζέλος.

Το **1926** η Ελληνική Κυβέρνηση αναγκάζεται για άλλη μια φορά να καταφύγει σε εσωτερικό αναγκαστικό δανεισμό, με τη μέθοδο του κοψίματος των χαρτονομισμάτων. Αυτή τη φορά κατά το 1/4. Τα ακέραια χαρτονομίσματα που η Κυβέρνηση θα κυκλοφορήσει για λογαριασμό της, θα έχουν την ένδειξη **NEON 1926**.

Όμως, το οικονομικό πρόβλημα ήταν άλυτο και η μόνη οριστική λύση ήταν και πάλι ο εξωτερικός δανεισμός. Η Κοινωνία των Εθνών (ο σημερινός ΟΗΕ) θα εγγυηθεί **δάνειο 9.000.000** λιρών Αγγλίας, θέτουσα εις την Κυβέρνηση διάφορους όρους, ο βασικότερος των οποίων ήταν η κατάργηση του εκδοτικού προνομίου της Εθνικής Τράπεζας και η ίδρυση αυτοτελούς εκδοτικού Ιδρύματος. **Έτσι εγεννήθη στις 14 Μαΐου 1928 η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.**

Υπό το καθεστώς της Τραπεζής της Ελλάδος, η δραχμή θα αποκτήσει την εμπιστοσύνη του κοινού, αφού θα έχει συνδεθεί με τον χρυσό, μέσω της Αγγλικής λίρας. Η ισοτιμία της Δραχμής προς την Αγγλική λίρα καθορίζεται σε **375** δρχ.

Η Τράπεζα της Ελλάδος στο ξεκίνημά της, θα χρησιμοποιήσει τραπεζογραμμάτια νέας παραλαβής της Εθνικής Τράπεζας, που η ίδια δεν πρόλαβε να θέσει σε κυκλοφορία, λόγω της επελθούσης αλλαγής. Εις τον τίτλο της Εθνικής Τραπεζής θα τεθεί με κόκκινα γράμματα ο τίτλος της νέας εκδοτικής **ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.**

Με το **Κραχ του 1929** και τον πανικό, που παγκοσμίως επακολουθεί, τα αποθέματα της Τραπεζής Ελλάδος τείνουν να μηδενισθούν. Το Ν.Δ. του Φεβρουαρίου του **1932** περί Προστασίας Εθνικού Νομίσματος, θα άρει την υποχρέωση της Τραπεζής της Ελλάδος, κάλυψης των εν κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων της και παράλληλα θα επιβάλλει τον έλεγχο του συναλλάγματος.

Το **1932** η Τράπεζα της Ελλάδος θα εκδώσει και θα θέσει σε κυκλοφορία τα δικά της χαρτονομίσματα των **500** και **5.000** δραχμών, εκτύπωσης της American Bank Note N.Y., χωρίς βέβαια θηρέο, δεδομένης της αλλαγής του πολιτεύματος σε Δημοκρατία. Το **1936**, μια νέα καλαισθητή σειρά των **50, 100** και **1.000** δραχμών, τίθεται σε κυκλοφορία, γαλλικής εκτυπώσεως.

Κατοχική περίοδος

Η **28η Οκτωβρίου 1940** θα βρει την Ελλάδα να μάχεται στην **Αλβανία** κατά των εισβολέων Ιταλών. Η **5η Απριλίου του 1941** θα τη βρει στο **Ρούπελ** να μάχεται κατά των Γερμανών. Η τράπεζα Ελλάδος για την άμεση αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης, θα αναγκαστεί να δεσμεύσει τις καταθέσεις, επιτρέπουσα την ανάληψη περιορισμένων ποσών. Άλλωστε από τον **Φεβρουάριο του 1941**, ο χρυσός της Τραπεζής και τα συναλλαγματικά αποθέματα, θα φυγαδευτούν έγκαιρα στην Κρήτη και από εκεί στη Νότιο Αφρική.

Με την πτώση της Κρήτης, η τριπλή κατοχή της χώρας μας από τους Γερμανούς, Ιταλούς και Βουλγάρους ολοκληρώνεται και αρχίζουν τα μαύρα χρόνια της κατοχής. Ο πλούτος της χώρας αρπάζεται, η παραγωγή προορίζεται για τους κατακτητές και ο λαός αφήνεται στην τύχη του για να πεθάνει κατά χιλιάδες από την πείνα και τις κακουχίες.

Στην Τράπεζα της Ελλάδος εγκαθίσταται **Γερμανός Επίτροπος** και η Τράπεζα υποχρεούται να καλύπτει σε δραχμές τις δαπάνες των στρατευμάτων κατοχής. Παράλληλα κάθε κατοχική δύναμη, θα θέσει σε κυκλοφορία για την περιοχή της κατοχικά δικά της χαρτονομίσματα.

Η Τράπεζα Ελλάδος για την κάλυψη των αναγκών των στρατευμάτων κατοχής, αλλά και του δημοσίου, αναγκάζεται να τυπώνει συνεχώς χαρτονομίσματα. Ο πληθωρισμός έτρεχε με τέτοια ταχύτητα που ήταν αδύνατο να τον προλάβει η εκδοτική μηχανή. Έτσι την πρώτη αξία των **1.000** δραχμών κατοχής θα ακολουθήσουν χαρτονομίσματα των πολλών χιλιάδων για να φθάσουμε στα εκατομμύρια και τέλος το **Νοέμβριο του 1944** στα **10** και **100** δισεκατομμύρια. Στο νομισματικό αυτό χάος, το χρήμα έχασε την αξία του και οι συναλλαγές εγίνοντο με αντιπραγματισμό.

Εξαιτίας των τότε ειδικών συνθηκών, η έλλειψη χαρτονομισμάτων θα αντιμετωπισθεί είτε με την έκδοση από τα υποκαταστήματα της Τραπεζής της Ελλάδος τραπεζικών επιταγών, είτε με την τοπική επισήμανση χαρτονομισμάτων μικρής ονομαστικής αξίας με νέα αξία μεγαλύτερων ποσών. Στις περιοχές υπό τον έλεγχο της Εθνικής αντίστασης, η κατάσταση θα αντιμετωπισθεί με την κυκλοφορία **ομολόγων σε 5, 25 και 100 οκάδων σταριού**.

Για να προλάβει την έκδοση του απαιτούμενου όγκου χαρτονομισμάτων, η Τράπεζα της Ελλάδος, θα αναθέσει την εκτύπωσή τους σε διάφορα, συγχρόνως ιδιωτικά τυπογραφεία, τα οποία θα δουλεύουν επί 24ώρου βάσεως.

Οι Διατακτικές των Συνεταιρισμών και Ταμειακά γραμμάτια της Αγροτικής τράπεζας, θα διευκολύνουν τις συναλλαγές στον αγροτικό Τομέα.

Μεταπολεμική περίοδος

Η αποχώρηση των κατακτητών, με την ήττα του Άξονα, θα βρει τη χώρα μας σε απελπιστική θέση. Η καταστροφή στη βιομηχανία, τη γεωργία και τις πάγιες εγκαταστάσεις (οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, λιμάνια κλπ.) ήταν ολοκληρωτική. Την καταστροφή, σε ό,τι τυχόν είχε απομείνει από τους κατακτητές, συμπλήρωσε ο εμφύλιος πόλεμος με τα τόσα δεινά του. Η οικονομική κατάσταση ήταν χαώδης. Ο πληθυσμός λιμοκτονούσε και η οργάνωση του κράτους ήταν ανύπαρκτος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος θα ξεκινήσει, θέτοντας σε κυκλοφορία **τραπεζογραμμάτια νέων δραχμών**, τα οποία είχαν εκτυπωθεί στην Αγγλία χωρίς ημερομηνία, εφόσον παρέμεινε άγνωστος η ημερομηνία απελευθέρωσης. Τα κατοχικά χαρτονομίσματα αποσύρονται και ανταλλάσσονται με τις **Νέες Δραχμές**, με τη σχέση **1** προς **50** δισ. Παράλληλα, για αρκετό χρόνο θα κυκλοφορεί στη χώρα και η **Αγγλική στρατιωτική λίρα**, με σχέση **1** λίρα προς **600** δρχ.

Η έλλειψη εμπιστοσύνης προς τη Νέα Δραχμή, την οποία επιτείνει ο υψηλός ρυθμός πληθωρισμού, θα διατηρήσει στις συναλλαγές, την κατοχική μέθοδο της πληρωμής σε χρυσές λίρες. Η **χρυσοφιλία** αυτή θα διατηρηθεί μέχρι το **1966**.

Την περίοδο αυτή, στην ανασυγκρότηση της οικονομίας, θα παίξει ουσιώδη ρόλο το **δόγμα Τρούμαν** με το **σχέδιο Μάρσαλ**.

Η Νομισματική Επιστροφή, η οποία εγκαθίσταται στην Τράπεζα της Ελλάδος,

θα ρυθμίζει παράλληλα με την Τράπεζα, τη νομισματική και πιστωτική πολιτική.

Από το **1950** και μετά, τα οικονομικά γεγονότα της χώρας μας είναι στους περισσότερους από εμάς γνωστά.

Στις **9 Απριλίου 1953**, η Κυβέρνηση Παπάγου θα υποτιμήσει το εθνικό μας Νόμισμα κατά 50%. Το **Δολλάριο** από **15** δραχμές που ήταν, από το πρωί της ίδιας ημέρας, θα τιμάται **30** δρχ.

Το επόμενο έτος, με απόφαση της Νομισματικής Επιτροπής τα εν κυκλοφορία χαρτονομίσματα θα απαλλαγούν από τα 3 τελευταία μηδενικά των.

Το **1955** Διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος αναλαμβάνει ο **Ξενοφών Ζολώτας**. Από τότε αρχίζει η σταθερότητα της αξίας της δραχμής και η ανάπτυξη της οικονομίας.

Τον **Μάιο του 1957** θα υπογραφεί στη Ρώμη η **σύσταση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας**, με την οποία ο τότε Πρωθυπουργός **Κ. Καραμανλής** θα συνδέσει τη χώρα μας λίγο αργότερα ως Συνδεδεμένο Μέλος και το **Μάιο του 1981** ως το **12ο πλήρες μέλος**.

Το Πραξικόπημα της **21ης Απριλίου 1967** και η εθνική καταστροφή στην Κύπρο τον **Αύγουστο του 1974**, αποτελούν τα γεγονότα της περιόδου εκείνης.

Το **1979**, υπό την πίεση της πετρελαιικής κρίσης και των συχνών νομισματικών ταλαντώσεων, η **ΕΟΚ** θα δημιουργήσει το **Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα**, με περιθώρια διακύμανσης των ευρωπαϊκών νομισμάτων $\pm 2,25\%$ και θα καθιερώσει το **Ε.Σ.Υ.**, ως λογιστική μονάδα πληρωμών.

Από το **1981**, η σοσιαλιστική πολιτική του **Α. Παπανδρέου** θα έχει ως κατευθυντήριο γραμμή, παράλληλα με την κοινωνική πολιτική, την αύξηση των δραστηριοτήτων του κράτους στην οικονομία (παραγωγή, διανομή και υπηρεσίες), με παράλληλη αύξηση των κρατικών δαπανών.

Με τη Συνθήκη του **Μάαστριχτ (7.2.1992)**, η **ΕΟΚ** θα εξελιχθεί σε Ευρωπαϊκή Ένωση με προοπτική την μελλοντική, μιας μορφής πολιτικής Ένωσης. Μεταξύ άλλων, προς την κατεύθυνση αυτή αποφασίζεται η κατάργηση από τον Ιανουάριο του 2002 των νομισμάτων των χωρών της Ένωσης και η αντικατάσταση των με ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα, το **ΕΥΡΩ**.

Τέλος, στις **14 Μαΐου του 1999** η Κυβέρνηση **Σημίτη** αποφασίζει την ένταξη της δραχμής στην **Οικονομική Νομισματική Ένωση**, με όριο διακύμανσης της αξίας $\pm 15\%$ με παράλληλη υποτίμησή της κατά **14%**.

Το τέλος της Δραχμής - Η αρχή του ΕΥΡΩ

Η δραχμή, που καθιερώθηκε από τον **Όθωνα** επίσημο νόμισμα του ελληνικού Βασιλείου το **1833**, από την **1.7.2002** δηλαδή μετά από **169 χρόνια** κυκλοφορίας, θα γίνει παρελθόν. Τη θέση της θα πάρει το **ΕΥΡΩ**, όπως η ίδια πήρε τη θέση του **Φοίνικα** του **Καποδίστρια**. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το αργότερο από την **1.7.2002** τα Εθνικά Τραπεζογραμμάτια και κέρματα, επομένως και τα ελληνικά (δηλαδή η δραχμή) **παύουν να αποτελούν νόμιμο χρήμα**. Από της ημερομηνίας αυτής (1.7.2002) το νόμιμο χρήμα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα είναι το ΕΥΡΩ, που θα κυκλοφορεί σε τραπεζογραμμάτια και σε κέρματα.

(Συνέχεια στη σελ. 168)

ΦΤΙΑΞΤΕ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΩΣΕΤΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Γράφει ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗΣ

Ελλάδα δεν είναι μόνο η Αθήνα. Λόγια πικρόχολα, που για πολλά χρόνια ακούγονται από τους στερημένους της επαρχίας. Πριν από τέσσερις περίπου δεκαετίες, πολύ έντονα και παραπονιάρικα. Ήταν τα χρόνια που δεν υπήρχαν δρόμοι, δεν υπήρχε ηλεκτρικό, δεν υπήρχε τηλέφωνο και τόσα άλλα που από τότε είχε η Αθήνα. Τότε που η Αθήνα γκρεμιζόταν και ξαναχιζόταν, για περισσότερα κέρδη από ενοίκια. Περισσότερα σπίτια που θα στέγάζαν επαγγέλματα και νέους από την επαρχία. Νέους που η σκληρή ζωή, τους ανάγκαζε ν' αφήσουν τα χωριά τους, να γυρίσουν την πλάτη στην παράδοση και τη συνέχεια, για να διεκδικήσουν ένα μεροκάματο στην Αθήνα, για το «νοίκι» και το «μαγειριό». Για τα υπόλοιπα θα «τσόνταραν» οι «γέροι» από το χωριό, που ήταν ευχαριστημένοι γιατί το παιδί τους έφυγε από τα «βάσανα».

Η Αθήνα τότε ευδαιμονούσε. Μέρα με τη μέρα όλο και περισσότερο αίμα δεχόταν στις φλέβες της από την επαρχία. Νέους και νέες για όλες τις δουλειές, για όλες τις ανάγκες του τέρατος που χιζόταν.

Στο Λεκανοπέδιο το 40% του πληθυσμού

Χτίστηκαν τα οικόπεδα της Αθήνας. Γκρεμίστηκαν τα παλαιά αρχοντικά της και ξαναχτίστηκαν για περισσότερους χώρους. Μεταφέρθηκαν συντελεστές δόμησης για να δώσουν δουλειά και διαμερίσματα. Κάνκαν τα όμορφα πευκοδάση της και στη γη τους χτίστηκαν πανάκριβες και πανέμορφες βίλλες. Και γέμισαν τα «εμπορικά» χτίσματα με ανθρώπους από την επαρχία, που γεννά περισσεύματα ανθρώπινου δυναμικού. Στην Αθήνα, σε πολύ σπάνιες περιπτώσεις αντικαταστώνται οι δύο που φέρνουν παιδιά στον κόσμο. Από δέκα ζευγάρια, δεν γεννιούνται τα είκοσι παιδιά που θα τους αντικαταστήσουν. Όμως με τους επαρχιώτες, ο πληθυσμός αυξάνεται στο Λεκανοπέδιο. Έχει φθάσει στο 40% του πληθυσμού της χώρας. Κάτι που δεν συμβαίνει σε κανένα άλλο κράτος του κόσμου. Η πρωτεύουσά του με τα προάσιά της, να κατοικείται από το 40% του πληθυσμού του.

Ο Πύργος της Βαβέλ

Πρόοδος λοιπόν στο κατακόρυφο και όλα, όσα αυτή συνεπάγεται, στην πρωτεύουσα. Πρόοδος που «ξεγυμνώνει» το ένα παιδί για να «ντύσει» το άλλο. Το «ξεγυμνωμένο» ζει στην επαρχία. Το «ντυμένο», στην Αθήνα. Όμως το «γυμνό», μαθημένο όπως είναι, μπορεί με τις όποιες δυσκολίες να ζήσει στο φυσικό του περιβάλλον. Τα δύσκολα έρχονται τώρα για το «ντυμένο». Αδιέξοδο εν όψει. Να έφθασε άραγε η ώρα να πεταχθεί το «μυστήρι» από τα χέρια των χριστάδων της Αθήνας, όπως εκείνο των χριστάδων του Πύργου της Βαβέλ; Και εδώ δεν υπάρχει μόνο ασυνεννοσιά, όπως τότε σ' εκείνους. Υπάρχουν και αδυναμίες. Υπάρχει άγχος και χρειάζονται πολλά χρήματα, για καλύτερη ποιότητα ζωής στην πρωτεύουσα.

Ο ταλαίπωρος Αθηναίος

Φαντασθείτε τους ένοικους των πολυκατοικιών της Αθήνας, όταν θ' αρχίσουν

να «ξεπετώνονται». Σκεφθείτε τους σήμερα, που ασφαλώς τις συντηρούν μέσα από κοινούς λογαριασμούς (κοινόχρηστα), αρκετές φορές τσουχτερούς και πάντα σχεδόν αμφισβητούμενους με τα γνωστά επακόλουθα. Σκεφθείτε τους Αθηναίους να τρέχουν από στάση σε στάση για να βρεθούν έγκαιρα στη δουλειά τους. Όταν αναπνέουν το προϊόν της πολυκοσμίας, το καυσαέριο. Να ψάχνουν για βάρκες σε μια νεροποντή και να μπαίνουν σε μπανιέρες σ' ένα καύσωνα. Να ξοδεύουν το βδομαδιάτικο σε μια έξοδό τους, για λίγη διασκέδαση με πολλούς άγνωστους. Να έχουν αυτοκίνητο και να χρησιμοποιούν ταξί για να γλυτώσουν τα πρόστιμα από παράνομες σταθμεύσεις. Σκεφθείτε όλους αυτούς, αν δεν είστε σ' αυτούς, σ' αυτά και πολλά άλλα.

Αυτή με απλά και πολύ λίγα λόγια είναι σήμερα η ζωή στην Αθήνα. Και για να μείνει, ακόμη και όπως είναι τώρα, θα χρειασθούν πολλά δισεκατομμύρια σε έργα υποδομής και συντήρησης. Δισεκατομμύρια που θα τα πληρώνει ο ταλαίπωρος σήμερα Αθηναίος μέσα από φόρους, δημοτικά τέλη και αυξημένες τιμές, που διαμορφώνουν τα υψηλά νοίκια, οι πρόσθετοι φόροι και τα δημοτικά τέλη. Αδιέξοδο!

Τι πρέπει να γίνει

Η επαρχία, η αδικημένη επαρχία, μπορεί να δώσει τη λύση στο σημερινό πρόβλημα της Αθήνας. **Σαν θα φτιαχτεί η ζωή στην επαρχία, θα συγκρατήσει τους νέους και θα προσελκύσει τους παροπλισμένους συνταξιούχους που την εγκατέλειψαν όταν ήσαν νέοι.** Με την παρουσία των νέων, θα προσελκύσει και επιχειρηματίες από αστικά κέντρα, για να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που έχει στα σπλάχνα της. Έτσι, ο δρόμος για μια ισόρροπη ανάπτυξη, κοινωνική και οικονομική, θ' ανοίξει. Γι' αυτό, κύριοι της εξουσίας, **φτιάξτε την επαρχία για να σώσετε και την Αθήνα**, την πρωτεύουσα της χώρας μας, που όλοι συμφωνούν, πως σήμερα προσφέρει τη χειρότερη ποιότητα ζωής σ' αυτούς που την κατοικούν. Κι αυτό το κακό, μέρα με τη μέρα γίνεται χειρότερο.

(Συνέχεια από τη σελ. 166) Τα **τραπεζογραμμάτια** θα είναι **επτά**, ονομαστικής αξίας των **5, 10, 20, 50, 100, 200** και **500** Ευρώ αντίστοιχα, που θα απεικονίζουν τις εποχές και τεχνотροπίες της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης με στοιχεία (γέφυρες, παράθυρα, διαδρόμους) που συμβολίζουν την ενότητα και τη δυναμική της Ευρώπης. Σε όλα τα τραπεζογραμμάτια θα υπάρχουν τα «**δώδεκα αστέρια**» (σύμβολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και θα αναγράφονται τα αρχικά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σε πέντε γλώσσες (**EKT, BCE, ECB, EZB, EKP**) μεταξύ των οποίων και η **Ελληνική**, καθώς και το όνομα του ενιαίου νομίσματος στα ελληνικά (**ΕΥΡΩ**) και στα λατινικά (**EVRO**).

Κάθε ονομαστική αξία θα έχει διαφορετικό μέγεθος και διαφορετικό βασικό χρωματισμό και οι τεχνικές προδιαγραφές τους, θα λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες όσων έχουν προβλήματα όρασης

Τα **κέρματα** θα είναι **οκτώ** με ονομαστική αξία **1** ευρώ, **2** ευρώ και οι υποδιαιρέσεις του ευρώ, **1, 2, 5, 10, 20** και **50** σεντ. Η μια όψη των κερμάτων θα είναι κοινή, ενώ στην άλλη όψη θα υπάρχει ένα εθνικό χαρακτηριστικό, που θα επιλέγουν τα κράτη - μέλη.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

(Νόμοι - Διατάγματα και Υπουργικές αποφάσεις για τις ΑΣΟ)

☞ **Εκλογές στις Α.Σ.Ο. από 1.10 – 31.12.2000**

☞ **Οδηγίες της ΠΑΣΕΓΕΣ με την εγκύκλιο της 3/971/6.9.2000 για τον τρόπο διεξαγωγής των εκλογών.**

α) Εκλογές στις ΑΣΟ (1/10-31/12/2000)

Οι εκλογές στις ΑΣΟ θα γίνουν από της 1ης Οκτωβρίου έως και την 31 Δεκεμβρίου 2000. Στις Πρωτοβάθμιες θα γίνουν τον Οκτώβριο (1-31), στις Δευτεροβάθμιες το Νοέμβριο (1-30) και στις Τριτοβάθμιες και την ΠΑΣΕΓΕΣ το Δεκέμβριο (1-31).

Θα γίνουν για πρώτη φορά (από της εφαρμογής του Νόμου 1257/1982) με ενιαίο ψηφοδέλτιο και με σταυροδοσία μέχρι το μισό συν ένα των θέσεων του εκλεγόμενου οργάνου. Θα ισχύσει το προηγούμενο καθεστώς του Νόμου 2169/1993 και μόνο για την περίπτωση του ενιαίου ψηφοδελτίου, θα γίνουν σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 40 παρ. 4 του νέου Νόμου (2810/2000).

Ο νέος Νόμος (2810/2000) θα ισχύσει πλήρως, σε όλες τις διατάξεις του και για όλες τις βαθμίδες ΑΣΟ και την ΠΑΣΕΓΕΣ από της 9-3-2003, δηλαδή μετά την αποκλειστική προθεσμία των δύο χρόνων από της δημοσίευσής του στο ΦΕΚ της 8-3-2000, που τάσσεται στο άρθρο του 40 παρ. 1, για την προσαρμογή των καταστατικών τους, εφόσον η προθεσμία αυτή δεν θα παραταθεί για ένα ακόμη χρόνο με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (εδάφ. 2 της παρ. 1 του ίδιου άρθρου).

Στις προσεχείς εκλογές στις ΑΣΟ δεν θα εκλεγούν Εποπτικά Συμβούλια, γιατί ο νέος Νόμος δεν τα προβλέπει. Οι εκλογές αυτές θα είναι οι τελευταίες που θα γίνουν ταυτόχρονα σε όλες και για όλες τις βαθμίδες ΑΣΟ αφού, σύμφωνα με το άρθρο 14 του νέου Νόμου 2810/2000, «η διάρκεια της θητείας των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το καταστατικό και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τριών ετών, ούτε μικρότερη των δύο ετών». Και ασφαλώς δεν θα συμπέσει όλες οι ΑΣΟ να ορίσουν στα καταστατικά τους την ίδια διάρκεια της θητείας των διοικητικών τους συμβουλίων.

Σε σχετικά με την εφαρμογή του νέου Νόμου (Ν. 2810/2000) ερωτήματα της ΠΑΣΕΓΕΣ (έγγραφο της 990/14/9/2000) σ' ό,τι αφορά τη διενέργεια των αρχαιρεσιών στις ΑΣΟ, το Υπουργείο Γεωργίας απάντησε με το έγγραφο του 53570/25/9/2000 (της Δ/σης Αγροτικού Συνεταιρισμού και Ομαδικών Δραστηριοτήτων) ότι,

α) για το θέμα της συμμετοχής ή μή στις αρχαιρεσίες των μελών που δεν έχουν εκπληρώσει τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις τους προς το Συνεταιρισμό «θα ισχύσει για τις παρούσες εκλογές ότι προβλέπεται από το καταστατικό του Συνεταιρισμού».

Επίσης ότι,

β) «Δικαίωμα συμμετοχής στις αρχαιρεσίες, έχουν τα μέλη που έχουν εγγραφεί στο Συνεταιρισμό τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν από τη σύγκληση της Γεν. Συνέλευσης».

γ) «Η απαρτία και πλειοψηφία που θα ισχύσει για τις παρούσες αρχαιρεσίες είναι η προβλεπόμενη από τα άρθρα 18 και 19 του Νομού 2169/93».

δ) «Η εκλογή αντιπροσώπων στην Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών, θα γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2169/93, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το Ν. 2181/94, δηλαδή για κάθε 50 μέλη Αγροτικού Συνεταιρισμού, εκλέγεται ένας αντιπρόσωπος και αν με την αναλογία αυτή, μένει υπόλοιπο άνω των 25 μελών, εκλέγεται ακόμη ένας αντιπρόσωπος».

Και ότι,

ε) Η θητεία των νέων Διοικητικών Συμβουλίων, «αρχίζει από την ημερομηνία της εκλογής τους, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται στο καταστατικό».

β) Εγκύκλιος της ΠΑΣΕΓΕΣ 3/971/6-9-2000

Η σχετική με την «εκλογή συλλογικών οργάνων Διοίκησης και Αντιπροσώπων στις ΑΣΟ» εγκύκλιος της ΠΑΣΕΓΕΣ, που απευθύνεται στις Ε.Α.Σ., τις Κοινοπραξίες Α.Σ., τις Κεντρικές ΑΣΟ και τις Συνεταιριστικές Εταιρείες, έχει ως εξής:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριε Διευθυντή,

Όπως γνωρίζετε, στις 9 Μαρτίου 2000 τέθηκε σε ισχύ ο νέος νόμος 2810 (ΦΕΚ 61α), ο οποίος δέπει τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις κάθε βαθμού (άρθρο 1 παρ. 2) και την ΠΑΣΕΓΕΣ.

Με την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργείται κάθε διάταξη, η οποία αντίκειται προς αυτόν ή αναφέρεται σε θέματα τα οποία ειδικά ο νόμος αυτός ορίζει.

Εξαιρέση στη διάταξη αυτή αποτελεί η διαδικασία διεξαγωγής των αρχαιρεσιών, οι οποίες θα ολοκληρωθούν μέχρι 31-12-2000 στις ΑΣΟ κάθε βαθμού και την ΠΑΣΕΓΕΣ, όπως κατωτέρω αναλύεται.

Ειδικότερα:

1. Οι παράγραφοι 1 εδάφ. α, 4 και 5 του άρθρου 40 «Μεταβατικές διατάξεις» του άνω Νόμου ορίζουν τα εξής:

«1. Οι κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού υφιστάμενες ΑΣΟ κάθε βαθμίδας και η ΠΑΣΕΓΕΣ έχουν υποχρέωση, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο ετών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, να προσαρμόσουν τα καταστατικά τους στις διατάξεις του παρόντος νόμου.»

4. Στις αρχαιρεσίες για την εκλογή συλλογικών οργάνων των ΑΣΟ κάθε βαθμίδας και της ΠΑΣΕΓΕΣ, καθώς και των αντιπροσώπων των ΑΣΟ, σε συνεταιριστικές οργανώσεις ανώτερης βαθμίδας και στην ΠΑΣΕΓΕΣ, που θα διεξαχθούν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού μέχρι την προσαρμογή των καταστατικών τους σύμφωνα με την παρ. 1, εφαρμόζονται οι διατάξεις των καταστατικών, με εξαίρεση τα θέματα που ρυθμίζουν οι διατάξεις των παραγρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 15 του νόμου αυτού, οι οποίες υπερισχύουν των διατάξεων των καταστατικών. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το μισό (1/2) του όλου αριθμού των μελών των εκλεγόμενου οργάνου ή των αντιπροσώπων.

5. Η Η θητεία των μελών των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων κάθε βαθμίδας, των κοινοπραξιών αυτών και της ΠΑΣΕΓΕΣ, καθώς και των αντιπροσώπων, λήγει την 31 Δεκεμβρίου 2000».

2. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, όργανα διοίκησης των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων είναι η γενική συνέλευση και το διοικητικό συμβούλιο.

Το εποπτικό συμβούλιο καταργείται.

3. Σύμφωνα με τις διατάξεις, οι οποίες αναλυτικά προπαρατίθενται, οι συνεταιριστικές οργανώσεις κάθε βαθμού, ήτοι **πρωτοβάθμιες** (αγροτικοί συνεταιρισμοί), **δευτεροβάθμιες** (ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών, κοινοπραξίες αγροτικών συνεταιρισμών), **τριοβάθμιες** (κεντρικές συνεταιριστικές ενώσεις) και η ΠΑΣΕΓΕΣ, θα πρέπει να διεξάγουν αρχαιρεσίες, για να εκλέξουν διοικητικά συμβούλια και αντιπροσώπους τις ακόλουθες ημερομηνίες:

α) Αγροτικοί Συνεταιρισμοί: Από 1.10.2000 μέχρι 31.10.2000.

β) Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών: Από 1.11.2000 μέχρι 30.11.2000.

γ) Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις, Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, ΠΑΣΕΓΕΣ: Από 1.12.2000 μέχρι 31.12.2000.

Οι προαναφερόμενες ημερομηνίες διενέργειας των εκλογών είναι ενδεικτικές, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει ρητά χρόνο διεξαγωγής αυτών.

4. Ο Νόμος, στην παρ. 2 του άρθρου 15 καθιερώνει ως σύστημα, για την διεξαγωγή των εκλογών, εκείνο του **ενιαίου ψηφοδέλτιου**.

Το ενιαίο ψηφοδέλτιο, το οποίο συντάσσεται με ευθύνη του προέδρου της γενικής συνέλευσης και των υποψηφίων, παραδίδεται στην Εφορευτική Επιτροπή (Ε.Ε.), η οποία αποτελεί αυτοτελές όργανο και έχει την ευθύνη διεξαγωγής των εκλογών. Για τον τρόπο και τη διαδικασία εκλογής της Ε.Ε. καθώς και τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία αυτής, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ισχύοντος καταστατικού κάθε οργάνωσης (άρθρο 40 παρ. 4 του Νόμου). Επισημαίνουμε ότι στις εκλογές των δευτεροβαθμίων και τριτοβαθμίων ΑΣΟ **προβλέπεται ο ορισμός δικαστικού λειτούργου ως Προέδρου της Ε.Ε.** Να ληφθεί μέριμνα για το διορισμό του από το αρμόδιο Πρωτοδικείο.

Στο ενιαίο ψηφοδέλτιο αναγράφονται **κατ' αλφαβητική** σειρά τα ονοματεπώνυμα των υποψηφίων για το διοικητικό συμβούλιο και τους αντιπροσώπους. Ο νόμος δεν απαιτεί η αλφαβητική σειρά να είναι απόλυτος, ενώ απαιτεί όλα τα ψηφοδέλτια να είναι απολύτως ομοιόμορφα. Ο μέγιστος αριθμός των υποψηφίων είναι απεριόριστος, εφόσον ο νόμος δεν θέτει περιορισμούς.

Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το μισό ($1/2$) του όλου αριθμού των μελών του εκλεγόμενου οργάνου ή των αντιπροσώπων. Στην περίπτωση που προκύπτει κλάσμα, ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός.

Παραδείγματα: Πρωτοβάθμια αγροτική συνεταιριστική Οργάνωση εκλέγει επταμελές διοικητικό συμβούλιο. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης, οι οποίοι πρέπει να τεθούν, είναι από 1-4, διότι: $7 \times 1/2 = 3,5 = 4$.

Επίσης πρωτοβάθμια αγροτική συνεταιριστική Οργάνωση εκλέγει σε ανώτερου βαθμού ΑΣΟ 4 αντιπροσώπους. Ο αριθμός σταυρών προτίμησης, οι οποίοι πρέπει να τεθούν είναι από 1-2, διότι $4 \times 1/2 = 2$.

Ψηφοδέλτια, που περιέχουν αριθμό σταυρών μεγαλύτερο από το μισό ($1/2$) του όλου αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή των αντιπροσώπων ή χωρίς σταυρό προτίμησης, είναι άκυρα (άρθρο 40 παράγρ. 4 εδάφ. β του Νόμου, σε συνδυασμό με το άρθρο 15 παράγρ. 3 εδάφ. 3).

Η διάταξη αυτή δεν παρέχει δυνατότητα τοποθέτησης απεριόριστου αριθμού σταυρών, αλλά μέχρι του μισού του όλου αριθμού των θέσεων, για τις οποίες θα εκλεγούν τα τακτικά μέλη για το διοικητικό συμβούλιο και τους αντιπροσώπους.

Έτσι στο ενιαίο ψηφοδέλτιο σταυροί προτίμησης περισσότεροι των ανωτέρω προβλεπόμενων εξομοιώνουν το ψηφοδέλτιο με άκυρο, αφού κανείς δεν θα καταμετρηθεί. Το ίδιο ισχύει και αν δεν τεθεί κανένας σταυρός προτίμησης.

Η ακυρότητα όμως αυτή δεν επηρεάζει ολόκληρο το ενιαίο ψηφοδέλτιο, αλλά μόνο το τμήμα εκείνο (Δ.Σ. ή αντιπροσώπους) που αφορά στο όργανο για το οποίο τέθηκαν σταυροί προτίμησης περισσότεροι των προβλεπόμενων ή καθόλου σταυροί.

Εκλεγέντες θεωρούνται αυτοί οι οποίοι συγκεντρώνουν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης (ψηφούς). Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση μεταξύ των ισοψηφισάντων. Όσοι δεν εκλεγούν θεωρούνται επιλαχόντες κατά τη σειρά του αριθμού των σταυρών προτίμησης (ψηφοί) που έλαβε έκαστος (άρθρο 15 παράγρ. 4).

Οι επιλαχόντες καταλαμβάνουν κενούμενες θέσεις τακτικών μελών μέχρι τη λήξη της θητείας τους (άρθρο 15 παράγρ. 5).

5. Για το δικαίωμα συμμετοχής των μελών στις αρχαιρεσίες οι οποίες θα διεξαχθούν με μυστική ψηφοφορία, θα εφαρμοστεί τις διατάξεις του καταστατικού κάθε

(Συνέχεια στη σελ. 188)

Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΠΝΑ.

Η Σ.Ε.Κ.Ε. αποτελεί τη συνεταιριστική επιχείρηση των Ελλήνων καπνοπαραγωγών στην επεξεργασία και στις εξαγωγές του καπνού.

Οικονομικά ισχυρή και επιχειρηματικά δραστήρια, η Σ.Ε.Κ.Ε. διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις για 22.000 τόνους καπνού, κυρίως στη Θεσσαλονίκη, στην Καβάλα και στην Ξάνθη.

Αξιοποιώντας τη γνώση και τη δύναμη της συνεργασίας, λειτουργεί ανταγωνιστικά και με επιτυχία στις συνθήκες του ισχυρού παγκόσμιου ανταγωνισμού στην αγορά του καπνού.

Με την απασχόληση 1.500 ατόμων στην περίοδο επεξεργασίας του καπνού, η Σ.Ε.Κ.Ε. αποτελεί σημαντικό στήριγμα για τα εισοδήματα των καπνοπαραγωγικών περιοχών.

Επί μισό αιώνα και σε δύσκολους καιρούς, η Σ.Ε.Κ.Ε. στήριξε και σπρίτζει την ελληνική καπνοπαραγωγή.

Σ.Ε.Κ.Ε. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ: ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ 1, ΕΥΟΣΜΟΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ:ΤΗΛ.: (031) 60.93.00

Κεντρικές Υπηρεσίες: Λ. Συγγρού 163, 171 21 Ν. Σμύρνη

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

Του Αποστόλου Τ. Ράνσιου

Επίκουρου Καθηγητή, ΑΠΘ

τ. Προέδρου και Επίτιμου Μέλους Παγκόσμιας Κτηνιατρικής Εταιρείας

Εισαγωγή

Μετά την παρέλευση εικοσαετίας, από τότε που η Ελλάδα έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ελληνική οικονομία, και ειδικότερα η αγροτική, έχει πλήρως ενσωματωθεί με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές. Η ενσωμάτωση αυτή ολοκληρώνεται με την είσοδο της δραχμής στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Συγχρόνως παρατηρείται, ειδικότερα την τελευταία δεκαετία, μια επιταχυνόμενη φιλελευθεροποίηση των αγορών, σε παγκόσμιο επίπεδο, που αποκρυστάλλωθηκε στην ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Ο ΠΟΕ υποστηρίζεται στη δράση του από τις δύο συμφωνίες, στις οποίες κατάληξε ο γύρος των συνομιλιών της Ουρουγουάης. Οι συμφωνίες αυτές είναι η SPS (Sanitary - Phyto - Sanitary Υγειονομική Φυτο-υγειονομική Συμφωνία) και η TBT (Technical Barriers to Trade - Συμφωνία για τα Τεχνητά Εμπόδια στο εμπόριο).

Στα ανωτέρω πλαίσια, αναμορφώνεται η κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) της Ε.Ε. Επιπλέον, την όλη εικόνα, μέσα στην Ε.Ε. θα επηρεάσουν στο μέλλον και οι δομές των οικονομιών των χωρών, που πρόκειται να γίνουν μέλη τα επόμενα χρόνια.

Η νέα ΚΑΠ, ενώ θα επιδράσει στις τιμές των προϊόντων, ειδικότερα εκείνων υψηλού βαθμού προστασίας (βαμβάκι, σκληρό σιτάρι), δεν θα επηρεάσει τα διαρθρωτικά μέτρα, τουλάχιστον προς το παρόν. Σ' αυτά συμπεριλαμβάνονται, βελτίωση των δομών εμπορίας και μεταποίησης, αναδιάρθρωση καλλιεργειών, εκτατική ανάπτυξη παραγωγής. Συγχρόνως, η νέα ΚΑΠ δίνει ιδιαίτερη σημασία στην κοινωνική ανάπτυξη (ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου). Τέλος σημειώνεται η αναμενόμενη επίπτωση στις τιμές των προϊόντων, από την περαιτέρω φιλελευθεροποίηση του εμπορίου, στα πλαίσια του ΠΟΕ.

Φαίνεται επομένως επίκαιρη μια αξιολόγηση της παρούσας φάσης ανάπτυξης της ελληνικής κτηνοτροφίας και η ιχνηλάτηση μιας πιθανής πορείας για το μέλλον της.

Όγκος και πλαίσιο παραγωγής

Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται τα στοιχεία της Παγκόσμιας, Ευρωπαϊκής (Ε.Ε.) και Ελληνικής ζωικής παραγωγής.

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία αυτά, ο όγκος της ελληνικής κτηνοτροφικής

παραγωγής είναι ασήμαντος, ιδωμένος, είτε στο παγκόσμιο, είτε στο επίπεδο της Ε.Ε. Εξαιρέση αποτελούν η αιγοτροφία, ειδικότερα, και λιγότερο η προβατοτροφία, η μελισσοκομία και η κονικλοτροφία.

Επιπλέον, όλοι οι κλάδοι έχουν υψηλό κόστος παραγωγής, πράγμα που επιβαρύνεται από τις ανεπάρκειες της αναγκαίας υποδομής για τη διακίνηση και

Πίνακας 1

Όγκος Παραγωγής

(Κρέας, σε χιλιάδες τόνους)

Είδος	Πε- ριοχή	Προϊ- ντος (Σύνολο)	Κρέας Βόειο	Κρέας Χοίρειο	Κρέας Πρόβειο	Κρέας Αίγιο	Κρέας Αιγο- προβειο (Σύνολο)	Κρέας Πουλε- ρικών (Σύνολο)	Κρέας Γαλο- πού- λας	Κρέας Κονί- κλου
Κόσμος	225.945	55.867	88.430	7.473	3.821	11.294	63.249	4.726	1.016	
Ε. Ένωση	36.046	7.609	25.564	1.058	78	1.136	8.461	117	65	
% Ε.Ε.										
στον Κόσμο	15,95	13,62	28,91	14,16	2,04	10,06	13,38	2,48	6,38	
Ελλάδα	499	70	137	78	46	124	157	2	5	
% Ελλάδας στον Κόσμο	0,22	0,13	0,15	1,04	1,20	1,10	0,25	0,04	0,49	
% Ελλάδας στην Ε.Ε.	1,38	0,92	0,54	7,37	58,97	10,92	1,86	1,71	7,69	

(Γάλα, Αλιεύματα, Αυγά, Μέλι σε χιλιάδες τόνους)

	Γάλα (Σύνολο)	Γάλα Αγελά- δας	Γάλα Πρό- βειο	Γάλα Αίγιο (Σύνολο)	Γάλα πρόβειο (Σύνολο)	Αιγο- Αυγά	Αλιεύματα* Ιχθυοκαλ- ιεργειών	Αλιεύματα* Ελεύθερης Αλιείας	Μέλι
Κόσμος	562.466	480.569	8.026	12.161	20.187	53.745	26.300	94.146	1.174
Ε. Ε.	124.740	121.078	2.102	1.470	3.572	9.653	1.108	9.253	116
% Ε.Ε. στον									
Κόσμο	22,18	25,19	26,19	12,09	17,69	17,96	4,21	9,83	9,88
Ελλάδα	1.900	770	670	460	1.130	120	36	283	14
% Ελλάδας στον Κόσμο	0,34	0,16	8,35	3,78	5,60	0,22	0,14	0,30	1,19
% Ελλάδας στην Ε.Ε.	1,52	0,64	31,87	31,29	31,63	1,24	3,25	3,06	12,07

(Πηγή και προσαρμογή από τους Στατιστικούς Πίνακες του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ, 1999 και * 1998)

μεταποίηση των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Πέραν αυτών, τονίζεται ξανά το γεγονός ότι, στα πλαίσια της Ε.Ε. παρέχεται υποστήριξη προς την κτηνοτροφία, η νομιμότητα της οποίας υποστήριξης ευθέως αμφισβητείται στο επίπεδο του ΠΟΕ, σχεδόν από όλες τις υπόλοιπες χώρες. Το γεγονός αυτό, αργά ή γρήγορα, θα υποχρεώσει την Ε.Ε. να περιορίσει σημαντικά και πιθανότατα να εκμηδενίσει, την παρεχόμενη ενίσχυση, τουλάχιστον με την παρούσα μορφή της. Πέραν αυτών, οι υποψήφιες να εισέλθουν στην Ε.Ε. χώρες και ειδικότερα το πρώτο κύμα (Πολωνία, Εσθονία, Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Κύπρος) είναι ισχυρές στη ζωική παραγωγή.

Κάτω από τις γενικές αυτές συνθήκες, η επιβίωση της ελληνικής κτηνοτροφίας είναι προφανώς προβληματική. Επιπλέον η δυνατότητά της να επηρεάσει τα πράγματα προς όφελός της, ιδιαίτερα εξαιτίας του περιορισμένου μεγέθους της, είναι ανύπαρκτη, αν και στις αναφερόμενες ανωτέρω εξαιρέσεις, η παραγωγή μας δεν μπορεί να θεωρηθεί εντελώς χωρίς σημασία.

Παρόλα αυτά, πρέπει να αναφερθούν και ορισμένα πλεονεκτήματα, όπως είναι οι ιδιαίτερες περιβαλλοντικές συνθήκες, η μακρά παράδοση στη εκτροφή αιγοπροβάτων, η πρόσφατη ανάπτυξη τεχνολογίας, με βάση την ενσίρωση καλαμποκιού, για την ανάπτυξη της γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας, η δυνατότητα ανάπτυξης κρεοπαραγωγού βοοτροφίας, ειδικότερα σε φυσικούς λειμώνες και στις υφιστάμενες αλπικές βοσκές, το ευνοϊκό περιβάλλον και η αναπτυγμένη σχετική τεχνολογία για την εκμετάλλευση θαλάσσιων ιχθυοκαλλιιεργειών.

Οι κλάδοι της κτηνοτροφίας

Γενικά ομιλούντες, οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις μπορεί να διακριθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σ' εκείνες που έχουν απεξαρτηθεί πλήρως από το περιβάλλον και συνεπώς μπορούν να αναπτυχθούν απεριορίιστα οπουδήποτε, με μόνες προϋποθέσεις τον έλεγχο της σχετικής τεχνολογίας, τη δυνατότητα προμήθειας πρώτων υλών σε ικανοποιητικές τιμές και τη λήψη επαρκών μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται δύο κυρίως κλάδοι, η πτηνοτροφία και η χοιροτροφία.

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τη βοοτροφία γενικώς, την αιγοπροβατοτροφία, τις ιχθυοκαλλιέργειες και τη μελισσοκομία. Οι εκμεταλλεύσεις αυτές εξαρτώνται από το περιβάλλον, στο οποίο αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους. Συνεπώς βρίσκονται κάτω από ένα αξεπέραστο περιοριστικό παράγοντα στην ανάπτυξή τους.

Για την πρώτη περίπτωση, με την προϋπόθεση της επίτευξης ικανοποιητικών τιμών πρώτων υλών (ειδικότερα δημητριακών και σόγιας) και της επίλυσης του γενικότερου προβλήματος των ζωνών χρήσεως γης, της προστασίας του περιβάλλοντος και της επίλυσης των υφιστάμενων χρηματοπιστωτικών βαρών του παρελθόντος, η προοπτική ανάπτυξης, ειδικότερα των οικογενειακών ή των πολύ μεγάλων επιχειρηματικών εκμεταλλεύσεων, μπορεί να είναι θετική.

Η γαλακτοπαραγωγός βοοτροφία, μετά την υπαγωγή της στις ζώνες γαλακτος και τη σύνδεσή της με εκμεταλλεύσεις ενσιρωμένου καλαμποκιού, έχει βρει ένα ικανοποιητικό δρόμο ανάπτυξης. Αυτή όμως δεν μπορεί να ξεπεράσει τα όρια που θέτουν οι ποσοτώσεις παραγωγής της Ε.Ε.

Η κρεοπαραγωγός βοοτροφία ελεύθερης βοσκής ποτέ δεν εξάντλησε τις υφιστάμενες δυνατότητες, εκτός από ορισμένες περιοχές, ενώ η ενσταυλισμένη έχει πολύ υψηλό κόστος.

Η ποιμενική αιγοπροβατοτροφία, αναντίρρητα είναι ο κλάδος της κτηνοτροφίας με την καλύτερη προοπτική, για αρκετούς λόγους, όπως είναι η προσαρμογή της στο φυσικό περιβάλλον, το οποίο εκμεταλλεύεται πλήρως χωρίς να το επιβαρύνει σημαντικά, όταν δραστηριοποιείται κάτω από ελεγχόμενες συνθήκες και η παραγωγή προϊόντων (κρέας, τυρί, γιαούρτι) προς τα οποία ο Έλληνας καταναλωτής έχει παραδοσιακά ιδιαίτερη προτίμηση. Πέραν αυτών, εξαιτίας της σημαντικής αναλογικά θέσης μας στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια αγορά, μπορούμε να διαπραγματευθούμε ρήτρες συμφέρουσες για τα προϊόντα μας, ειδικότερα για την αιγοτροφία.

Συναφώς πιστεύεται ότι πρέπει να είναι μέσο - μακροπρόθεσμος πολιτικός στόχος μας στη Ε.Ε. η αποσύνδεση της αιγοτροφίας, στην οποία αναλογικά είμαστε ιδιαίτερα ισχυροί, από την προβατοτροφία, ώστε οι διεκδικήσεις μας να υποστηρίζονται από τον όγκο της παραγωγής μας, πράγμα που αμβλύνεται όταν οι δύο κλάδοι αντιμετωπίζονται ενιαία. Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 1, η Ελλάδα παράγει το 58,97% του αιγείου κρέατος, στο σύνολο της Ε.Ε., ενώ το ποσοστό πέφτει στο 10,92%, όταν συνδυαστεί με το πρόβειο.

Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι:

Πρώτον, οι οικόσιτες και ημιενσταυλισμένες εκμεταλλεύσεις πρέπει να μελετηθούν, για τη διασφάλιση του άριστου λειτουργίας και των συνθηκών χωροθέτησής τους.

Δεύτερον, η ύπαρξη νοσημάτων, όπως ο παρασιτισμός και η βρουκέλλωση, είναι θρυσάλλιδες στη βάση της αιγοπροβατοτροφίας, που, αν επιτέλους δεν αντιμετωπιστούν ρεαλιστικά, μπορεί να διακυβεύσουν την επιβίωση του όλου κλάδου, είτε για λόγους οικονομικούς (παρασιτισμός) είτε ασφάλειας και υγιεινής των παραγόμενων προϊόντων (βρουκέλλωση).

Πολύ μεγάλη ανάπτυξη έλαβε τα τελευταία χρόνια ο κλάδος των θαλάσσιων ιχθυοκαλλιεργειών, ειδικότερα της τσιπούρας και του λαυρακιού, αλλά και ορισμένων άλλων ειδών πιο πρόσφατα. Η πρόοδος αυτή στηρίχτηκε στη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρηματικών μονάδων, με αποτέλεσμα η επίδρασή τους στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών να είναι περιορισμένη. Είναι καιρός να σκεφθούμε προγραμματισμό και ενισχύσεις για τη δημιουργία μικρών οικογενειακών μονάδων, πράγμα που ασφαλώς θα έχει ευνοϊκή επίδραση στις οικονομίες των νησιών και των παραλιακών περιοχών.

Οριζόντιες διαρθρωτικές πολιτικές

Ανεξάρτητα, όμως, από τα όποια ειδικότερα προβλήματα, μειονεκτήματα ή πλεονεκτήματα, έχει ο καθένας από τους επιμέρους κλάδους της ελληνικής κτηνοτροφίας, υπάρχουν γενικότερες δομικές και διαρθρωτικές αναπηρίες, που αν δεν αντιμετωπιστούν δεν μπορεί να γίνεται σοβαρός λόγος για ανάπτυξη στην κτηνοτροφία. Τα εγγενή αυτά προβλήματα είναι οριζόντια και δεν επηρεάζουν μόνο όλους τους κλάδους της ζωικής παραγωγής. Πολλά είναι κοινά και αφορούν στην όλη γεωργική παραγωγή. Ορισμένα αφορούν, πράγματι, στην όλη

ελληνική κοινωνία και στη δομή του κοινωνικού ιστού, επηρεάζοντας, και πολλές φορές φαλκιδεύοντας, κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια. Σε αυτά τα προβλήματα πρέπει να υπάρξουν πολιτικές για την επίλυσή τους. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη όχι μόνο της κοινωνίας, της υπαίθρου, αλλά και των αστικών κέντρων.

Πληθυσμιακές κινήσεις και απασχόληση

Για δεκαετίες ακούμε όλους να ρίχνουν το λίθο του αναθέματος στη μετακίνηση πληθυσμών προς τα αστικά κέντρα και μάλιστα τα μεγαλύτερα, χωρίς τίποτε να γίνεται για την ισόρροπη ανάπτυξη της υπαίθρου. Συγχρόνως έχουμε συγχυτικά αναμείξει την απομάκρυνση από την απασχόληση στη γεωργία με τη μετακίνηση σε μεγάλο αστικό κέντρο.

Πρώτα - πρώτα, στοιχείο σημαντικό όλων των αναπτυσσόμενων κοινωνιών είναι η απασχόληση στη γεωργία μόνο ενός ελάχιστου ποσοστού του συνολικού πληθυσμού μιας χώρας ή περιφέρειας. Αυτό συνοδεύεται με πελώρια αύξηση της παραγωγικότητας και απασχόληση των πλεοναζουσών εργατικών χεριών σε άλλους κλάδους ειδικότερα των υπηρεσιών. Αυτό δε σημαίνει υποχρεωτικά και μετακίνηση σε αστική περιοχή. Όταν όμως δεν είσαι υποχρεωμένος, εξαιτίας της αγροτικής απασχόλησης, να μείνεις στην ύπαιθρο, γιατί να το κάνεις, όταν δεν θα έχεις ούτε στοιχειώδη υγειονομική περίθαλψη, ούτε εκπαίδευση(*) για τα παιδιά σου και τελικά ούτε απασχόληση;

Ζώνες χρήσεως γης

Σύμφωνα με συνταγματική επιταγή του Συντάγματος του 1975, το κράτος υποχρεούται να καθορίσει, σε όλη την επικράτεια, τις ζώνες χρήσεως γης. Έτσι όλοι θα γνωρίζουμε πού καλλιεργούμε και τί, πού αναπτύσσουμε κτηνοτροφία ή τον τουρισμό, πού έχουμε αστική ανάπτυξη, πού βιομηχανία κλπ. Ένα τέταρτο του αιώνα μετά την ψήφιση του συντάγματος και ύστερα από δύο τροποποιήσεις του δεν έχει γίνει τίποτα για το ζήτημα αυτό. Αντί του καθορισμού ζωνών χρήσεως γης ψηφίστηκαν Νόμοι για την «προσωρινή» χωροθέτηση και χωροταξία δραστηριοτήτων, για να «αντιμετωπιστεί» το πρόβλημα μέχρι να εκπληρωθεί η συνταγματική επιταγή.

Έτσι φθάσαμε στο σημείο να εγκαλούνται, νόμιμα λειτουργούσες κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, από περίοικους (που τις περισσότερες φορές εγκαταστάθηκαν εκεί μετά την έναρξη λειτουργίας της εγκαλούμενης δραστηριότητας) και το Συμβούλιο της Επικρατείας να γνωματεύσει τελικά ότι η χωροθέτηση της εκμετάλλευσης είναι νόμιμη αλλά αντισυνταγματική με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε επιβαρύνσεις και ταπειλωρίες των ιδιοκτητών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Ανάλογο είναι και το ζήτημα της διαχείρισης των υδάτινων πόρων, με προφανή, εκτός των άλλων, επίπτωση στις ιχθυοκαλλιέργειες, αλλά και στις αρδεύσεις, για την παραγωγή ζωοτροφών, που πρέπει να ανταγωνίζονται καλλιέργει-

(*) Έμεινα άφωνος, όταν πρόσφατα διαπίστωσα ότι στη γενέτειρά μου, ένα μεγάλο κεφαλοχώρι στην καρδιά της Ανατολικής Μακεδονίας και έδρα δήμου, δε μπορούσα να συνδεθώ με το διαδίκτυο, επειδή το τηλεφωνικό κέντρο που «εξυπηρετεί» όλη την περιοχή δεν είναι ψηφιακό.

ες, όπως λόγου χάρη του βαμβακιού. Άλλη προϋπόθεση επομένως για την ισόροπη ανάπτυξη, συμπεριλαμβανόμενης και της κτηνοτροφίας, είναι ο καταρτισμός εθνικού προγράμματος διαχείρισης υδάτινων πόρων.

Γενική υποδομή

Η υφιστάμενη γενικότερη υποδομή, σε μια χώρα ή περιοχή, σχετίζεται άμεσα και επηρεάζει υποχρεωτικά κάθε παραγωγική διαδικασία. Η ζωική παραγωγή δεν αποτελεί φυσικά εξαίρεση. Αναφερόμαστε στην ύπαρξη κατάλληλων δρόμων, αεροδρομίων και λιμανιών (που να συμπεριλαμβάνουν τις ειδικά απαιτούμενες ευκολίες για φορτοεκφοτώσεις ζωντανών ζώων, πρώτων υλών, τελικών προϊόντων), επικοινωνιών κάθε μορφής (τηλέφωνα, ταχυδρομεία, υπηρεσίες μεταφοράς προσώπων, πληροφόρηση), δίκτυα ύδρευσης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Παρόλο που τελευταία, η ελληνική πολιτεία δείχνει να αντιλαμβάνεται, επιτέλους, την ανάγκη κατασκευής υποδομών, πολλά έχουν να γίνουν ώστε αυτές να ολοκληρωθούν. Μένουν, επίσης, πολλά ακόμα, απ' αυτά που υπαινικτικά αναφέρονται ανωτέρω.

Ειδικές υποδομές

Και πάλι για δεκαετίες δε γινόταν αντιληπτό ότι η ανάπτυξη της ζωικής παραγωγής δεν είναι αυτοσκοπός, με την έννοια ότι τα προϊόντα της πρέπει να φθάσουν στον τελικό καταναλωτή, του οποίου τις ανάγκες πρέπει να ικανοποιούν. Για να γίνει αυτό, όμως, απαιτείται ένα σημαντικότερο οργανωμένο δίκτυο διακίνησης και μεταποίησης των προϊόντων ζωικής παραγωγής. Είναι ενδεικτικό ότι, όπως φαίνεται από μετρήσεις στις αναπτυγμένες χώρες (Ε.Ε., Η.Π.Α., Ιαπωνία), από το ποσό που πληρώνει ο καταναλωτής, για τα προϊόντα, που αγοράζει στην υπεραγορά 1/3 αφορά στην παραγωγή, 1/3 στη διακίνηση και 1/3 στη μεταποίηση.

Στην Ελλάδα, για πολλά χρόνια, το βάρος δινόταν στην ανάπτυξη κυρίως της παραγωγής με αποτέλεσμα σήμερα – και παρά τις αξιόλογες επενδύσεις, που έγιναν μετά την είσοδό μας στην Ε.Ε., ειδικότερα στη μεταποίηση – να υστερεί απελπιστικά η όλη οργάνωση της χώρας σε υποδομές, προπαντός διακίνησης (σφαγεία, αγορές, μεταφορικά μέσα, αποθηκευτικοί χώροι ειδικής μορφής, τόσο για τις πρώτες ύλες, όσο και για τα τελικά προϊόντα, ιδιαίτερα ψυκτικοί χώροι, ειδικά μέσα μεταφοράς πρώτων υλών, ζωντανών ζώων) αλλά και μεταποίησης, που να καλύπτει αποτελεσματικά και με λογικό κόστος όλη τη ζωική παραγωγή, ώστε αυτή μεν να αξιοποιείται πλήρως, ο δε παραγωγός να απολαμβάνει το μερίδιο της αμοιβής που του ανήκει από τη συμμετοχή του στην παραγωγική διαδικασία.

Ενεργοποίηση Υπουργείου Γεωργίας - παραγωγών

Στα πλαίσια της διαμορφούμενης σήμερα κοινωνικής «παγγαίας» και παρόλο που το άτομο καταξιώνεται, όσο ποτέ προηγουμένως στην ιστορία, τα νέα οικονομικά και κοινωνικά μεγέθη είναι τέτοια που, άτομα και επιχειρήσεις, πρέπει να βρουν τρόπους ώστε ενώ διατηρούν τον ανταγωνισμό μεταξύ τους, συγχρόνως, να συνεργάζονται σε ζητήματα κοινών συμφερόντων. Αυτό είναι κάτι που αφορά όλους, σε όλα τα πλάτη και μήκη του πλανήτη.

Ειδικότερα στην Ελλάδα έχουμε σχετικά δύο κυρίως προβλήματα. **Πρώτον** ο χαρακτήρας μας ρέπει προς τον ατομικισμό, παρά προς το συνεργατισμό. **Δεύτερον**, εξαιτίας του πρώτου, ομφαλοσκοπούμεθα συνεχώς, με αποτέλεσμα να μην έχουμε αντιληφθεί και επαρκώς βιώσει, ότι αποτελούμε απλό επαρχιακό κομμάτι της ευρωπαϊκής αγοράς, και ότι η ελληνική αγορά δεν υπάρχει παρά μόνο, ως τμήμα της ευρωπαϊκής. Αυτά, όταν διαμορφώνονται πλανητικές συνθήκες ολιστικών αγορών, στις οποίες ακόμα και η συνόλη ευρωπαϊκή αγορά θα είναι ένα τμήμα της παγκόσμιας, ενώ η «ελληνική» θα είναι σταγόνα στον ωκεανό.

Στα επόμενα χρόνια, όπως έχει ήδη αναφερθεί, αναμένεται σταδιακή απελευθέρωση των αγορών σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι όροι της απελευθέρωσης θα είναι ανάλογοι με εκείνους, που βαθμιαία ίσχυσαν, στη φάση ολοκλήρωσης της αγοράς της Ε.Ε. Η εμπειρία, που αποκομίσαμε από τη διαδικασία αυτή, είναι πολύτιμη και θα μας διευκολύνει, αν χρησιμοποιηθεί από τώρα, για πολιτικές επιλογές στα πλαίσια του ΠΟΕ. Τέτοιες πολιτικές πρέπει να έχουν δύο άξονες. **Πρώτον**, προώθηση των συμφερόντων μας, ως κοινοτικών, στα πλαίσια της Ε.Ε., ώστε να υποστηρίζονται από την τελευταία. **Δεύτερον**, σύναψη συμμαχιών με χώρες, εκτός Ε.Ε. με τις οποίες έχουμε κοινά συμφέροντα, κατά περίπτωση. Αλλά, προπαντός, χρειάζεται να διαμορφώσουμε πολιτικές, που να εκφράζουν τις βραχυ-, μεσο- και μακροπρόθεσμες επιδιώξεις μας, σε όλα τα θέματα της ζωικής παραγωγής και να γίνουν επιλογές των προτεραιοτήτων μας.

Αυτά για να αντιμετωπιστούν πρέπει να διαμορφωθούν ικανοποιητικές μορφές συνεργασίας, όχι μόνο μεταξύ των παραγωγών του ίδιου προϊόντος, αλλά και μεταξύ ομοειδών επαγγελματικών τάξεων άλλων προϊόντων, καθώς και τάξεων που απασχολούνται περαιτέρω με τη διακίνηση και μεταποίηση ενός προϊόντος.

Η δημιουργία ειδικών αγορών και προγράμματος ανάπτυξης για κάθε προϊόν, στα οποία θα συνεργάζονται, για την αναπτυξιακή προσπάθεια, στα πλαίσια διεπαγγελματικών οργανώσεων, όλα τα επαγγέλματα, που ασχολούνται με ένα προϊόν, από την παραγωγή μέχρι την κατανάλωση, φαίνεται να είναι υποχρεωτική πορεία.

Απαιτήσεις των καταναλωτών

Είναι φανερό πλέον ότι ο έλληνας καταναλωτής έχει μια ιδιαίτερη προτίμηση προς τα ελληνικά προϊόντα. Πιστεύει ότι αυτά είναι καλύτερα από τα ξένα και ασφαλέστερα από πλευράς υγιεινής.

Εναπόκειται στις ομάδες των παραγωγών και των άλλων επαγγελματιών, που ασχολούνται με το καθένα από τα ελληνικά προϊόντα της ζωικής παραγωγής, να καθιερώσουν και λειτουργήσουν τα κατάλληλα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας και υγιεινής των προϊόντων, που να επιτρέπουν την, με διαφανή τρόπο ιχνηλασιμότητα, από την παραγωγή μέχρι το τραπέζι του καταναλωτή, ως απόδειξη και κατοχύρωση της θετικής αντίληψης του έλληνα καταναλωτή προς τα ελληνικά προϊόντα. Η αντίληψη αυτή δεν μπορεί επ' άπειρον να στηρίζεται δαιμονολογικά σε προκαταλήψεις. Είναι ανάγκη να πάρει τη μορφή αποδεικτικών διαδικασιών.

Σημαντικό στοιχείο στην προσπάθεια αυτή θα αποτελέσει η εφαρμογή, στην εκμετάλλευση και διαχείριση των ζώων, των κανόνων προστασίας τους, όπως και εκείνων προστασίας του περιβάλλοντος, στους οποίους θα συμπεριλαμβάνονται και διαφανή αποδεικτικά στοιχεία της εφαρμογής τους.

Η βιολογική κτηνοτροφία

Τα τελευταία χρόνια, μετά τα προβλήματα, τόσο στην ασφάλεια των τροφίμων, όσο και στην προστασία του περιβάλλοντος, που αποδόθηκαν στη χημική γεωργία, ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην παραγωγή προϊόντων, που πλησιάζουν κατά το δυνατόν τις «φυσικές συνθήκες» παραγωγής. Οι καταναλωτές απαιτούν τέτοια προϊόντα και συνήθως είναι έτοιμοι να πληρώσουν το επιπλέον απαιτούμενο κόστος για την παραγωγή τους. Πέραν αυτών, συνδυάζονται, ομοίως, με την ικανοποίηση της ευαισθησίας του καταναλωτή σε θέματα προστασίας, τόσο του ίδιου, όσο και των ζώων, καθώς και του περιβάλλοντος.

Η Ε.Ε. έχει ήδη πλεονάσματα σε όλα τα προϊόντα ζωικής παραγωγής και αναζητεί μέτρα για τον περιορισμό των παραγόμενων ποσοτήτων, χωρίς να μειώνεται το εισόδημα των παραγωγών. Θεωρεί, λοιπόν, και υποστηρίζει, την παραγωγή βιολογικών προϊόντων, ως μια ικανοποιητική διέξοδο, για ένα αριθμό λόγων, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι:

- Η δυνατότητα αυξημένου εισοδήματος στους παραγωγούς, με μικρότερη ποσότητα παραγωγής
- Η ικανοποίηση των ευαισθησιών των καταναλωτών.
- Η διάθεση στην κατανάλωση προϊόντων υψηλής διαιτητικής αξίας και αυξημένης ασφάλειας.

Η Ελλάδα έχει περιβάλλον και παραδοσιακές μεθόδους εκτροφής, ειδικότερα αιγοπροβάτων, που διευκολύνουν την εφαρμογή των κανόνων της βιολογικής κτηνοτροφίας. Η μορφή αυτή των εκμεταλλεύσεων, παρόλο ότι απαιτεί υψηλή τεχνική υποστήριξη και αυστηρά ελεγχόμενη τήρηση συγκεκριμένων κανόνων, δεν είναι μακριά από τις δυνατότητες της ελληνικής ζωικής παραγωγής.

Η στροφή αυτή, προφανώς, αποτελεί τη βραχύτερη οδό για την επιβίωση της ελληνικής κτηνοτροφίας, σε συνδυασμό με την εγκατάσταση αξιόπιστων συστημάτων διαπίστευσης ποιότητας και ασφάλειας των προϊόντων.

Η κοινωνική διάσταση

Η ελληνική ζωική παραγωγή δεν μπορεί να επιβιώσει και πολύ περισσότερο να αναπτυχθεί, αν δεν τοποθετηθεί στα πλαίσια του όλου κοινωνικού ιστού, που θα παρέχει, στους ασχολούμενους μ' αυτήν, τα αγαθά της υγείας, της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της επικοινωνίας.

Η άσκηση της κτηνοτροφίας είναι μία πολύ δύσκολη δουλειά – πολύ δυσκολότερη από την άσκηση της φυτικής παραγωγής – που δε σταματά ούτε μία μέρα, 365 ημέρες το χρόνο. Στις δυσκολίες αυτές δεν πρέπει να προστίθενται και άλλες, από την εγκατάλειψη των ασχολούμενων μ' αυτήν.

Συναφές είναι και το ζήτημα της χρησιμοποίησεως αλλοδαπών οικονομικών μεταναστών. Ήδη, σχεδόν το σύνολο της ελληνικής κτηνοτροφίας στηρίζεται στα εργατικά χέρια, που προσφέρουν οι μετανάστες αυτοί. Μακοπρόθεσμα, είναι προς όφελος και των εκμεταλλεύσεων, να χρησιμοποιούνται οι αλλοδαποί εργαζόμενοι με τους ίδιους όρους που χρησιμοποιούνται και οι Έλληνες. Διαφορετικά, πολύ γρήγορα θα εξαντληθεί και αυτή η πηγή στήριξης της ελληνικής κτηνοτροφίας, οπότε, γνωστού όντος ότι Έλληνες εργαζόμενοι αποφεύγουν να εργαστούν στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, η κατάσταση θα επιδεινωθεί.

Συμπεράσματα

1. Η ελληνική κτηνοτροφία δε μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω, ως έχει και δύσκολα θα επιβιώσει, εξαιτίας των υφιστάμενων ανεπαρκών γενικότερων διαρθρωτικών δομών της ελληνικής γεωργίας.

2. Τούτου δεδομένου, και λαμβάνοντας υπόψη τον απαιτούμενο χρόνο, τις πιστώσεις και τις οργανωτικές αναδιαρθρώσεις του συνόλου σχεδόν της ελληνικής κοινωνίας, που απαιτούνται, για τη δημιουργία ορθής βάσης, με σκοπό την ανάπτυξη των παραγωγικών διαδικασιών στον τομέα της ζωικής, όπως και των άλλων τομέων της αγροτικής παραγωγής, μικρά περιθώρια υπάρχουν για ειδικά μέτρα ανάπτυξης της ελληνικής κτηνοτροφίας.

3. Για τους λόγους αυτούς, και ως όρος επιβίωσης, είναι ανάγκη η αλλαγή κατεύθυνσης σε όλους τους κλάδους της ελληνικής κτηνοτροφίας, ίσως με την εξαίρεση της γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας.

4. Το βάρος πρέπει να δοθεί στην ικανοποίηση των απαιτήσεων του καταναλωτή, που σχετίζονται με την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων και τα μέτρα προστασίας των εκτρεφόμενων ζώων και του περιβάλλοντος.

5. Η στροφή προς την παραγωγή προϊόντων σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής κτηνοτροφίας είναι ίσως η προσφορότερη διέξοδος, που μπορεί να επιδιώξει η ελληνική ζωική, όπως άλλωστε και η συνόλη, γεωργική παραγωγή. Αυτό, όχι μόνο, θα της δώσει πρόσβαση προς την ευρύτερη ευρωπαϊκή αγορά, αλλά θα μπορεί επιπλέον να συνδυαστεί και με τον τουρισμό στην Ελλάδα.

6. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για την υποστήριξη των κλάδων αιγοτροφίας, προβατοτροφίας, μελισσοκομίας, θαλάσσιων ιχθυοκαλλιεργειών οικογενειακής μορφής και κονικλοτροφίας.

7. Η λήψη δραστικών μέτρων, όπως διαφαίνεται από τα αναφερόμενα ανωτέρω για τις διαρθρωτικές πολιτικές, αποτελούν την αναγκαία και ικανή συνθήκη για να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο, μέσα στο οποίο θα μπορεί απρόσκοπτα, όχι απλώς να επιβιώσει, αλλά και να αναπτυχθεί η ελληνική κτηνοτροφία.

Βιβλιογραφία

1. <http://apps.fao.org/cgi-bin/nph-ab.pl?subset=agriculture>

1. <http://apps.fao.org/lim/500/nph-wrap.pl?FS.NonPrimaryLivestockAndProducts&Domain=FS&setvlet=1>

Ράντσιος, Α. (1999). Διαπίστωση Ποιότητας Ελληνικού Χοιρινού κρέατος. Παρουσίαση πρότασης στην Ομοσπονδία Χοιροτροφικών Συλλόγων Ελλάδος και Ελληνική Χοιροτροφία, τ. 13 (Αύγουστος - Σεπτέμβριος 1999)

Ράντσιος, Α. (2000). Το ελληνικό κρέας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Διεθνή αγορά. «Συνεταιριστική Πορεία», τ. 57, σελ. 63-67

Στην Ελλάδα της Ευρώπης, στον κόσμο του 2000
υπάρχει μία εταιρία

ΤΟΣΟ ΜΕΓΑΛΗ

για να σας προσφέρει σύγχρονα προγράμματα
που ταιριάζουν στις ανάγκες σας

ΟΣΟ ΚΑΙ ΦΙΛΙΚΗ

για να είναι δίπλα σας κάθε στιγμή με σιγουριά.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Μια Εταιρία σύγχρονη, δυναμική και ανθρωπινή.

Με ένα πλήθος πρωτοποριακών και εξειδικευμένων προγραμμάτων
που αγκαλιάζει τις ανάγκες σας.

ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

- Φωτιάς
- Μεταφορών
- Προσωπικών ατυχημάτων
 - ατομικών
 - ομαδικών
- Αστικής ευθύνης
- Ηλεκτρονικού εξοπλισμού
- Κλοπής
- Τεχνικές Ασφαλίσεις
- Αυτοκινήτων
- Σκαφών
- Υδατοκαλλιεργειών
- Ζωικού Κεφαλαίου & Φυτικής Παραγωγής
- ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
 - Θερμοκήπια
 - Νέα Κατοικία
 - Απόλυτα κερδών
 - Μετακίνηση
 - Ταξιδιωτική ασφάλιση
 - Μικρά ζώα

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Leasing
- Πιστωτική κάρτα
- Αμοβαία Κεφάλαια

**ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ**

ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ ΟΤΙ ΚΙ ΑΝ ΤΥΧΕΙ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΕΙΣ: Α. Σαρραύ 143, 171 21 16, Τηλέφωνο

Τηλ.: (01) 9358 613, 9358 712, 9358 813, 9358 902, ΤΙΧ: 223 004 AGRO GR, FAX: (01) 9358 924

ΣΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΑ

Τη στήλη επιμελείται ο κ. Γ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ

Μας ερωτούν και απαντούμε:

1) Για το ΤΑΥΣΟ

Γενικές Πληροφορίες:

Το Ταμείο Σύνταξης και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, είναι ένας ασφαλιστικός Οργανισμός που λειτουργεί σαν Νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου υπό την εποπτεία του **υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων**. Ιδρύθηκε το **1940** (ΦΕΚ 48/10.2.40 - 40τ.Β.) και στεγάζεται σε ιδιόκτητη γραφεία στην οδό Μενάνδρου 48 Αθήνα Τ.Κ. 104 31.

Διοικείται από **ενδεκαμελές** Διοικητικό Συμβούλιο που διορίζεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στο Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπούνται οι **εργοδότες**, οι **ασφαλισμένοι**, οι **συνταξιούχοι** και το **Υπουργείο Εργασίας**.

Αποτελείται από **ένα** εκπρόσωπο των **εργοδοτών**, **τρεις** των **ασφαλισμένων**, **ένα** των **συνταξιούχων**, **έναν** υπάλληλο **του υπουργείου Εργασίας και κοινωνικών Ασφαλίσεων**, **τέσσερα** μέλη διορίζονται από το **Υπουργείο**, ως έχοντα ειδικότητα σε θέματα οργάνωσης και σε οικονομικά θέματα και **ένα Κυβερνητικό Επίτροπο**, τον οποίο διορίζει επίσης, ο Υπουργός εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το **1979** συστήθηκε και κλάδος **επικουρικής ασφάλισης**, ο οποίος διέπεται από τις διατάξεις του νόμου 935/79 (ΦΕΚ 140/29.6.1979 τ.Α.).

Στο ΤΑΥΣΟ είναι ασφαλισμένοι σήμερα **18.000** εργαζόμενοι στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και συνταξιοδοτούνται από αυτό **6.817** συνταξιούχοι.

Η σχέση δηλαδή ασφαλισμένων προς συνταξιούχους είναι **1** προς **2,64** που δεν θεωρείται ικανοποιητική.

Το ασφάλιστρο (**κυρίας** ασφάλισης) είναι για τους παλαιούς ασφαλισμένους, είναι **15%** για τους εργοδότες (Α.Σ.Ο.) και **10%** για τους εργαζομένους. Είναι δηλαδή το **25%** των ακαθάριστων αποδοχών των εργαζομένων, Για δε τους νεοασφαλισθέντες, και για όσους εργάστηκαν και ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά από **1.1.1993** και μετά, τα ποσοστά των εισφορών είναι **30%**: (για τους εργοδότες **13,33%**, για τους ασφαλισμένους **6,67%**, και για το Κράτος (συμμετοχή) **10,00%**).

Για τον κλάδο **επικουρικής ασφάλισης**, δεν γίνεται διάκριση σε παλαιούς και νέους ασφαλισμένους και το ασφάλιστρο είναι **3%** για τους εργαζομένους και **3%** για τους εργοδότες.

Οικονομικά στοιχεία

Σύμφωνα με τον **προϋπολογισμό του 2000:**

— Το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών, θα είναι **18.634.617.320** δρχ. (**80,2%** του συνόλου των πραγματικών εσόδων) και το σύνολο των παροχών (συντάξεις) θα είναι **17.504.287.064** δρχ.

— Τα αποθεματικά του ταμείου την 31.8.1999 σε καταθέσεις, ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου, μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια κλπ. ήταν **69.500.000.000** δρχ. Από τα έσοδα των αποθεματικών (τόκοι, μερίσματα) ενισχύεται ο προϋπολογισμός του Ταμείου.

— Ο προϋπολογισμός του κλάδου της κυρίας συντάξεως προβλέπει πλεόνασμα **2.654.674.760** δρχ. (έναντι **3.633.739.579** του 1999) και του κλάδου επικουρικής ασφάλισης **3.625.398.235** δρχ. (έναντι **3.615.476.713** το 1999).

— Το ποσοστό δαπανών Διοίκησης και για τους δύο κλάδους (κυρίας και επικουρικής ασφάλισης) είναι **4,98%** επί του συνόλου των εσόδων του Ταμείου.

Το ΤΑΥΣΟ θεωρείται σήμερα ένα, από τα υγιή Ταμεία συντάξεων που υπάρχουν στη χώρα, και δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα καταβολής των συντάξεων.

Για τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει το ΤΑΥΣΟ καθώς και τα αίτια που τα προκάλεσαν θα ασχοληθούμε σε επόμενο τεύχος.

▲ *Και μια ερώτηση, που την απάντησή της στο φίλο μας Αγρότη, θα πρέπει να δώσουν άλλοι:*

2) ΓΙΑ ΤΗ ΤΙΜΗ ΣΤΑΡΙΟΥ - ΑΛΕΥΡΟΥ - ΨΩΜΙΟΥ

Μας ερωτά: Γιατί η τιμή του ψωμιού φθάνει τις 280 δρχ. το κιλό, με τιμή αλεύρου 160 δρχ. το κιλό και τιμή σταριού 45 δρχ. το κιλό.

Δηλαδή – προσθέτει πικρόχολα ο ταλαίπωρος αγρότης – για να φτιάξω εγώ ένα κιλό στάρι στο χωράφι, παίρνω πουλώντας το, **45** δρχ., Για να αλέσει το στάρι αυτό στο μύλο του ο **αλευροβιομήχανος** παίρνει πουλώντας το, **160** δρχ. και, Για να ζυμώσει και να φουρνίσει το αλεύρι που θα δώσει ένα κιλό στάρι ο **φούρναρης**, παίρνει πουλώντας το **280** δρχ.

Με άλλα λόγια από το προϊόν **που εγώ δημιουργώ** στο χωράφι κάτω από τις γνωστές σκληρές συνθήκες για ένα μεροκάματο, που δεν είναι περισσότερο από **20** δρχ. μέσα στις **45** που πουλάω τελικά το προϊόν μου αυτό (στάρι), ο **Αλευροβιομήχανος** για να το αλέσει στις στεγασμένες μηχανές του εργοστασίου του που τις παρακολουθεί από το κλιματιζόμενο γραφείο του, **παίρνει 115** δρχ. (160 - 45) και για να το ζυμώσει και να το φουρνίσει στο φούρνο του ο **φούρναρης** (αυτού πράγματι οι εργάτες βασανιστικά όπως και εγώ) **παίρνει 120** δρχ (280- 160).

Ποιός θα απαντήσει σ' αυτό το ερώτημα; Εμείς δηλώνουμε αδυναμία. Ελπίζουμε κάποιος αρμόδιος, μάλλον από το Υπουργείο Γεωργίας που ασχολείται με τα Αγροτικά και ο ερωτών είναι αγρότης. Θα περιμένουμε.

Απ' αυτή τη στήλη θα δημοσιεύουμε σε κάθε έκδοση του περιοδικού μας, ειδήσεις αγροτοσυνεταιριστικού ενδιαφέροντος χωρίς δικά μας σχόλια. Οι ειδήσεις αυτές θα έχουν συνεχή αρίθμηση

1. Την εκπαίδευση αγροτικών και συνεταιριστικών στελεχών και επιχειρήσεων από χώρες των Βαλκανίων, αναλαμβάνει η Ελλάδα μετά από απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του παγκόσμιου οργανισμού Τροφίμων (φαο), που συνεδρίασε στο Οπόρτο της Πορτογαλίας, τον μήνα Ιούλιο. Στις εργασίες συμμετείχαν εκπρόσωποι από 42 Ευρωπαϊκές χώρες και 25 διεθνείς οργανώσεις. Την Ελλάδα εξεπροώπησε ο Υπουργός Γεωργίας κ. Γ. Ανωμερίτης

2. Ευνοϊκές διαγράφονται οι προοπτικές της ΑΤΕ, μετά τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα που σημειώνονται από την έναρξη της εφαρμογής του τριετούς προγράμματος οικονομικής εξυγίανσης 1999 - 2001.

Θετικά τα οικονομικά αποτελέσματα της ΑΤΕ

Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία το 1999 πραγματοποίησε συνολικά κέρδη 228, 5 δισεκατομμυρίων δρχ, έναντι 4,1 δισ του 1998. και μετά την αφαίρεση των επισφαλών απαιτήσεων, τα οργανικά κέρδη της Τράπεζας για το χρόνο αυτό (1999) περιορίστηκαν σε 35,7 δισ δρχ. έναντι 2,2 κατά το 1998. Για το 2000 οι προοπτικές είναι καλύτερες για την Τράπεζα.

3. Η Εμπορική και η Τράπεζα Πειραιώς ορίστηκαν ανάδοχοι για την εισαγωγή της αγροτικής Τράπεζας στο Χρηματιστήριο. Η σχετική διαδικασία δείχνει να προχωρά με βάση το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα (Νοέμβριο 2000), παρά την κακή χρηματιστηριακή συγκυρία και

το κόστος που είχε η ΑΤΕ από τις πρωτοβουλίες στήριξης συγκεκριμένων μετοχών στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου. Σύμφωνα με πληροφορίες, σύμβουλοι έκδοσης ορίστηκαν η ΕΤΕΒΑ και η Alpha

Η ΑΤΕ στο Χρηματιστήριο

Finance, Το λογιστικό έλεγχο έχει αναλάβει ο ΣΟΛ και τη νομική υποστήριξη, το γραφείο Σαραντίνη.

4. Πυρετωδώς εργάζεται το τελευταίο διάστημα η διοίκηση της Αγροτικής Τράπεζας προκειμένου να προωθηθεί η εισαγωγή της γαλακτοβιομηχανίας Δωδώνη και της ΑΤΕ - Leasing στο Χρηματιστήριο, στη συνέχεια, της ΑΤΕ Κάρτα και προς το τέλος τους έτους, πιθανότατα και της καπνοβιομηχανίας ΣΕΚΑΠ.

Τέσσερις θυγατρικές της ΑΤΕ στη Σοφοκλέους

Σύμφωνα με πληροφορίες, η διοίκηση της τράπεζας επείγεται για την εισαγωγή στο ΧΑΑ των παραπάνω θυγατρικών της εταιρειών, για τις υπεραξίες που θα δημιουργηθούν (υπολογίζεται ότι θα φθάσουν τα 110 δισ δρχ.) οι οποίες θα βοηθήσουν την τράπεζα να εισαχθεί στην αγορά της Σοφοκλέους.

Σε σχέση με τη γαλακτοβιομηχανία Δωδώνη και τις αντιδράσεις που υπήρχαν από ομάδα συνεταιριστών, αναφορικά με την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου και την εισαγωγή της στο ΧΑΑ, φαίνεται να έχουν κοπάσει καθώς μετά την επιτυχημένη διαμεσολάβηση του υφυπουργού Γεωργίας κ. Βαγγέλη Αργύρη, δόθηκε το «πράσινο φως» για μια σειρά νέων επα-

φών μεταξύ συνεταιριστών και διοίκησης Αγροτικής Τράπεζας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι και κατά τις προηγούμενες διαπραγματεύσεις μεταξύ των οργανώσεων της Ηπείρου (εισκομιστών, κτηνοτρόφων, ενώσεων, εμπόρων κλπ.) με τη διοίκηση της ΑΤΕ αναζητούνταν ένας τρόπος που θα διεσφάλιζε τον έλεγχο της εταιρείας για λογαριασμό των οργανώσεων της περιοχής.

Όπως αναφέρουν οι ίδιες πληροφορίες, οι συνεταιριστές επιδιώκουν τη διατήρηση όχι μόνον του 40% στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αλλά την περαιτέρω αύξηση του στο 51% προκειμένου να έχουν προνομιακή μεταχείριση στις επικείμενες αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου.

5. Αναπροσαρμογή του συστήματος πληρωμών και ελέγχου των παραγωγών του ελαιολάδου, προανήγγειλε από τα Χανιά ο υπουργός Γεωργίας Γ. Ανωμερίτης. Αφού αναφέρθηκε στις αλλαγές στο σύστημα επιδότησης των ελαιοπαραγωγών είπε: «Το μεγάλο θέμα, είναι η δημι-

Αναπροσαρμόζεται το σύστημα πληρωμών και ελέγχου των παραγωγών ελαιολάδου

ουργία των εθνικών επαγγελματικών οργανώσεων. Σε επίπεδο διαχείρισης αλλάζει το συνολικό σύστημα από το φθινόπωρο.

Όλες οι πληρωμές των επιδοτήσεων θα πηγαίνουν κατευθείαν στο παραγωγό, στον λογαριασμό του.

Ταυτόχρονα, αλλάζει και το σύστημα ελέγχου. Πιστεύω ότι η φετινή χρονιά θα είναι μια καλύτερη χρονιά. Νομίζω ότι ολοι γενικά για να στηρίξουμε αυτό το ευλογημένο προϊόν, πιστεύω ότι έχουμε βάλει όλοι μυαλό», είπε χαρακτηριστικά ο κ. Ανωμερίτης.

6. Αμεσα μέτρα προκειμένου να αποκατασταθούν οι τεράστιες καταστροφές που προκάλεσε στα μαστιχόδενδρα της Χίου, η πυρκαγιά που ξέσπασε στο νησί στις 13 και 14 Ιουλίου, ζητά με επιστολή της προς τον υπουργό Γεωργίας η

Ενωση Μαστιχοπαραγωγών Χίου. Σύμφωνα με στοιχεία της Διεύθυνσης Αγροτικής

Ανάπτυξης 143.000 μαστιχόδενδρα καταστράφηκαν, ενώ το πλήγμα για αρκετούς μαστιχοπαραγωγούς είναι ολοκληρωτικό, αφού έχασαν το 100% του φυτικού κεφαλαίου τους.

7. Από την 1 Ιουλίου μέχρι και το τέλος Αυγούστου, εκτιμάται ότι η λαίλαπα της φωτιάς έκαψε περί τα 2.000.000

Οι ζημιές από την λαίλαπα των πυρκαγιών στρέμματα δασικής έκτασης. Επίσης έγινε η αιτία να χάσουν τη ζωή τους δώδεκα άνθρωποι (επτά γέροντες και τρεις πιλότοι) και να τραυματισθούν αρκετοί, ανάμεσά τους και πέντε πυροσβέστες, να εγκαταλειφθούν τέλος, δεκάδες χωριά και να καούν εκατοντάδες

ζώα.

Στην μάχη για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών πέσανε τρία πυροσβεστικά αεροπλάνα και οι υλικές ζημιές γενικά υπολογίζονται σε εκατοντάδες δισεκατομύρια δραχμές.

8. Σοβαρά προβλήματα στην υδροδότηση έχει προκαλέσει η παρατεταμένη λειψυδρία στους Νομούς Λάρισας, Καρδίτσας αλλά και στην ευρύτερη περιφέρεια της Μακεδονίας.

Η ανομβρία απειλεί το Θεσσαλικό κάμπο Εκτεταμένες είναι επίσης οι κατα-

στροφές που έχουν υποστεί οι καλλιέργειες, γεγονός που έχει οδηγήσει σε απόγνωση τον αγροτικό πληθυσμό των περιοχών αυτών.

Απελπιστική είναι η κατάσταση στο Θεσσαλικό κάμπο, καθώς οι ταμειυτήρες νερού έχουν στερήσει επικίνδυνα, με αποτέλεσμα να έχουν ξεραθεί περισσότερο από 20.000 στρέμματα βαμβακοκαλλιιεργειών, ενώ την ίδια απειλή αντιμετωπίζουν άλλα 50.000 στρέμματα. Η στάθμη του ποταμού Πηνειού έχει μειωθεί κάθετα και είναι πλέον ορατός ο κίνδυνος να μείνουν χωρίς πόσιμο νερό πολλές περιοχές στους παρακείμενους νομούς.

Επίσης με καταστροφή απειλείται περίπου το 40% των καλλιιεργειών στους Νομούς Καβάλας, Δράμας και Σερρών. Οι αγρότες της Μακεδονίας αποδίδουν το φαινόμενο στην παρατεταμένη ανομβρία των δύο τελευταίων ετών, στην αλόγιστη χρήση των γεωτρήσεων και στη μλήψη των απαραίτητων μέτρων από το κράτος για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

9. Υπεγράφη μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας και κοινοπραξίας τριών εταιρειών, η πρώτη σύμβαση παροχής υπηρεσιών, συμπλήρωσης δηλώσεων κλπ. για τη δημιουργία των αρχείων που απαιτούνται για την κατάρτιση του Αμπελοοικονομικού και Ελαιοκομικού Μητρώου. Παράλληλα δημοσιεύθηκε και η περίληψη της διακήρυξης για το διαγωνισμό, που ορίστηκε για τις 28 Σεπτεμβρίου 2000, ανάθεσης αντιστοιχών με τις παραπάνω εργασίες, σε 38 νομούς της χώρας. Όπως ανακοίνωσε το υπουργείο Γεωργίας οι αμπελοκαλλιιεργητές και ελαιοκαλλιιεργητές είναι υποχρεωμένοι, να

Σύμβαση για το Αμπελοοικονομικό και το Ελαιοκομικό Μητρώο

για την κατάρτιση του Αμπελοοικονομικού και Ελαιοκομικού Μητρώου. Παράλληλα δημοσιεύθηκε και η περίληψη

της διακήρυξης για το διαγωνισμό, που ορίστηκε για τις 28 Σεπτεμβρίου 2000, ανάθεσης αντιστοιχών με τις παραπάνω εργασίες, σε 38 νομούς της χώρας. Όπως ανακοίνωσε το υπουργείο Γεωργίας οι αμπελοκαλλιιεργητές και ελαιοκαλλιιεργητές είναι υποχρεωμένοι, να

προσέρχονται στα κατά τόπους αρμόδια γραφεία, όταν ειδοποιούνται από τα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ή τους αναδόχους για την συμπλήρωση των δηλώσεων, ώστε να έχουν τη δυνατότητα είσπραξης των κοινοτικών επιδοτήσεων.

10. Στα πλαίσια του Κοινοτικού κανονισμού 1221/97 που αφορά το πρόγραμμα βελτίωσης της παραγωγής και εμπορίας μελιού για το 2000, προχωράει

Προχωράει η υλοποίηση του Κανονισμού για το μέλι

η εφαρμογή των διατάξεων του. Ο κανονισμός 1221/97 αποτελεί μοναδική ευκαιρία ενίσχυσης του κλάδου και δημιουρ-

γίας δικτύου υλικοτεχνικής υποδομής των μελισσοκομικών επαγγελματικών οργανώσεων. Υπενθυμίζεται πως το μέλι δεν υπάγεται στην κοινή οργάνωση αγοράς της Ε.Ε. και ως εκ τούτου οι μελισσοκόμοι ουδέποτε έχουν ενισχυθεί σε μόνιμη βάση. Δυστυχώς το ποσό που διαθέτει η Κοινότητα για τον προαναφερόμενο κανονισμό ενίσχυσης του κλάδου, έχει μειωθεί σημαντικά, λόγω της περιορισμένης απορροφητικότητας του 1998 και 1999. Συγκεκριμένα, για το πρόγραμμα του 1998 που ήταν προϋπολογισμού 1.369.000.000 δρχ. με 50% κοινοτική, και 50% εθνική συμμετοχή, απορροφήθηκαν μόνο 142.000.000 δηλαδή το 10%.

Στο πρόγραμμα του 1999 που ήταν προϋπολογισμού 1.370.000.000 απορροφήθηκαν 356.590.837 δρχ. δηλαδή το 26%.

Έτσι, το ποσό που θα διαθέσει φέτος το υπουργείο Γεωργίας για το πρόγραμμα βελτίωσης της παραγωγής μελιού δεν ξεπερνάει τα 600 εκατ.

Σύμφωνα με αποφάσεις του υπουργού Γεωργίας Γ. Ανωμερίτη, θα διατεθεί: ποσό 227 εκατ. δρχ. για την αγορά εξο-

πλισμού των μελισσοκομικών οργανώσεων, ποσό 137 εκατ. δρχ. για τον εξοπλισμό εργαστηριακής ανάλυσης φυσικών και χημικών χαρακτηριστικών του μελιού, ποσό 99 εκ. για την επιχορήγηση ερευνητικών προγραμμάτων, ποσό 60 εκατ. για την εγκατάσταση δικτύου μελισσοκομίας Melinet και ποσό 62 εκατ. για διάφορα προγράμματα εκπαίδευσης.

11. Πρώτα τους κυνηγούσαμε γιατί «μας έπαιρναν τις δουλειές». Αργότερα, θέλαμε τους αλλοδαπούς, αλλά μόνο κατά τις περιόδους συγκομιδής, όταν δηλαδή τους είχαμε απόλυτη ανάγκη. Πολλοί μάλιστα, έφθαναν στο σημείο να ζητούν ανοικτά (μέσω του τύπου) από την

Λόγω έλλειψης

αγροτικών χεριών,

σε δημοπρασία

αλλοδαπών

εργατών

Αστυνομία, να κάνει «τα στραβά μάτια» για όσο διάστημα οι Αλβανοί και άλλοι αλλοδαποί ήταν απαραίτητοι στα χωράφια.

Τώρα φθάσαμε στο σημείο... να τους βγάζουμε σε δημοπρασία.

Συνέβη πέρυσι, θα συμβεί και φέτος στην περιοχή της Αγιάς Λάρισας, όπου η δραματική έλλειψη αγροτικών χεριών και η απροθυμία των ντόπιων να κάνουν τις «βαριές» δουλειές (δηλαδή το μάζεμα των

μήλων), εκτρέφει πρωτόγνωρα φαινόμενα.

Σε αρκετά χωριά της επαρχίας, παραγωγοί μετέχουν σε ένα είδος δημοπρασίας με αντικείμενα τα «ξένα χέρια». Οι λιγανοστοί αλλοδαποί που συγκεντρώνονται στις πλατείες, αναζητώντας δουλειά, απολαμβάνουν μια ιδιότυπη «μάχη» κατά την οποία όποιος προσφέρει το καλύτερο μεροκάματο τους κερδίζει!

Φέτος, μάλιστα, προβλέπεται το φαινόμενο της «δημοπρασίας εργατών», να ενταθεί, αφού κατά γενική ομολογία τα μέτρα της ΕΛΑΣ κατά της λαθρομετανάστευσης έχουν γίνει αποτελεσματικότερα και οι ξένοι εργάτες είναι δυσεύρετοι.

Πρέπει, πάντως να σημειωθεί ότι με επείγον έγγραφο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης προς τη Νομαρχία και την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Λάρισας, πληροφορεί ότι οι παραγωγοί θα μπορούν να απασχολούν αλλοδαπούς, μέσω απλών αιτήσεων που θα υποβάλλουν στις Νομαχιακές Αυτοδιοικήσεις. Αντίστοιχο έγγραφο έχει σταλεί και στις Αστυνομικές Διευθύνσεις και αναφέρει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απασχόληση των αλλοδαπών, σε μια προσπάθεια καταπολέμησης της γραφειοκρατίας και απλούστευσης των σχετικών διαδικασιών.

(Συνέχεια από τη σελ. 171)

κάθε Οργάνωσης.

6. Επειδή οι επικείμενες εκλογές πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις μεταβατικές διατάξεις του νέου Νόμου και η όλη διαδικασία παρουσιάζει ιδιαιτερότητα, παρακαλούμε να μεριμνήσετε ώστε οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί μέλη σας να έχουν την πλήρη υποστήριξη της οργάνωσής σας, προκειμένου να ολοκληρώσουν με επιτυχία την όλη εκλογική διαδικασία.

Επίσης παρακαλούμε να ενημερώσετε άμεσα τις συνεταιριστικές οργανώσεις μέλη σας, για τον τρόπο εκλογής των αντιπροσώπων και τον αριθμό αυτών, που εκλέγει κάθε συνεταιρισμός μέλος στη δύναμη της Ένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των καταστατικών.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς
Ο Πρόεδρος: ΝΙΚΟΣ ΛΙΟΛΙΟΣ

(από τη σελίδα 121 του τ. 58, η συνέχεια της μόνιμης ενημερωτικής για τα μέλη της Ε.Φ.Σ., αυτής στήλης)

7. Στη συνεδρίασή του της 15.6.2000 (πράξη 223) το Δ.Σ. της Εταιρείας μας, όρισε την επιτροπή σύνταξης του περιοδικού από τους **Α. Κλήμη, Γ. Σελλιανάκη και Γ. Φραγκιαδουλάκη**. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής αναφέρονται σε απόφαση του Δ.Σ. (217/1999) που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 58/2000 (σελ. 122). Σε προσεχή συνεδρίαση του Δ.Σ. θα ορισθούν και τα μέλη των άλλων (6) Επιτροπών του άρθρου 22 του Καταστατικού.

8. Λόγω των θερινών διακοπών και ιδιαίτερα του μεγάλου καύσωνα, αλλά και γιατί η θητεία του Δ.Σ. λήγει την 3.11.2000, ώστε να μην είναι εύκολες δύο Γενικές Συνελεύσεις, μέσα σε λίγους μήνες, αναβλήθηκε και πάλι η Γενική Συνέλευση των μελών της Εταιρείας για το προσεχή Οκτώβριο, οπότε θα γίνουν ο απολογισμός του Συμβουλίου για τη διετία 1998/2000 και η εκλογή του νέου Δ.Σ.

9. Η δημοσίευση στο τεύχος 57 του Νέου Νόμου (2810/2000) περί Α.Σ.Ο. μαζί με την εισηγητική του έκθεση και το συνοπτικό εισαγωγικό σημείωμα, για τη συνεταιριστική Νομοθεσία στην Ελλάδα, είχε μεγάλη απήχηση στους αναγνώστες του περιοδικού μας, όπως μας βεβαιώνουν με καθημερινά τηλεφωνήματά τους και προφορικά στα γραφεία της Εταιρείας που μας επισκέπτονται. Το τεύχος αυτό (57) απεστάλη σε όλες τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών, τις Συνεταιριστικές Εταιρείες και τους Συνεταιρισμούς, συνδρομητές. Η υπόσχεση της Εταιρείας μας ότι κάθε νομικό κείμενο που θα εκδίδεται για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, θα δημοσιεύεται στο περιοδικό μας, θα τηρηθεί απόλυτα.

10. Στο τεύχος αυτό η ειδησεογραφία μας είναι πλούσια σε επιχειρήματα για την αποκομματικοποίηση των ΑΣΟ. Σημειώνουμε τις σελίδες 129-141 και συνιστούμε στα μέλη μας να ενημερωθούν και να ενισχύσουν την προσπάθειά μας με κάθε δυνατό και πρόσφορο τρόπο. Η ενημέρωση των βουλευτών της περιοχής τους θα ήταν μια σημαντική βοήθεια. Ας το πράξουν. Δεν θα ζητήσουν ρουσφέτι. Το καθήκον τους θα τους υπενθυμίσουν, σε ένα γενικό και σημαντικό για το καλό του τόπου θέμα, που πρέπει αυτή τη φορά να αντιμετωπισθεί με την ψήφο τους. Και δεν θα παρεξηγηθούν, αφού όλοι οι πολιτικοί, χωρίς καμμία εξαίρεση, ειδαν και αναγνωρίζουν πια, ότι ο κομματισμός έκαμε πολύ μεγάλη ζημιά στο Αγροτοσυνεταιριστικό κίνημα της χώρας. Να τους υπενθυμίσουν λοιπόν ότι αυτή τη φορά θα πρέπει να κάμουν το καθήκον τους, ακόμη και για εξιλέωση στο κακό που έγινε από το χώρο τους.

11. Η «**Συνεταιριστική Πορεία**» είναι όργανο ελεύθερης διακίνησης ιδεών, απόψεων και προτάσεων, για το Συνεργατισμό και έχει τις στήλες της ανοιχτές για δημοσίευση σχετικών με το Συνεργατισμό άρθρων, ιδιαίτερα των μελών της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού (Ε.Φ.Σ.). της οποίας τις απόψεις απηχεί.

12. Με το νόμο 2000/91 δεκάδες από τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις μας, τέθηκαν σε εκκαθάριση και μάλιστα «σε λειτουργία» όπως θέλει ο Νόμος αυτός. Άλλες από τις οργανώσεις μας αυτές έχουν εκκαθαριστεί και σε άλλες συνεχίζεται η εκποίηση, με πλειστηριασμούς, των περιουσιακών τους στοιχείων. Στα γραφεία των όσων υπάρχουν ακόμη, βρίσκονται και τα βιβλία των οργάνων Διοίκησης

σής τους. Της Γενικής Συνέλευσης, του Διοικητικού και του Εποπτικού τους Συμβουλίου. Επίσης πρέπει να βρίσκονται στα γραφεία τους και τα μητρώα των μελών τους. Στοιχεία, ιστορικής – όχι βέβαια οικονομικής - αξίας, για τις οργανώσεις αυτές, τους κλάδους και τους αγρότες που τις ίδρυσαν.

Φαντασθείτε τώρα τα ιστορικά αυτά στοιχεία (βιβλία πρακτικών, Γ.Σ., Δ.Σ., Ε.Σ.) με τις γνώμες, τις απόψεις, τις προτάσεις και τους σχεδιασμούς των μεγάλων του Συνεργατισμού μας: του **Τζωρτζάκη**, του **Μπαλτατζή**, του **Χρονόπουλου**, του **Μανσόλα**, του **Αφεντάκη** και των τόσων άλλων καταξιωμένων Συμβούλων, Ενώσεων (προέδρων ή και απλών μελών) που σήκωσαν το βάρος της ανάπτυξης του αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος στην χώρα και πολλές φορές δέχθηκαν σκληρή κριτική, αντιδίκησαν, κατηγορήθηκαν, συκοφαντήθηκαν και δικαιώθηκαν, χωρίς κανένα δικό τους οικονομικό όφελος, **να καίγονται στην πυρά, να πετούνται στους σκουπιδοτενεκέδες ή και ακόμη να είναι στα χέρια** εκπροσώπων αντίθετων με τα συμφέροντα των Αγροτών, που βρέθηκαν σήμερα ιδιοκτήτες των οργανώσεων που αυτοί ίδρυσαν και λειτούργησαν πενήντα και, χρόνια, πριν: της ΚΥΔΕΠ, της Ομοσπονδίας Θεσσαλονίκης, της Κτηνοτροφικής, της Μελισσοκομικής, της ΣΕΚΟΒΕ, της ΣΥΝΕΡΓΑΛ, της ΣΠΕ, της ΣΠΕΚΑ και τόσων άλλων από τις Συνεταιριστικές μας οργανώσεις που άλλοτε ήταν το καμάρι και η ελπίδα των Αγροτών μας.

Σύμφωνα με τη Συνεταιριστική Νομοθεσία: το Νόμο 602/1915 (άρθρο 69), το Νόμο 921/1979 (άρθρο 55 παρ. 8) και το Νόμο 1541/1985 (άρθρο 46 παρ. 8), τα Διοικητικά βιβλία των Συνεταιριστικών Οργανώσεων, θα έπρεπε να είχαν κατατεθεί αμέσως μετά την εκκαθάριση, είτε στο οικείο Ειρηνοδικείο (Νόμοι 602/15 και 921/79), είτε στην οικεία Ένωση (ν. 1541/85). Ο τελευταίος Νόμος 2810/2000 που ισχύει από την 9.3.2000 αγνοεί παντελώς το θέμα αυτό των βιβλίων των ΑΣΟ.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες μας μέχρι και την 9.3.2000 που ήταν υποχρεωτική η κατάθεση των βιβλίων Διοίκησης των Συνεταιρισμών, αμέσως μετά την εκκαθάρισή τους, στην «Οικεία Ένωση» (άρθρο 46 παρ. 8 Νόμου 1541/85) κανείς εκκαθαριστής δεν εφάρμοσε το Νόμο. Τα βιβλία Διοίκησης των Συνεταιρισμών που εκκαθαρίστηκαν μέχρι σήμερα με το **βαρύτιμο** περιεχόμενό τους είχαν την τύχη που προαναφέραμε.

Η Εταιρεία Φίλων του Συνεργατισμού, της οποίας τις απόψεις εκφράζει, το περιοδικό μας, ενημέρωσε σχετικά με έγγραφό της, την ΠΑΣΕΓΕΣ και ζήτησε την παρέμβασή της για την συλλογή και την διαφύλαξη των ιστορικών πια, για το Αγροτοσυνεταιριστικό μας κίνημα, αυτών στοιχείων. Πρόκειται δε να συζητήσει το θέμα αυτό σε προσεχή συνεδρίασή του, το Διοικητικό της Συμβούλιο, στην κατεύθυνση, ακόμη και να αναλάβει την ενσωμάτωση των βιβλίων Διοίκησης των διαλυμένων Συνεταιρισμών στη βιβλιοθήκη της, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, εφόσον η ΠΑΣΕΓΕΣ δεν θα έχει προσφορότερη λύση και φυσικά εφόσον θα παρθούν οι σχετικές αποφάσεις από τους αρμόδιους φορείς.

Από τη στήλη αυτή καλούμε τους Συνεταιριστές να πάρουν θέση στο σημαντικό, από την ιστορική και ηθική του αξία, αυτό θέμα, με ενίσχυση της προσπάθειας συλλογής και διαφύλαξης των βιβλίων Διοίκησης των διαλυμένων Συνεταιρισμών. Το περιοδικό μας θα δημοσιεύσει απόψεις, προτάσεις και πληροφορίες τους γι' αυτό το θέμα.

«SINETERISTIKI PORIA»

COOPERATIVE REVIEW

Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,

14 Efpolidos Str., 105 52 Athens Greece.

CONTENTS OF No 59/2000

	Page
☐ Sellianakis, G., The Opportunity of Agricultural Cooperatives to be Dissociated from Political Parties should not be lost	129-132
☐ Constitutional Amendments and Cooperatives	133-141
☐ Messages on the occasion of the International Cooperative Day	143-149
☐ Charitos, Th., Business Environment and the Procedure of Preparing a Marketing Plan	150-152
☐ Kraounakis, Chr., Cooperative Banks in Greece	153-158
☐ Kafetzakis, G., The evolution of Greek currency	159-168
☐ Sellianakis, G., Athens can be Saved by Supporting the Periphery	167-168
☐ Cooperative Legislation: Elections between 1 st October and 31 st December 2000, Circular of PASEGES	169-170
☐ Rantsios, A., Considerations about the Future of Animal Breeding	173-181
☐ Fragiadoulakis, G., Questions and Answers about the Social Security Fund of Cooperative Employees and about the Prices of Wheat and Bread	183-184
☐ Agri-cooperative News	185-188
☐ Messages to the Members of the Friends of Cooperation Society	189-190
☐ The Identity of this Journal	191-192

« ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ »

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση Επιστημονικού - Ιδεολογικού προβληματισμού

Ιδιοκτήτης: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Νέα Γραφεία: Ευπόλιδος 14 (3ος όρ.) - Αθήνα 105 52 • Τηλ. 3226.976

Εκδότης - Διευθυντής: ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Εταιρείας:

Γεωργ. Σελλιανάκης, οδός Καραολή Δημητρίου 4 - Μελίσσια

• Τηλ. 8042.439 • Τ.Κ.151 27

Επιμέλεια: για τη συγκέντρωση της ύλης, έκδοση, κυκλοφορία και τα οικονομικά

του περιοδικού: Συντακτική Επιτροπή από τους:

Κλήμη Αρ. - Σελλιανάκη Γ. - Φραγκιαδουλάκη Γ.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

• Για Ενώσεις Συνεταιρισμών, Κεντρικές Οργανώσεις, Τράπεζες, Οργανισμούς :
(όχι κατώτερες των 10.000 δρχ).

• Για πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς, άλλα νομικά πρόσωπα:
(οχι κατώτερες των 5.000 δρχ).

• Για άτομα (όχι κατώτερες των 4.000 δρχ).

• Για φοιτητές και νέους αγρότες (1.000 δρχ.)

• **Εμβάσματα με ταχυδρομική επιταγή στον Ταμία της Εταιρείας**
Φίλων Συνεργατισμού κ. Γεωργ. Καφετζάκη, οδός Θράκης 30 -
Νέα Σμύρνη 17 121 (τηλ. 93.55.394).

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. - FAX: 5233.965

Κυκλοφορία: Σεπτέμβριος 2000

ΤΟ ΕΛΑΦΡΥΤΕΡΟ ΜΕ ΒΙΟ-FILTER

1 και BF

ΠΙΣΣΑ: 1 mg

ΝΙΚΟΤΙΝΗ: 0.1 mg

ULTRA
ONE

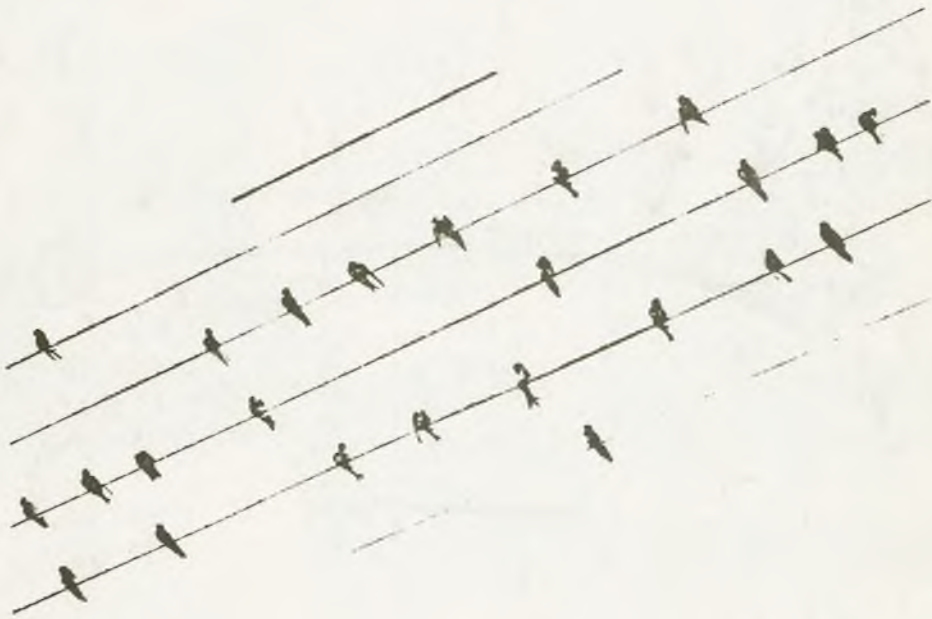

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΑΣ ΑΝΟΙΞΗ!

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
με ανθρώπινο πρόσωπο